

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 1 K 021274 16 Kri

Datum: objavljivanja 21.02.2022.godine
pismenog otpravka 06.04.2022.godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Darko Samardžić, predsjednik vijeća
sudija Davorin Jukić, član vijeća
sudija Braco Stupar, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
Mehmeda Aleševića

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Vedrana Mijović

Branilac optuženog Mehmeda Aleševića

Advokat Sulejman Kadić

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, u Vijeću sastavljenom od sudije Darka Samardžića, kao predsjednika vijeća, te sudija Davorina Jukića i Braca Stupara, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika Jovane Vidić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Mehmeda Aleševića, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu KZ BiH) i krivičnog djela Ratni zločini protiv civilnog stanovništva iz člana 173. KZ BiH, povodom optužnice Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0003523 07 od 19.05.2015. godine, potvrđene 19.10.2015. godine, izmjenjene dana 31.10.2016. godine i 20.07.2021. godine, nakon javno održanog glavnog pretresa, u prisustvu optuženog Mehmeda Aleševića i njegovog branioca, advokata Sulejmana Kadića, te tužioca Tužilaštva BiH, Vedrane Mijović, nakon vijećanja i glasanja, donio je i dana 21.02.2022.godine, javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

OPTUŽENI:

MEHMED ALEŠEVIĆ, zvani „Medica“ i „Medo“, sin Mehmeda i majke Emine, rođene Velić, rođen 16.04.1973. godine u Lubardi, opština Bužim, nastanjen u mjestu ..., oženjen, otac dvoje djece, po zanimanju tehničar drumskog saobraćaja, lošeg imovnog stanja, ..., državljanin ..., posjeduje JMBG: ..., neosuđivan,

I

KRIV JE

što je:

Za vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, između pripadnika 5. korpusa Armije RBiH s jedne strane i pripadnika Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (NO APZB) s druge strane, na teritoriji opština Cazin, Velika Kladuša i Bužim, u improvizovanom zatvoru formiranom u komandi 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH, koja je bila smještena u bivšem hotelu "Radoč" u Bužimu, u periodu od početka decembra 1994. godine do kraja aprila 1995. godine,

u svojstvu referenta u vodu vojne policije 505. bužimske brigade, zajedno sa drugim pripadnicima 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH, postupao protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kršeći odredbe zajedničkog člana 3. stav 1. tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine,

Tako što je:

1. **ALEŠEVIĆ MEHMED** zajedno sa još jednim vojnim policajcem

Neutvrđenog dana u periodu od 25.12.1994. godine do 05.01.1995. godine, teško fizički zlostavljali zatočenog pripadnika NO APZB „A“, na način da ga je dok je stajao u dvorištu brigade jedan vojni policajac snažno iz zaleta udario nogom u predjelu grudi od kog udarca je zatočenik udario leđima od vanjski zid improvizovanog zatvora, a zatim pao na tlo, pa kako je na zidu pored koga je pao bio nacrtan konj, jedan vojni policajac ga je prisilio na samopovrjeđivanje, tako što mu je naredio da "uzjaše konja nacrtanog na zidu", što je zatočenik „A“ morao i učiniti, pa se tako dva puta snažno zatrčao i udario svojim tijelom od zid i pao na tlo, nakon čega mu je prišao Alešević Mehmed i udario ga nogom u stomak, a zatim mu naredio da se vrati u improvizovani zatvor, nanoseći mu na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

2. **ALEŠEVIĆ MEHMED** sam

Neutvrđenog dana u periodu od 25.12.1994. godine do 05.01.1995. godine, teško fizički zlostavljao zatočenog pripadnika NO APZB „A“, na način da ga je u dvorištu brigade prisilio da podigne majicu i legne potrbuške na sto, nakon čega ga je snažno udario više puta palicom po leđima, od kojih povreda se nije mogao ispraviti određeni vremenski period, nanoseći mu na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

3. **ALEŠEVIĆ MEHMED** zajedno sa drugim pripadnicima vojne policije

Počev od početka januara 1995. godine pa u narednih nekoliko dana, odnosno od dana kada su pripadnici A RBiH lišili slobode civila, simpatizera APZB, Latić Sulju, koji se nalazio u svojoj porodičnoj kući, sproveli u

improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvanje vojnoj policiji, pa je optuženi zajedno sa drugim njemu poznatim pripadnicima A RBiH, civila Latić Sulju, svakodnevno fizički zlostavljao, na način da su ga izvodili iz improvizovanog zatvora u dvorište komande brigade gdje su ga za sada neidentifikovani vojni policajci snažno udarali šakama, nogama, kundacima puške, od kojih udaraca je padao na tlo, dok je Alešević Mehmed jedne prilike odgurnuo civila Latić Sulju, usljed čega je Latić Suljo pao na tlo, a iz usta mu je potekla krv, što je sve ovo za posljedicu imalo da je civil Latić Suljo bio u teškom fizičkom i psihičkom stanju da nije mogao ustajati, niti govoriti, samo je jaukao, nanoseći mu na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

4. **ALEŠEVIĆ MEHMED** zajedno sa još drugim vojnim policajcima

Neutvrđenog dana u februaru 1995. godine, nakon što su zatočeni pripadnici NO APZB Čuturić Omer i Rizvić Husein, vraćeni sa prinudnog izvođenja radova na prvoj borbenoj liniji, odakle su neki od zarobljenika pobjegli na stranu pod kontrolom NO APZB, u dvorištu komande brigade teško fizički zlostavljali zatočenike Čuturić Omera i Rizvić Huseina, na način da je jedan od vojnih policajaca zatočenika Rizvić Huseina snažno udarao šakama, nogama i palicom po svim dijelovima tijela, prisionio ga uz zid i drvenim sandukom ga snažno udarao u predjelu leđa, dok se sanduk nije slomio, nakon čega su Alešević Mehmed i još jedan vojni policajac prisilili zatočenike Rizvić Huseina i Čuturić Omera da legnu potrbuške na sto, a zatim ih snažno udarali palicama po leđima, nanoseći im na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

5. **ALEŠEVIĆ MEHMED** zajedno sa još drugim vojnim policajcima

Neutvrđenog dana tokom zime 1994./1995. godine, nakon što su zatočene pripadnike NO APZB dovedeli u dvorište komande brigade, među kojima i Mašinović Suada, učestovao u teškom fizičkom zlostavljanju, na način da su ih prisilili da se izuju i legnu preko stola, nakon čega su zatočenike među kojima i Mašinović Suada snažno udarali palicom po tabanima, nanoseći im na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

6. **ALEŠEVIĆ MEHMED** zajedno sa još drugim vojnim policajcima

Neutvrđenog dana tokom zime 1994./1995. godine, u dvorištu komande brigade zatočenika Mašinović Suada, pripadnika NO APZB teško fizički zlostavljali, na način da ga je jedan vojni policajac snažno udarao nogama i šakama i tim udarcima mu izbio dva zuba iz vilice, zatim ga prislonio uz betonski stub i nastavio snažno udarati, nakon čega mu je prišao Alešević Mehmed i snažno ga udario nogom u potkoljenu, na taj način nanoseći zatočeniku Mašinović Suadu snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

7. **ALEŠEVIĆ MEHMED** zajedno sa još drugim vojnim policajcima

Noću 02./03. mart 1995.godine, nakon što su prethodno pripadnici A RBiH isti dan lišili slobode civila sedamnaestogodišnjeg Džaferović Vahida, simpatizera APZB, u pokušaju da sa bratom Džaferović Safetom i komšijama Abdić Seadom, Abdić Jasminom, Abdić Mehom i Ponjević Dervišom pređe na teritoriju pod kontrolom NO APZB, sproveli sve osim Abdić Seada u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvanje vojnoj policiji, gdje su teško fizički zlostavljali civila mladb. Džaferović Vahida u dvorištu komande brigade tako što ga je Alešević Mehmed najmanje šest puta snažno udario otvorenim dlanovima po oba uha, nakon čega ga je drugi vojni policajac nastavio fizički zlostavljati, nanoseći mu na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

8. **ALEŠEVIĆ MEHMED** zajedno sa drugim vojnim policajcima

Noću 02./03. mart 1995.godine, nakon što su prethodno pripadnici A RBiH isti dan lišili slobode civila osamnaestogodišnjeg Abdić Jasmina, simpatizera APZB, u pokušaju da sa komšijama Abdić Seadom, Abdić Mehom, Ponjević Dervišom, mladb. Džaferović Vahidom i Džaferović Safetom pređe na teritoriju pod kontrolom NO APZB, sproveli sve osim Abdić Seada u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvanje vojnoj policiji, zajedno sa nekoliko drugih za sada neidentifikovanih vojnika, teško fizički zlostavljali civila Abdić Jasmina tako što su ga okružili i snažno udarali više puta nogama, rukama, drškom metle i palicom u predjelu glave i leđa, Alešević Mehmed snažno udarao istovremeno sa obje ruke u predjelu glave, od kojih udaraca je trpio snažne bolove, zatim su ga drugi vojni policajci nastavili fizički zlostavljati, nanoseći mu na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

9. **ALEŠEVIĆ MEHMED** zajedno sa drugim vojnim policajcima

Dana 7. marta 1995. godine, nakon što su pripadnici A RBiH zarobili pripadnike NO APZB Grahović Osmana, Miljković Mustafu i Miljković Mirsada, sproveli u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvanje vojnoj policiji, gdje su ih prisutni vojni policajci odmah u dvorištu komande brigade teško fizički zlostavljali, pa su vojni policajci sledeći dan ponovo iz improvizovanog zatvora izveli zatočenike Grahović Osmana, Miljković Mustafu i Miljković Mirsada i snažno ih udarali palicama, šakama, nogama i staklenim flašama, po svim dijelovima tijela, kojim udarcima su ih obarali na tlo, što je sve trajalo oko pola sata, dok je Alešević Mehmed nekoliko puta snažno udario zatočenika Grahović Osmana nogom u glavu, na koji način su zatočeniku Grahović Osmanu nanoseći im na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

čime je

Mehmed Alešević radnjama opisanim tačkama **1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. i 9. osuđujućeg dijela izreke presude** počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ , i to radnjama iz tačkaka 1,3,4,5,6,7,8. i 9. u vezi sa članom 22. istog Zakona.

Stoga ga Vijeće Suda BiH primjenom člana 285. ZKP BiH, te primjenom člana 38. i 41, KZ SFRJ-a.

OSUĐUJE NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 5 (PET) GODINA

Na osnovu odredbi člana 188. stav 4. Zakona u krivičnom postupku Bosne i Hercegovine u osuđujućem dijelu presude optuženi Mehmed Alešević se oslobađa dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

Na osnovu odredbi člana 198. stav 2. ZKP BiH, oštećeni se sa imovinskopравnim zahtjevima upućuju na parnicu.

II

Na osnovu odredbe člana 284. tačka c) ZKP BiH, optuženi Mehmedu Aleševiću sa ličnim podacima kao u spisu se

OSLOBAĐA OD OPTUŽBE

da je:

Za vrijeme rata i oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, odnosno na teritoriji opština Cazin, Velika Kladuša i Bužim između pripadnika 5. korpusa Armije RBiH s jedne strane i pripadnika Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (NO APZB) s druge strane u improvizovanom zatvoru formiranom u komandi 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH koja je bila smještena u bivšem hotelu "Radoč" u Bužimu, u periodu od početka decembra 1994. godine do kraja aprila 1995. godine zajedno sa drugim pripadnicima 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH, postupao protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe zajedničkog člana 3. stav 1. tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine i Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. avgusta 1949. godine,

na način da je:

ALEŠEVIĆ MEHMED u svojstvu referenta u vodu vojne policije 505. bužimske brigade zajedno sa **BAJREKTAREVIĆ VAHIDOM** i **SALKIĆ SENADOM** vojnim policajcima voda vojne policije 505. bužimske brigade (krivični postupak u toku pred Sudom BiH pod brojem S1 1 K 016629 16 K)

1. Neutvrđenog dana u mjesecu januaru 1995. godine, iz ćelije improvizovanog zatvora, pozvali da se javi dobrovoljac-zatvorenik koji će polno opštiti sa ratnom zarobljenicom A.M., pa kada se niko nije javio, izveli su ratnog

zarobljenika O.Đ. i oboje ih seksualno zlostavljali, tako što su ih prisilili da skinu odjeću sa sebe i da imaju seksualni odnos, što je sve trajalo oko pet minuta, u prisustvu drugih vojnih policajaca, kao i nekih od zatvorenika, nakon čega su pitali O.Đ. je li završio i nakon što je rekao da jeste, naredili mu da se vrati u ćeliju improvizovanog zatvora, što je on i učinio, nanoseći im na taj način oboma snažan duševni bol i patnju,

čime bi

počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH

III

Na osnovu odredbe člana 283. tačka b) ZKP BiH, prema optuženom Mehmedu Aleševiću sa ličnim podacima kao u spisu

ODBIJA SE OPTUŽBA

Da je:

Za vrijeme rata i oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, odnosno na teritoriji opština Cazin, Velika Kladuša i Bužim između pripadnika 5. korpusa Armije RBiH s jedne strane i pripadnika Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (NO APZB) s druge strane u improvizovanom zatvoru formiranom u komandi 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH koja je bila smještena u bivšem hotelu "Radoč" u Bužimu, u periodu od novembra 1994. godine do avgusta 1995. godine i nakon Naređenja komadanta 5. korpusa Armije RBiH, broj: Pov.broj:07-1/295-1 od 13.04.1995. godine, da se formira Odjeljenje sabirnog centra za zarobljene pripadnike NO APZB, zajedno sa drugim pripadnicima 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH, postupao protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe zajedničkog člana 3. stav 1. tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine i Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. avgusta 1949. godine,

na način da je:

1. ALEŠEVIĆ MEHMED u svojstvu referenta u vodu vojne policije 505. bužimske brigade

Počev od sredine decembra 1994. godine pa u narednih nekoliko dana odnosno od dana kada su pripadnici A RBiH lišili slobode civila simpatizera APZB Dizdarević Jusufa dok se nalazio u svojoj porodičnoj kući, sproveli ga u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvanje vojnoj policiji, nakon čega su ga svakodnevno teško fizički zlostavljali pripadnici vojne policije na način da su ga izvodili iz improvizovanog zatvora u dvorište komande brigade i tukli, a jedne prilike je Alešević Mehmed izveo civila Dizdarević Jusufa vani da bi ga nakon oko dva sata vratio u improvizovani zatvor obliženog krvlju i u besvjesnom stanju, što je sve za posljedicu imalo da je civil Dizdarević Jusuf bio u teškom stanju da nije mogao jesti ni piti, niti je mogao ustajati, nanoseći mu na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju, od kojih posljedica premlaćivanja je i preminuo u improvizovanom zatvoru,

2. ALEŠEVIĆ MEHMED u svojstvu referenta u vodu vojne policije 505. bužimske brigade zajedno sa BAJREKTAREVIĆ VAHIDOM, ISAKOVIĆ SAMIROM i ISAKOVIĆ HUSEINOM vojnim policajcima voda vojne policije 505. bužimske brigade (krivični postupak u toku pred Sudom BiH pod brojem S1 1 K 016629 16 K)

Noću 02./03. mart 1995. godine, nakon što su prethodno pripadnici A RBiH isti dan lišili slobode civile, simpatizere APZB, Džaferović Safeta, mldb. Džaferović Vahida, Abdić Seada, Abdić Jasmina, Abdić Mehu i Ponjević Derviša u pokušaju da pređu na teritoriju pod kontrolom NO APZB, sproveli sve osim Abdić Seada u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvanje vojnoj policiji, u dvorištu komande brigade nekoliko puta teško fizički zlostavljali civila Ponjević Derviša tako što su ga prisilili da legne potrbuške na sto, a zatim ga snažno udarali palicama po leđima, od kojih udaraca je pao na tlo, gdje su ga nastavili snažno udarati, da bi dok je ležao na leđima jedan od njih betonski građevinski blok bacio na civila Ponjević Derviša koji ga je pogodio u predjelu grudi i stomaka, zatim ga nastavljajući sa udaranjem sandukom od municije, brezovom metlom, palicama i nogama dok je on nepomično ležao na tlu, prisiljavajući civile Abdić Jasmina i

Abdić Mehu i Džaferović Vahida da se međusobno udaraju brezovom metlom, a kasnije i palicom, a Bajrektarević Vahid je prisiljavao Abdić Jasmina da udara palicom Ponjević Derviša koji je za to vrijeme nepomično ležao na tlu, pa kad ovaj to nije mogao učiniti, Bajrektarević Vahid je uzeo palicu od Abdić Jasmina i četiri puta snažno udario civila Ponjević Derviša u predjelu leđa, ponovo prisiljavajući Abdić Jasmina da udara Ponjević Derviša, što je Abdić Jasmin morao i učiniti, nakon čega je Bajrektarević Vahid prisilio civile Abdić Mehu i Džaferović Safeta da se međusobno snažno udaraju drvenim držalom od metle, a Bajrektarević Vahid je zatim uzeo držalu i snažno ih obojicu izudarao pokazujući im na taj način kojom jačinom treba da udaraju jedan drugog, a zatim im ponovo vratio držalu i prisilio ih da se međusobno jače udaraju, što su oni morali i učiniti, a zatim je Bajrektarević Vahid prisilio mlđb. Džaferović Vahida da udara civila Ponjević Derviša palicom i ostalu trojicu zarobljenika, zatim je mlđb. Džaferović Vahidu oteo palicu i snažno ga udarao palicom i nogama po cijelom tijelu, a potom je Bajrektarević Vahid prisilio civila Džaferović Safeta da drškom od metle udara civila Ponjević Derviša, zatim civilu Džaferović Safetu oteo dršku od metle i nastavio snažno udarati civila Džaferović Safeta drškom od metle i nogama po različitim dijelovima tijela, sve dok civil Džaferović Safet nije izgubio svijest, od zadobijenih povreda civil Džaferović Safet narednih deset dana nije mogao jesti, nanoseći im na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju, dok je civil Ponjević Derviš od povreda koje su mu nanesene istu noć preminuo u improvizovanom zatvoru,

- 3. ALEŠEVIĆ MEHMED** u svojstvu referenta u vodu vojne policije 505. bužimske brigade zajedno sa **BAJREKTAREVIĆ VAHIDOM** vojnim policajcem voda vojne policije 505. bužimske brigade (krivični postupak u toku pred Sudom BiH pod brojem S1 1 K 016629 16 K)

Neutvrđenog dana krajem aprila 1995. godine, nakon što je civil Koštić Redžo otišao u komandno mjesto jedne od četa A R BiH, odakle je sproveden u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade, u dvorištu komande brigade teško fizički zlostavljali civila Koštić Redžu, na način da ga je Bajrektarević Vahid snažno udarao istovremeno sa obje ruke u predjelu brade, a zatim ga zajedno sa drugim njemu poznatim vojnim policajcima snažno udarao nogama, šakama i palicom po cijelom tijelu, najviše u predjelu grudi i glave obarajući ga na tlo, kojim udarcima su

mu nanijeli povrede glave, zatim ga prisilili da ispruži ruke po kojim su ga snažno udarali i od kojih udaraca je pao i izgubio svijest, nakon čega ga je Alešević Mehmed polio vodim i na taj način ga osvijestio, te su ga zatim na isti način nastavili snažno udarati, sve dok ponovo nije izgubio svijest, kojim udarcima su mu slomili dva rebra, sledeći dan nije mogao ustati na noge bez tuđe pomoći i mokrio je krv, nanoseći na taj način civilu Koštić Redži snažan tjelesni i duševni bol i patnju,

Čime bi:

Mehmed Alešević pod tačkom 1, 2, i 3, odbijajućeg dijela izreke presude počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

Na osnovu odredbi člana 189. stav 1. Zakona u krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, optuženi se u potpunom oslobađajućem i odbijajućem dijelu oslobađa dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

Na osnovu odredbi člana 198. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, oštećeni se u potpunom oslobađajućem i odbijajućem dijelu sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

OBRAZLOŽENJE

1. TOK KRIVIČNOG POSTUPKA - optužnica i glavni pretres

1. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je optužnicom broj: T20 0 KTRZ 0003523 07 od 12.10.2015. godine optužilo Zijada Nanića, Esada Kudelića, Vahida

Bajrektarevića, Senada Salkića, Hasana Mustafića, Mehmeda Aleševića, Nedžada Bapića, Samira Isakovića i Huseina Isakovića da su radnjama opisanim u 45. tačka optužnice počinili krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) i Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173., u vezi sa članom 180. stav 1. i 2. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH). Optužnica je potvrđena od strane sudije za prethodno saslušanje ovog Suda dana 19.10.2015. godine.

2. Dana 23.11.2015. godine u Sudu BiH održano je ročište o izjašnjenju o krivnji na kojem su se optuženi Zijad Nanić, Esad Kudelić, Vahid Bajrektarević, Senad Salkić, Hasan Mustafić, Mehmed Alešević, Nedžad Bapić, Samir Isaković i Husein Isaković izjasnili da nisu krivi ni po jednoj tački optužnice.

3. Statusna konferencija i otvaranje glavnog pretresa u ovom predmetu održano je 15.03.2016. godine, na koje optuženi Mehmed Alešević iz zdravstvenih razloga nije pristupio, te je Tužilaštvo BiH Sudu dostavilo prijedlog za razdvajanje postupka u odnosu na optuženog Mehmeda Aleševića.

4. Odlučujući o tom prijedlogu Sud je donio rješenje S1 1 K 021274 16 Kri od 15.03.2016. godine kojim je razdvojen krivični postupak u odnosu na optuženog Mehmeda Aleševića. Naime, imajući u vidu da se optuženi Alešević Mehmed nalazio u inostranstvu na liječenju, te da je prikupljanje relevantne medicinske dokumentacije neophodne za vještačenje optuženog Aleševića se odvijalo putem međunarodne pravne pomoći, što je zahtjevalo vrijeme koje je u konkretnom slučaju moglo biti duže od godinu dana, a kako se u ovom predmetu postupak vodi protiv još osam lica, te da je bio neizvjestan trenutak kada će optuženi biti u mogućnosti prisutpiti na sud, Vijeće je donijelo odluku da se postupak u odnosu na optuženog Aleševića razdvoji.

5. Imajući u vidu da je došlo do razdvajanja postupka u odnosu na optuženog Mehmeda Aleševića, Tužilaštvo je dana 31.10.2016. godine činjenično preciziralo i Sudu podnijelo uređenu optužnicu broj: T20 0 KTRZ 0003523 07 od 31.10.2016. godine iz koje je u odnosu na potvrđenu optužnicu izostavilo radnje i činjenične opise za koje se terete optuženi Zijad Nanić, Esad Kudelić, Vahid Bajrektarević, Senad Salkić, Hasan Mustafić, Nedžad Bapić, Samir Isaković i Husein Isaković, dok

je činjenični opis i pravna kvalifikacija djela u odnosu na optuženog Mehmeda Aleševića ostala neizmjenjena.

6. Glavni pretres u ovom predmetu počeo je dana 14.11.2016. godine čitanjem optužnice Tužilaštva BiH, te izlaganjem uvodnih riječi Tužilaštva, dok se odbrana koristila svojim pravom da ne iznosi uvodna izlaganja dok optužba ne provede svoje dokaze.

7. Na glavnom pretresu Tužilaštvo je dana 20.07.2021.godine ponovno činjenično uredilo i Sudu podnijelo izmjenjenu optužnicu broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 20.07.2021.godine kojom je odustalo od inkriminacija opisanih u tačkama 1, 11. i 13. optužnice od 31.10.2016.godine.

8. Glavni pretres je okončan 14.02.2022. godine, nakon čega je zakazano izricanje presude.

2. Izvedeni dokazi

a) Tužilaštvo BiH

1. U toku dokaznog postupka kao svjedoci optužbe saslušani su: Mustafa Miljković, Šeja Krpuć, Fikret Mehurović, "A", Fikret Kendić, "C", "B", Samir Ordagić, Omer Čuturić, Husein Rizvić, Safet Džaferović, Osman Grahović, Suad Mašinović, Meho Abdić, S5, Mirsad Mašinović, Vahid Džaferović, Jasmin Abdić, Sulejman Mustafić, Osman Kudelić, Zijad Pajalić, Hasib Sijamhodžić, Husein Krupić, Redžo Košić, Šefika Suljanović i Edina Alagić.

2. U toku glavnog pretresa po prijedlogu Tužilaštva BiH saslušani su i sudski vještaci medicinske struke dr. Željko Karan, dr. Zoran Obradović, dr. DMITAR Travar, doc. dr. sc. med. Amra Memić Serdarević i mr. sci. Elvedina Dervović.

Spisak provedenih materijalnih dokaza Tužilaštva naveden je u Aneksu I ove presude i čine njen sastavni dio.

b) Odbrana optuženog Mehmeda Aleševića

9. U toku dokaznog postupka na prijedlog odbrane optuženog Mehmeda Aleševića saslušani su svjedoci: Sakib Sijamhodžić, Sanela Alešević, Zlatko Pajazetović i Sejad Aldžić.

10. U toku glavnog pretresa po prijedlogu odbrane izvršeno je vještačenje optuženog i saslušani su i sudski vještaci medicinske struke doc.dr sc.med. Amra Memić Serdarević i mr.sci. Elvedina Dervović.

11. Spisak provedenih materijalnih dokaza odbrane optuženog Mehmeda Aleševića naveden je u Aneksu II ove presude i čine njen sastavni dio.

3. Procesna sposobnost optuženog

12. Pretresno Vijeće prije razdvajanja postupka u odnosu na optuženog Mehmeda Aleševića održalo je dana 15.03.2016.godine statusnu konferenciju u svrhu dogovora radi efikasnijeg planiranja i održavanja glavnog pretresa. Na navedenoj statusnoj konferenciji optuženi Alešević nije pristupio, a branilac optuženog Mehmeda Aleševića obavijestio je Sud da optuženi ima zdravstvenih problema, tvrdeći da zbog njih nije procesno sposoban da učestvuje u konkretnom krivičnom postupku.

13. Zbog sumnje u procesnu sposobnost optuženog Vijeće je donijelo odluku da se u odnosu na optuženog Aleševića postupak razdvoji, a početak glavnog pretresa u predmetu optuženog Aleševića ne zakazuje dok se ne provede neophodno vještačenje i Vijeće ne donese odluku po tom pitanju.

14. Sud je dana 18.08.2016.godine donio naredbu kojom je odredio vještačenje i dao zadatak vještacima sa Univerzitetskog Kliničkog centra u Tuzli, da izvrše pregled optuženog i daju svoj nalaz i mišljenje da li je optuženi u mogućnosti da prati tok postupka i u njemu aktivno učestvuje, odnosno da li je procesno sposoban.

15. Vještačenje su proveli psihijatar doc. dr Rusmir Softić i klinički psiholog Mitra Mirković Hajdukov.

16. Vještak Mitra Mirković Hajdukov je navela da je psihološki pregled optuženog rađen dana 30.09.2016. godine od 09:00 do 15:00 sati, na koji je ispitanik došao u prisustvu supruge Sanele Alešević. Vještak je istakla da je test situacija bila izuzetno korektna, klijent je bio slabije komunikativan, bio malo demotiviran, ali korektno saradljiv, uredne vanštine, pokretan, samostalan, oskudne verbalne

produkcije, fiksiran na svoje ... tegobe, Verbalni kontakt na početku se teže uspostavio, ali kasnije se lako održavao u željenom pravcu. Dalje se navodi da je ..., a na postavljena pitanja je dao u potpunosti adekvatne odgovore. Vještak naglašava da je psihološka procjena obuhvatila čitavu bateriju testova, znači sa opservacijom a i procjenom ličnosti, testova intelektualnih sposobnosti, kongitivnih sposobnosti, i testa za procjenu traume i stresa.

17. Na osnovu svega navedenog vještak Mitra Mirković Hajdukov je sačinila nalaz u kojem se navodi da je zaključak psihološkog testiranja da se radi o ... Također je navela da je izražena ...

18. Vještak psihijatar doc. dr Rusmir Softić naveo je da je pored psihološkog testiranja i psihijatrijskog pregleda, vještačenje se temeljilo i na pregledu dijelova medicinske dokumentacije dostavljene na uvid. Iz dokumentacije je vidljivo da je optuženi tokom 2014., 2015. i 2016. godine pregledan u ..., da je ...

19. Nakon sagledavanja psihološkog nalaza vještaci su dali zajednički nalaz odnosno zaključak da je ispitanik Alešević Mehmed sposoban razumijeti svoju poziciju u sudskom procesu, može shvatiti djelo koje mu se stavlja na teret i zapriječenu kaznu, može adekvatno komunicirati sa braniteljem, dakle, procesno je sposoban, eventualno su preporučene nešto češće pauze tokom suđenja.

20. Vještaci su i odgovarajući na unakrsna pitanja branioca ostali kod svog nalaza, a za Vijeće je posebno bilo značajno pojašnjenje vještaka da li Naime, kao što je navedeno i u pismenom nalazu, vještaci su ponovili da on može razumijeti poziciju u sudskom procesu, može adekvatno komunicirati sa braniteljem, može shvatiti djelo koje mu se stavlja na teret i zapriječenu sankciju za istu, bez obzira ...

21. Prihvatajući u cijelosti nalaz i mišljenje vještaka, jer je dat u skladu sa pravilima struke i nauke, Vijeće je zaključilo da je optuženi Mehmed Alešević procesno sposoban i da može učestvovati u krivičnom postupku i razumijeti tok istog. Slijedom navedenog, a imajući u vidu ograničenja koja su vještaci istakli, pretresno Vijeće je vodeći računa o zdravstvenom stanju optuženog, zakazalo početak glavnog pretresa.

22. Nakon provedenog dokaznog postupka Tužilaštva odbrana je ponovo aktualizirala pitanje sposobnosti optuženog da učestvuje u postupku i predložila ponovo vještačenje u sklopu svojih dokaza, tvrdeći da je došlo do promjene zdravstvenog stanja optuženog.

23. Sud je prihvatio prijedlog odbrane i izdao naredbu za vještačenje¹ timu vještaka Psihijatrijske klinike KCUS. Vještačenje su izvršili docent doktor medicinskih nauka Amra Memić Serdarević i magistar nauka Elvedina Dervović.
24. Vještaci su naveli da su pregled optuženog i vještačenje izvršili na ... dana 10.02.2021.godine. Također su naveli da je ispitanik na pregledu bio Bio je ... Odbijao je komunikaciju i dao je vrlo kratki odgovor samo na najjednostavnija pitanja. Napustio prostoriju u momentu samovoljno, supruga koja je bila u pratnji ga je vratila, tako da je u tom trenutku ostavljao utisak osobe koja se svjesno i namjerno želi prikazati bolesnom.
25. Dalje, vještaci navode da je pri pregledu optuženi bio ... Uvidom u raniju medicinsku dokumentaciju uočili su prisustvo iste kliničke slike, s čim je u vezi pacijent i ranije u tom pravcu dijagnostički ispitivan, te su imali na raspolaganju nalaze neurologa i CT dijagnostike. Nisu se mogli povezati psihički status i organska etiologija bolesti. Obzirom na dosadašnji tok bolesti, radnu sposobnost rezultate medicinski proveden i dijagnostički terapijskih procedura, ne isključuje se mogućnost ..., jer težina kliničke slike nije u skladu sa svim dijagnozama koje su do tada uspostavljene. Naglašavaju da se doima da pacijent insistira na jednom regresivnom ponašanju koje podrazumijeva izbjegavanje suočavanja sa neminovnim.
26. Zaključak tima vještaka je da je optuženi Alešević Mehmed sposoban da učestvuje u krivičnom postupku, da prati tok suđenja, i u istom aktivno učestvuje ukoliko bude dovoljno motivisan da može da shvati značaj i težinu djela za koje se tereti kao i zapriječenu sankciju za isto, uz određene pauze tokom suđenja.
27. Vijeće je prihvatilo nalaz i mišljenje vještaka, kao stručan i objektivan. Vijeće je uzelo u obzir da su vještaci zaključili da optuženi ispoljava simptome koji nisu svojstveni psihičkim problemima bez organsko neurološke podloge, koja je kod optuženog u cjelosti izostala. Cijeneći nalaz vještaka kao objektivan, precizan i zasnovan na relevantnoj i kompletnoj dokumentaciji optuženog, Vijeće je prihvatilo zaključak da optuženi boluje od ..., koji prema stavu struke nema uticaja na procesnu sposobnost optuženog Aleševića. Imajući u vidu navedeno pretresno Vijeće je nastavilo glavni pretres i dokazni postupak u ovom predmetu, koji je okončan dana 20.12.2021.godine, te je imajući u vidu naprijed navedene nalaze ignorisalo

¹ Naredba Suda BiH broj S1 1 K 021274 16 Kri od 14.01.2020.godine;

ponašanje optuženog u sudnici kada je spuštao glavu na sto izgledajući potpuno nezainteresirano za ono što se dešava oko njega smatrajući da isti simulira svoje stanje. Vijeće je također i u takvim situacijama ponašanja optuženog, uočavalo njegove reakcije prilikom pojedinih svjedočenja kada mu sadržaj svjedočenja nije išao u prilog.

4. Završne riječi

(a) Tužilaštva BiH

28. Tužilaštvo u završnim riječima ističe da je dokazalo postojanje oružanog sukoba na teritoriji opštine Cazin, Velike Kladuše i Bužima između pripadnika 5. korpusa Armije RBiH s jedne strane i pripadnika Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (NO APZB) s druge strane izvođenjem materijalnih dokaza i iskaza saslušanih svjedoka tužilaštva, te da je dokazalo da je optuženi počinio krivična djela koja mu se izmjenjenom optužnicom stavljaju na teret.

29. Optužba smatra da je dokazala da je postojao improvizovani zatvor u komandi 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH u bivšem hotelu „Radoč“ u Bužimu, u periodu od početka decembra 1994. godine do kraja aprila 1995. godine, kao i da su u navedenom improvizovanom zatvoru bili protivpravno zarobljeni pripadnici Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna i civili koji su psihički i fizički zlostavljani, a što proizilazi iz izjava saslušanih svjedoka.

30. Brojni iskazi svjedoka i oštećenih posvjedočili su, da su oštećeni Latić Suljo, mlđb. Džaferović Vahid, Džaferović Safet i Abdić Jasmin bili civilna lica koja nisu bila neposredno uključena, niti su učestvovala u ratnim neprijateljstvima, te su navedena civilna lica bila pod zaštitom, kako je to propisano članom 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata. Pored toga tužilaštvo naglašava i da su oštećeni svjedok „A“, „O. Đ“, „A. M“, Čturić Omer, Rizvić Husein, Mašunović Suad, Grahović Osman, Miljković Mustafa i Miljković Mirsad bili pripadnici oružanih snaga Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, koji su položili oružje i koji su bili onesposobljeni za borbu, te su i oni kao pripadnici oružanih snaga druge strane bili pod zaštitom, kako je to propisano članom 3. Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima.

31. Također, na osnovu iskaza saslušanih svjedoka, Tužilaštvo smatra da je dokazalo da je Mehmed Alešević u inkriminisanom periodu obavljao dužnost referenta u vodu vojne policije i da je imao nadimak „Medica“.

32. Osvrćući se na pojedine tačke optužnice Tužilaštvo navodi da je na okolnosti iz tačke 1. i tačke 2. izmjenjene optužnice svjedočio svjedok „A“, navodeći da su zarobljenike, a i njega tukli puškama, nogama, svačim, a da su se u tome najviše isticali Vahid Bajraktarević i Mehmed Alešević zvaní Medica, zatim da ga je Medica tjerao da skače na konja koji je bio nacrtan na zidu, nakon čega ga je udario i naredio da uđe u zatvor. Svjedok je naveo i da ga je jednom prilikom izvodio Medica, te tražio mu da zavrne majicu i tukao ga palicom, dok je ležao na stolu, čime je po stavu optužbe potvrdio činjenične navode iz optužnice da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

33. Na okolnosti iz tačke 3. izmijenjene optužnice svjedočili su svjedoci: „C“, „A“, Husein Rizvić i Fikret Kendić. Tužilaštvo navodi da su svjedoci potvrdili da su Sulja Latića tukli nekoliko dana vojni policajci, nakon čega je i podlegao u zatvoru. Svjedok Šefika Suljanović, kćerka oštećenog, istakla je da su joj tijelo oca donijeli 06.01.1995. godine, te da joj ostalo u sjećanju da je bio sav modar i da nije imao zube. Navedeni svjedoci potvrdili su činjenične navode iz optužnice, te potvrdili da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

34. Na okolnosti iz tačke 4. izmijenjene optužnice Tužilaštvo se poziva na iskaze svjedoka: „C“, „S5“, „A“, Mirsada Mašinovića, Huseina Rizvića i Samira Ordagića. Tužilaštvo naglašava da su svjedoci „C“ i „S5“ u svom svjedočenju istakli, da je „Medica“ bio upravnik zatvora. Zatim, svjedoci „S5“, „A“, Mirsad Mašinović, Husein Rizvić i Samir Ordagić izjavili da je bila zatvorena jedna žena koja je seksualno zlostavljana, na način da su tjerali zarobljenike da imaju odnos sa njom. Svjedok „C“ je po stavu Tužilaštva potvrdio činjenične navode iz optužnice, na način da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

35. Na okolnosti iz tačke 5. svjedočili su svjedoci: Husein Rizvić i Omer Čurutić, navodeći da je Mehmed Alešević bio upravnik zatvora, koji ih je tukao više puta, ističući i sam način premlaćivanja, kao i da je pored njih tukao i druge zatvorenike, čime su potvrdili činjenične navode iz optužnice, te potvrdili da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

36. Na okolnosti iz tačke 6. svjedočio je svjedok, Suad Mašinović ističući da su ga u Bužimu tukli, a da ga je više puta tukao Mehmed Alešević koji je bio upravnik zatvora, te je prema shvatanju Tužilaštva potvrdio činjenične navode iz optužnice da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH.

37. U završnim riječima Tužilaštvo je ukazalo da su na okolnosti iz tačke 7. svjedočili: Mirsad Mašinović i Suad Mašinović. Navodi se da je svjedok Mirsad Mašinović potvrdio navode iz optužnice, odnosno da je Suad Mašinović bio zarobljen i da su ga mnogo tukli, čime su potvrđeni činjenični navodi iz optužnice da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

38. Na okolnosti iz tačke 8. svjedočili su sljedeći svjedoci: Jasmin Abdić, Vahid Džaferović i Meho Abdić, navodeći lica sa kojima su bili zarobljeni, te da su bili premlaćivani, i time po stavu Tužilaštva potvrdili činjenične navode iz optužnice, i tvrdnju optužbe da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

39. Na okolnosti iz tačke 9. svjedočio je svjedok Jasmin Abdić, da ga je Alešević tukao od tri do četiri puta, potvrdio je činjenične navode, da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

40. Na okolnosti iz tačke 10. svjedočili su sljedeći svjedoci: Osman Grahović, Jasmin Abdić, Vahid Džaferović i Mustafa Miljković, o tome da su zarobljenike tukli vojni policajci, opisujući i sam način premlaćivanja, te potvrdili time činjenične navode iz optužnice da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo Ratni

zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

41. Cijeneći da je dokazalo sve bitne elemente djela, Tužilaštvo je predložilo da ga Vijeće ogласi krivim i da mu se izrekne kazna zatvora, te da ima u vidu da na strani optuženog nema olakšavajućih okolnosti koje bi uticale na visinu kazne.

(b) Završne riječi odbrane optuženog Mehmeda Aleševića

42. Odbrana optuženog Mehmeda Aleševića u završnim riječima ističe da je na osnovu zakonitih dokaza i iskaza svjedoka, dokazala da optuženi Mehmed Alešević nije počinio krivična djela koja mu se stavljaju na teret izmjenjenom optužnicom. Branilac tvrdi, da je Tužilaštvo zasnovalo optužnicu na iskazima svojih svjedoka, koji su bili u ubjedenju da je optuženi Mehmed Alešević komandant sabirnog centra, slijedom čega je postupak išao u pogrešnom smjeru, a on je zapravo bio obični pisar ili „*čato*“.

43. Dalje, branilac ističe da je optuženi Mehmed Alešević bolestan, što se dokazalo iz sljedećih nalaza i mišljenja: sudsko-psihijatrijsko vještačenje od 17.01.2016. godine i nalaz i mišljenje vještaka od 11.10.2016. godine, kojima se utvrdilo da optuženi boluje ... slijedom čega nije sposoban da učestvuje u vođenju krivičnog postupka. Dok nalazom i mišljenjem tima vještaka od 20.02.2020. godine navodi se da je sposoban za vođenje krivičnog postupka. S tim u vezi odbrana ističe, da je navedeni nalaz u suprotnosti sa prethodna dva mišljenja i da je optuženi kao mlad čovjek penzionisan, što ukazuje na pogrešan stav i mišljenje timskog vještaka.

44. Odbrana navodi da su tačke izmjenjene optužnice, koje se stavljaju na teret optuženom Mehmedu Aleševiću, zasnovane na poluinformacijama i dezinformacijama koje su utvrđene iskazima svjedoka od strane Tužilaštva i od strane odbrane.

45. Kada su u pitanju tačke 1, 2. i 3. optužnice, odbrana smatra da iskazi svjedoka „A“, Šefike Suljanović i „C“ ne potvrđuju navode iz optužnice. Navodeći da iz iskaza svjedoka „A“ proizilazi da je on optuženog zamjenio sa licem koje ga je tuklo i zlostavljalo, što je svjedok potvrdio opisom „Medice“ kao lica starijeg od njega 10 godina, dok je zapravo razlika optuženog i svjedoka godina dana. Odbrana ukazuje da je Tužilaštvo u završnoj riječi navelo „malo prije Nove godine došao je jedan mladić i rekao da joj je otac ubijen“, dok je Šefika Suljanović izjavila

suprotno, odnosno da je dobila saznanja o smrti svoga oca nekoliko dana poslije Nove godine. U tom smislu odbrana se pozvala na iskaz svjedoka, supruge optuženog, Sanele Alešević, koja je izjavila da je optuženi Novu godinu proveo sa njom i da je tu bio sve do vjenčanja, odnosno do 10.01.1995. godine. S tim u vezi odbrana ističe da su navodi Tužilaštva i svjedoka u međusobnoj suprotnosti. Dalje, odbrana ukazuje da svjedok „C“ je bio prekratko u pritvoru da bi svjedočio na ove okolnosti i da je preložila saslušanje svjedoka Dževada Halilovića koji je proveo sve vrijeme u sabirnom centru, međutim Sud nije usvojio navedeni dokazni prijedlog.

46. Dalje, odbrana navodi da većina svjedoka u svojim iskazima je istakla da Mehmed Alešević nije učestvovao u djelu pod tačkom 4. optužnice. Zatim, svjedoci optužbe naveli su da prilikom pitanja za „dobrovoljce“, bili su ubjeđeni da je to pitao Mehmed Alešević, odnosno samo su bili ubjeđeni, nisu vidjeli ko je izvršilac djela ove tačke optužnice.

47. Odbrana takođe tvrdi da po iskazu svjedoka Huseina Rizvića i Omera Čurtića ne mogu se potvrditi navodi iz tačke 5. optužnice, jer svjedoci ne znaju ko ih je tačno tukao, što nisu ni mogli znati obzirom na položaj u kojem su bili i zbog toga što je oko njih bilo više vojnika.

48. Branilac ističe da Tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi izvršio krivično djelo iz tačke 6. i 7. optužnice, jer iz iskaza svjedoka Suada Mašinovića proizilazi da je redovno dobijao batine, ali nije siguran od koga, kao i da je uvijek govorio u množini, odnosno nikada nije pomenuo da ga je optuženi sam tukao. Odbrana dalje ukazuje na nelogičan dio iskaza, u kome se navodi da je „Medica“ svjedoku izbio dva zuba, dok ga je udario u predjelu koljena. Također navodi, da je svjedok imao pogrešno saznanje da je „Medica“ upravnik zatvora.

49. Kada su u pitanju tačke 8. i 9. optužnice, odbrana navodi da su svjedočili sljedeći svjedoci, Vahid Džaferović, Jasmin Abdić, kao i svjedoci odbrane Sejad Aldžić i Zlatko Pajezatović, koji su istakli da je „Medica“ štitio sve zatvorenike koji su bili u pritvoru, čime branilac ukazuje da Tužilaštvo nije potvrdilo navode iz navedenih tačaka optužnice.

50. Kada je u pitanju tačka 10. optužnice, odbrana smatra da su svjedoci Osman Grahović i Mustafa Miljković u svojim iskazima stvorili zabludu o ličnosti, jer je postojala sličnost u odjevanju policajaca, kao i da se svjedoci ne sjećaju ko ih je tukao, i da su bili u uvjerenju da je „Medica“ upravnik zatvora, tako da njihove iskaze odbrana smatra nepouzdanim.

51. Zatim odbrana navodi, da na osnovu izvedenih dokaza saslušanih svjedoka: Sabiba Sijemhodžića, Zlatana – Zlatka Pajazetovića, Sejada Aldžića, Sulejmana Mustafića, Seada Krupića, Fikreta Mehurevića, Ale Kekića, Emina Kapića, Samira Orgadića, Safeta Džaferovića, optuženi nije odgovaran niti za jednu tačku optužnice. Odnosno da smatra da svjedočenjem navedenih svjedoka je dokazala da optuženi Mehmed Alešević nije počinio krivična djela pod tačkom 2. i tačkom 6. Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1, KZ BiH, zatim pod tačkom 1, tačkom 4, tačkom 5, tačkom 7. i tačkom 10. nije počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH, i pod tačkom 3, tačkom 8. i tačkom 9. nije počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

52. Na kraju, odbrana ističe da Tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi počinio krivična djela koja mu se stavljaju na teret, te predlaže da Sud na osnovu odredbe člana 284. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, optuženog oslobodi od optužbe.

53. Branilac optuženog navodi, da Sud prilikom eventualnog odmjeravanja kazne treba imati u vidu da na strani optuženog postoje olakšavajuće okolnosti i to: da je optuženi porodičan čovjek, da nikada nije krivično odgovarao, niti je ranije osuđivan, da se radi o bolesnom čovjeku, koji je zbog toga i prijevremeno penzionisan, zatim da je kao mlad vojnik preživio traume i da u skladu sa članom 56. Krivičnog zakona BiH izrekne uvjetnu osudu, čime bi se postigla generalna i specijalna prevencija kažnjavanja.

5. PROCESNE ODLUKE

(a) Odluka o ponovnom početku glavnog pretresa (član 251.stav 2.ZKP BIH)

54. Odredba člana 251. stav 2. ZKP BiH propisuje da: "Glavni pretres koji je odgođen mora ponovo početi ako se izmijenio sastav vijeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši

novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju”.

55. Između ročišta održanih na dane 05.06.2017. godine i 11.09.2017. godine, 02.10.2017. godine i 11.12.2017. godine, 11.12.2017. godine i 15.01.2018. godine, 15.01.2018. godine i 12.03.2018. godine, 21.05.2018. godine i 02.07.2018. godine, 02.07.2018. godine i 08.10.2018. godine, 03.12.2018. godine i 25.03.2019. godine, 25.03.2019. godine i 09.09.2019. godine, 30.09.2019. godine i 18.11.2019. godine, 18.11.2019. godine i 07.07.2021. godine, 07.07.2021. godine i 25.10.2021. godine te 22.11.2021. godine i 06.12.2021. godine protekao je period duži od 30 (trideset) dana.

56. Kako su stranke u postupku i branilac od strane Vijeća bili obavješteni da se u naprijed navedenim vremenskim periodima glavni pretres neće moći održati u roku od trideset dana, isti su u smislu naprijed citirane zakonske odredbe, dali svoju saglasnost, tako da je u navedenim slučajevima glavni pretres počinjao iznova, s tim da su se na istome koristili svi do tada provedeni dokazi, kako iskazi svjedoka i vještaka tako i materijalna dokumentacija.

57. S druge strane je u ovom predmetu u više navrata došlo do izmjene člana sudećeg Vijeća. Tako je prvenstveno, rješenjem opće sjednice Suda BiH broj: Su-10-230/17 od 25.05.2017. godine usvojen zahtjev Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0003523 07 od 10.05.2017. godine za izuzeće sudije Džemile Begović kao člana sudećeg vijeća u ovom predmetu. Nedugo zatim, a prilikom vršenja presignacije sudije Džemile Begović, je došlo i do izmjene drugog člana vijeća – sudije Jasmine Kosović, a zbog njenog skorog odlaska u penziju u vezi sa ranom fazom glavnog pretresa u kojoj se predmet u datom momentu nalazio. Tako je službenom zabilježskom Suda BiH broj: S1 1 K 016629 15 Kri i broj: S1 1 K 021274 16 Kri od 06.06.2017. godine izvršena izmjena dva člana sudećeg vijeća, tako da je umjesto sudije Džemile Begović u vijeće pristupio sudija Davorin Jukić, a umjesto sudije Jasmine Kosović, sudija Lejla Konjić Dragović. Povodom navedenog su se Tužilaštvo BiH podneskom od 12.06.2017. godine, kao i branilac optuženog Mehmeda Aleševića, advokat Sulejman Kadić, podneskom od 14.06.2017. godine izjasnili da su saglasni sa navedenim izmjenama članova vijeća. Imajući u vidu da je naredni nastavak glavnog pretresa održan dana 11.09.2017. godine, novi članovi sudećeg vijeća su imali dovoljno vremena da se upoznaju sa do tada provedenim dokazima, te su na istom ročištu stranke i branilac ponovili da nemaju primjedbe na

novi sastav vijeća, te da su saglasni sa korištenjem ranije izvedenih dokaza. Osim toga je dana 05.10.2021. godine došlo do izmjene člana postupajućeg vijeća, i to sudije Lejle Konjić Dragović, koja je u dotadašnjem toku postupka postupala kao drugi član, na čije mjesto je pristupio sudija Braco Stupar, a povodom ranije najavljenog dužeg odsustva sudije Lejle Konjić Dragović. Na statusnoj konferenciji povodom izmjene člana vijeća, održanoj dana 11.10.2021. godine, stranke i branilac su izjavili da su saglasni sa takvom izmjenom te su, u smislu naprijed citirane zakonske odredbe, dali saglasnost da se koriste ranije izvedeni dokazi. Imajući u vidu da je naredni nastavak glavnog pretresa nakon izmjene člana vijeća održan dana 25.10.2021. godine, sudija Braco Stupar je imao dovoljno vremena da se upozna sa dotadašnjim tokom postupka.

58. Slijedom svega navedenog, u ovim slučajevima iako je glavni pretres je počeo iznova, ranije izvedeni dokazi se nisu ponovno izvodili, već su korišteni uz uručenje tabelarnog pregleda izvedenih dokaza strankama i braniocu, sa prikazivanjem istog na grafoskopu, te ulaganjem u spis u prilogu odgovarajućeg zapisnika.

(b) Mjere zaštite za svjedoke

59. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 19.12.2016. godine Vijeće je slijedom informacija koje je dobilo od Tužilaštva, a koje se ogledaju u činjenici da je svjedok koji se namjerava saslušavati imao mjere zaštite prilikom svjedočenja u predmetu Suda BiH koji se vodi pod brojem: S1 1 K 016629 15 Kri – Zijad Nanić i drugi, svjedoku pod rednim brojem 5 iz optužnice dodijelilo mjere zaštite u vidu pseudonima A, kao i zabranu izdavanja slike i videa sa dijela ročišta na kojem je isti svjedočio. Naime, Vijeće je cijeneći period na koji su određene mjere zaštite identiteta i lika ovog svjedoka u drugom predmetu, u cilju zaštite i poštovanja istih donijelo navedenu odluku, čime je u okviru ovog predmeta osiguran isti obim zaštite koji je svjedok uživao u drugom.

60. Na sličan način je postupajuće Vijeće odlučilo na ročištu nastavka glavnog pretresa održanom dana 16.01.2017. godine prije svjedočenja svjedoka pod rednim brojevima 8. i 11. iz optužnice, kao i na ročištu nastavka glavnog pretresa održanom dana 11.12.2017. godine prije svjedočenja svjedoka pod rednim brojem 6. iz optužnice, kada je konstatovano da su isti pred Sudom BiH svjedočili u drugim

predmetima², pod mjerama zaštite i to u vidu pseudonima B i C odnosno S5, te zabranu izdavanja slike i videa sa dijela ročišta na kojem su svjedočili. Slijedeći navedeno, a u cilju daljnjeg poštivanja ranije određenih mjera zaštite prema ovim svjedocima, Vijeće je na ročištu odlučilo preuzeti navedene mjere zaštite.

(c) Odstupanje od neposrednog izvođenja dokaza

61. Na nastavku glavnog pretresa održanom dana 29.10.2018. godine, Sud je prihvatio prijedlog Tužilaštva da se pročita zapisnik o saslušanju preminulog svjedoka Hamdije Mustafića dat u Tužilaštvu BiH, broj: T20 0 KTRZ 0003523 07, od 01.09.2014. godine, čemu je prethodilo ulaganje izvoda iz matične knjige umrlih za ovog svjedoka, a na koji odbrana nije imala primjedbi.

62. Vijeće je u navedenom slučaju našlo ispunjenim uslove predviđene članom 273. stav 2. ZKP BiH : "*Zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije odnosno vjeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno obojele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih razloga*".

63. Kako se radi o izuzetku od neposrednog izvođenja dokaza, kojem Sud pribjegava kada na glavnom pretresu u izuzetnim slučajevima i iz zakonom predviđenih razloga nije moguće neposredno saslušati svjedoka, Vijeće je suprotnoj strani dalo mogućnost da iznese pitanja koja bi bila postavljena da je svjedok neposredno saslušan.

(d) Odbijanje dokaznih prijedloga

64. Odbrana optuženog Aleševića je u okviru svog dokaznog postupka, osim prvodenedih dokaza, predložila i saslušanje dva svjedoka, a koji dokazni prijedlog je Vijeće odbilo.

² Svjedoci označeni u optužnici rednim brojevima 8. i 11. su pred Sudom BiH pod mjerama zaštite svjedočili u predmetu: X-KR-07/336 – Suljo Karajlić i predmetu: S1 1 K 016629 15 Kri – Zijad Nanić, dok je svjedok označen rednim brojem 6. u optužnici pod mjerama zaštite svjedočio u predmetu Suda BiH broj: S1 1 K 016629 15 Kri – Zijad Nanić i drugi.

65. Naime, radi se o svjedocima označenim rednim brojevima 1. i 2. Dokaznog prijedloga odbrane, a koji su predloženi na iste okolnosti kao već saslušani svjedoci Sakib Sijamhodžić, Zlatko Pajzetović i Sejad Aldžić. Prilikom dodnošenja odluke o odbijanju dokaznog prijedloga Vijeće je imao u vidu i činjenicu da se predmetna dva svjedoka ne nalaze na teritoriji BiH, već u ... odnosno ..., a što bi u slučaju saslušanja istih podrazumijevalo korištenje dugotrajnog postupka pružanja međunarodne pravne pomoći od navedenih stanih država.

66. Imajući u vidu navedene činjenice, odnosno da bi saslušanje navedenih svjedoka u velikom dijelu utjecalo na dužinu trajanja postupka, kao i troškove istog, te obzirom da ovaj krivični postupak traje već duži niz godina, u vezi sa pravom optuženog na presuđenje u razumnom roku, posebno naglašavajući da su okolnosti na koje su isti predloženi već pretresene sa ranije saslušanim svjedocima odbrane, predsjednik vijeća je izvršio svoju dužnost propisanu članom 239. stav 2. i 3. ZKP BiH i odbio ove dokazne prijedloge, a sve u cilju otklanjanja svega onog što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.

67. Također, odbrana je u okviru svog dokaznog prijedloga predložila i provođenje trećeg psihijatrijsko-psihološkog vještačenja na okolnost procesne sposobnosti optuženog Aleševića, a koji dokazni prijedlog je pretresno Vijeće odbilo. Naime, u okviru ranije provedenog dokaznog postupka, optuženi Alešević je prvenstveno vještačen od strane vještaka psihijatra dr. Rusmir Softić i kliničkog psihologa mag. Mitra Mirković Hajdukov, a na osnovu kojeg iznošenja nalaza i mišljenja na ročištu održanom dana 19.10.2016. godine je utvrđeno da je optuženi Alešević može učestovati u postupku, uz određene pauze, zatim da može shvatiti djelo koje mu se stavlja na teret kao i sankciju koja mu prijete, te komunicirati sa braniocem. Slijedom navedenog odlučeno je da je optuženi procesno sposoban te je otvoren glavni pretres dana 14.11.2016. godine.

68. Zatim je nakon iznošenja dokaznog postupka Tužilaštva izvršeno drugo vještačenje | to na prijedlog odbrane optuženog Mehmeda Aleševića na iste okolnosti, te je na ročištu održanom dana 07.07.2021. godine iznesen nalaz i mišljenje vještaka Doc. dr. sc. med. Amra Memić Serdarević te mr. sci. Elvedina Dervović³. Naime, navedeni vještaci su istakli da optuženi agravira i simulira svoje

³ Vidjeti paragrafe od 12-27

simptome, odnosno da ispoljena ponašanja nisu u skladu sa ranije uspostavljenim i potvrđenim dijagnozama optuženog Aleševića, slijedom čega je odlučeno da je optuženi Mehmed Alešević idalje procesno sposoban i da se nastavlja sa dokaznim postupkom odbrane.

69. Slijedom navedenih činjenica, Sud je odbio dokazni prijedlog odbrane za provođenje trećeg vještačenja optuženog Mehmeda Aleševića na iste okolnosti, cijeneći da je pitanje procesne sposobnosti istog višestruko pretresena i potvrđena od strane dva tima vještaka, odnosno da bi isto vodilo bespotrebnom odugovlačenju postupka, pritom koristeći se ovlaštenjem datim ranije pomenutim članom 239. stav 2. i 3. ZKP BiH.

(e) Prihvatanje izmjenjene optužnice

70. Kao što je u uvodnom dijelu presude navedeno, Tužilaštvo BiH je tokom postupka u više navrata u ovom predmetu mijenjalo optužnicu (vidjeti paragrafe od 5 do 6), uređujući činjenični opis i ne mijenjajući pravnu kvalifikaciju djela.

71. Vijeće se u svom obrazloženju neće detaljnije osvrutati na izmjene Optužnice od 31.10.2016. godine, koju je Tužilaštvo prilagodilo činjenici razdvajanja postupka u odnosu na optuženog Mehmeda Aleševića. Navedene izmjene su se ogledale u prilagođavanju činjeničnog opisa sa situacijom kada zbog zdravstvenog stanja optuženog dolazi do razdvajanja postupka. Vijeće je i tada imalo u vidu da učinjene izmjene nisu bile na štetu optuženog Aleševića.

72. Na glavnom pretresu Tužilaštvo je dana 20.07.2021.godine ponovno činjenično uredilo i Sudu podnijelo izmjenjenu optužnicu broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 20.07.2021.godine kojom je odustalo od inkriminacija opisanih u tačkama 1, 11. i 13. optužnice od 31.10.2016.godine.

73. Vijeće je razmotrilo izmjene optužnice i zaključilo da je tužilac postupao u okviru ovlaštenja iz člana 38.ZKP BiH kojim je propisano da tužitelj može odustati od gonjenja do završetka glavnog pretresa. Odbrana nije imala primjedbi na učinjene izmjene koje joj idu u korist budući da je riječ o odustanku od krivičnog gonjenja za pojedine inkriminacije.

(f) Intervencije u odnosu na činjenični opis iz optužnice

74. Vijeće je u odnosu na optužni akt načinilo izmjene u činjeničnom opisu osuđujućeg dijela presude, ne dirajući u subjektivni i objektivni identitet između optužnice i presude. Naime, Vijeće je činjenično stanje opisano u optužnici prilagodilo dokazima izvedenim na glavnom pretresu i činjeničnom stanju kakvo iz analize dokaza proizilazi.

75. Vijeće je u preambuli izvršilo intervencije na način da je određene navode, irelevantne za pravnu kvalifikaciju izostavilo, te ostale navode deifinisalo na način da izreka presude bude razumljivija, a da pri tom načinjene intervencije se ne odnose na bitna obilježja djela za koje se optuženi tereti.

76. Tako je Vijeće iz preambule izostavilo činjenični navod „*Za vrijeme rata*“ i isti zamjenilo sa „*Za vrijeme oružanog sukoba*“ budući da je tokom postupka utvrđeno da je postojao oružani sukob između pripadnika 5. korpusa Armije BiH i pripadnika Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapdana Bosna (NO APZB), čime je izreka presude pojednostavljena.

77. Vijeće je također, radi preglednosti i jasnoće same izreke presude svojstvo optuženog navelo u preambuli, kako bi se izbjeglo bespotrebno ponavljanje kroz svaku tačku optuženja, a sve imajući u vidu da se za sve pojedinačne inkriminacije tereti za postupanje u svojstvu referenta u vodu vojne policije 505. bužimske brigade.

78. Kada su u pitanju intervencije u pojedinačnim tačkama Vijeće će prilikom obrazlaganja dokaza izvedenih na pojedinačne inkriminacije dati razloge i po pitanju intervencija u činjeničnom opisu tačaka.

79. Vijeće je u činjeničnim opisima izostavilo imena lica koja učestvuju, kao saizvršioци, u inkriminiranim radnjama, budući da nisu optuženi u ovom krivičnom postupku. Identitet lica je odbrani poznat, pa Vijeće cijeni da je odbrana imala mogućnost osporavanja činjenica, te da načinjena intervencija u presudi nije na štetu prava optuženog.

80. Pri svemu tome pretresno Vijeće posebno je vodilo računa o principu akuzatornosti i neophodnosti da presudom ne dira u identitet optužbe. Presudom se nije izašlo van granica opisa događaja kako ga je dala optužba, a sve u okviru dokaza izvedenih na glavnom pretresu. Izvršene korekcije nisu uticale na identitet optužnice i presude kako u obimu tako i u sadržaju. Vijeće se kretalo u okviru djela opisanog u optužnici, rukovodeći se samo pravno relevantnim činjenicama, čime je u cijelosti sačuvan subjektivni i objektivni identitet između optužnice i presude.

Činjeničnim intervencijama nije doveden u pitanje sam inkriminisani događaj, niti se radi o odlučnoj činjenici kojom bi bilo dovedeno u pitanje bitno obilježje krivičnog djela od kojeg se optuženi branio.

B. STANDARDI DOKAZIVANJA

81. Prilikom razmatranja i ocjene dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu, Vijeće se rukovalo nekim osnovnim načelima propisanim u ZKP BiH kao i u Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, a koji će u nastavku biti navedeni.

82. Član 3. stav 1. ZKP BiH određuje da se svako smatra nevinim dok se ne utvrdi njegova krivica za krivično djelo koje mu se stavlja na teret.

83. Svrha sudskog postupka je da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učinitelju krivičnog djela izrekne krivično pravna sankcija pod uslovima propisanim Krivičnim zakonom BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

84. Na tužitelju leži odgovornost dokazivanja krivice optuženih i optužba to mora utvrditi van svake razumne sumnje, jer u slučaju da postoji bilo kakva sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine navodno krivično djelo, donesena odluka mora ići u prilog optuženog (član 3. stav 2. ZKP BiH).

85. Na kraju, Sud je dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji ga terete (član 14. ZKP BiH).

86. Član 6. stav 1. Konvencije nameće obavezu svim sudovima da "*ukažu dovoljno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svju odluku*"⁴. Iako priznaje primat domaćih sudskih organa u davanju ocjene šta je relevantno i prihvatljivo, član 6. stav 1. Evropske konvencije nameće domaćim sudovima obavezu da na odgovarajući način izvrše ispitivanje podnesaka, argumenata i dokaza koje su podnijele strane⁵. U vezi sa tim, sudovi moraju razmotriti i raščistiti sve značajne

⁴ Evropski sud za ljudska prava, *Georgiadis protiv Grčke*, 1997, par. 606.

⁵ Evropski sud za ljudska prava, *Van de Hurk protiv Nizozemske*, 19.04.1994.g., par. 59;

nepodudarnosti u iskazima strana u postupku, ukazati da li je neki od osporenih dokaza neprihvatljiv, te ako jeste, po kom osnovu.⁶

87. Prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka Vijeće je nastojalo sagledati njihovo svjedočenje u cjelini, misleći pri tome kako na sadržinu samog iskaza, tako i na njihovo držanje i ponašanje tokom davanja iskaza. Kredibilitet svjedoka zavisi ne samo od toga u kojoj mjeri poznaju događaj o kome svjedoče, nego i od iskrenosti svjedoka, njegove pouzdanosti sa ostalim provedenim dokazima, kao i svijesti da se polaganjem zakletve pred sudom obavezao da govori istinu.

88. Za iskaz svjedoka nije isključivo bitno da je on dat iskreno, bitno je i da je iskaz pouzdan. Vijeće je imalo u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Vijeće je uporedilo činjenice o kojim je svjedok svjedočio sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalnim dokazima kako bi se utvrdilo da li su potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovome predmetu.

89. Također, Vijeće je ispitalo uložene materijalne dokaze kako bi odlučilo o njihovoj pouzdanosti i dokaznoj vrijednosti.

90. Zapisnike o saslušanju svjedoka uložene u sudski spis u smislu člana 273. stav 1. ZKP BiH, Sud je razmatrao jedino ukoliko su postojala neslaganja u odnosu na iskaz koji je svjedok dao na glavnom pretresu i to u onom dijelu u kojem je ukazano na razliku u iskazu, bilo od strane tužilaštva, bilo od odbrane optuženih.

91. Temeljem odredbe člana 15. ZKP BiH sud ima pravo da slobodno ocjenjuje dokaze.⁷ Vijeće je pažljivo cijenilo sve izvedene dokaze, te će ocjenu istih, a naročito dokaza na kojima je temeljio svoju odluku sud dati u dijelu presude u kojem je obrazložena činjenična i pravna analiza optužbi koje su optuženim stavljene na teret.

92. Također, Vijeće se prilikom ocjene dokaza rukovodilo i odredbom člana 290. stav 7. ZKP BiH, pri čemu ističe da se u donošenju odluke nije oslanjalo na dokaze koji nisu relevantni za presuđenje u ovom krivičnom predmetu. Osim relevantnosti, Vijeće je neizostavno vodilo računa o zakonitosti i vjerodostojnosti cijenjenih dokaza,

⁶ Evropski sud za ljudska prava, *Khamidov protiv Rusije*, 2.06.2008. g., par. 173

⁷ Član 15. ZKP BiH navodi da "... postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima".

uz napomenu da se u njihovoj ocjeni koncentrisalo samo na bitne elemente krivičnog djela za koje se optuženom sudilo.

93. Osim što iskaz svjedoka treba biti dat iskreno, neophodno je i da je iskaz pouzdan. Imajući to na umu, Vijeće je tokom cijelog postupka bilo svjesno da je u iskazima o činjenicama koje su se dogodile puno godina prije davanja iskaza, prisutna nesigurnost uslijed nestalnosti ljudske percepcije u odnosu na traumatične događaje i sjećanja tih događaja. Prilikom ocjene iskaza svjedoka koji su svjedočili u predmetnom postupku, Vijeće je posebno cijenilo njihovo držanje, ponašanje i karakter, razmotrivši u odnosu na njih i druge dokaze i okolnosti u vezi sa ovim predmetom.

94. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da Vijeće koje postupa to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzdana.⁸ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se Vijeće osloni na takav iskaz. Međutim, trebalo bi da pretresno Vijeće prilikom ocjenjivanja i odmjeravanja težine dokaza vodi računa i takve faktore uzme u obzir.⁹

95. Dalje, Vijeće je imalo u vidu i praksu Evropskog suda za ljudska prava¹⁰ prema kojoj se Sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku.

96. Ne postoji zakonska obaveza da se u presudi izlože svi dokazi pojedinačno. Zakonska obaveza je razmatranje svih iznesenih dokaza prilikom donošenja odluke. Bilo bi nesvršishodno nametati bilo kojem sudećem vijeću obavezu da svaki pojedinačni dokaz, dakle, svako svjedočenje i svaki materijalni dokaz koji su izneseni tokom glavnog pretresa, pojedinačno obrazlaže u presudi.

97. Žalbeno vijeće u predmetu *Kvočka* podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački

⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebić*, par. 485 i 496 – 498.

⁹ Predmet *Kupreškić i dr.*, br. IT-95-15-A, Presuda žalbenog vijeća od 23.10.2001.godine, strana 12, par 31;

¹⁰ Predmet Evropskog suda za ljudska prava *Garcia Ruiz v. Spain*, No. 30544/96, 21.01.1999. godine

optužnice. Nije nužno osvrtni se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.¹¹

98. Isti stav je iznesen od strane Žalbenog vijeća MKSJ i u predmetu *Mucić i dr.*: „Pretno vijeće nije dužno da u svojoj presudi iznosi i opravdava svoje nalaze u vezi sa svime što je izneseno tokom suđenja.“¹² Žalbeno vijeće podsjeća da pretno vijeće ima puno diskreciono pravo da odmjeri koju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka. Pri tom, pretno vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerljivost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivrječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja, motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.

99. U ovom predmetu, Vijeće je cijeno dokaze u skladu sa odredbama ZKP BiH, prevashodno primjenjujući pretpostavku nevinosti iz člana 3. ZKP BiH, koja utjelovljuje opšti princip prava prema kojem je na Tužilaštvu teret utvrđivanja krivice optuženog, koje to mora uraditi van razumne sumnje.

II. OSUĐUJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

A. ZAKON KOJI SE PRIMJENJUJE

100. Sud je razmotrio primjenu materijalnog prava, te je imao prvenstveno u vidu da iz optužnice proizlazi da se inkriminisano djelo koje se Optužnicom stavlja na teret desilo od mjeseca decembra 1994. godine pa do kraja aprila 1995. godine, dakle u periodu u kojem je bio na snazi Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ) koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ.

101. Polazeći od odredbe člana 280. stav 2. ZKP BiH, prema kojoj sud nije vezan za prijedloge tužioca u pogledu pravne ocjene djela i primjenjenog materijalnog

¹¹ Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i dr.*, par. 23-25

¹² *Mucić i dr.*, Presuda Žalbenog vijeća, 20. februara 2001. godine, par. 498

zakona, te kako je KZ BiH stupio na snagu nakon izvršenja krivičnih djela za koja se optuženi Alešević tereti, a polazeći od jednog od temeljnih principa krivičnog prava, principa vremenskog važenja krivičnog zakona, po kojem se na učinitelja krivičnog djela primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela, a ako se poslije učinjenja krivičnog djela zakon jednom ili više puta izmijeni, primjenit će se zakon koji je blaži za učinioca. Ovo Vijeće je bilo u obavezi ispitati koji zakon je u konkretnom slučaju blaži za optuženog i kao takav se ima primjeniti u konkretnom slučaju.

102. Kod ocjene koji zakon je blaži za optuženog u konkretnom predmetu, a imajući u vidu da oba zakona (i preuzeti KZ SFRJ, kao zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja krivičnog djela i KZ BiH, kao kasniji zakon) propisuju ista bitna obilježja krivičnih djela za koje se optuženi tereti, dok se razlikuju samo po propisanom kaznenom okviru, Vijeće je upravo sa tog aspekta analiziralo koji se zakon ima smatrati blažim za optuženog.

103. KZ BiH, kao kazneni okvir za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, za koje je optuženi ovom presudom oglašen krivim, propisuje najmanje 10 (deset) godina zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora, dok preuzeti KZ SFRJ, za isto djelo propisuje najmanje 5 godina zatvora ili smrtnu kaznu.

104. Polazeći od navedenih kaznenih okvira, a sljedom ustanovljene kako domaće tako i međunarodne pravne prakse kroz odluke ESLJP i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo Vijeće je zaključilo da je u konkretnom slučaju preuzeti KZ SFRJ blaži za optuženog, te da se krivično djelo za koje se optuženi oglašava krivim ima pravno kvalifikovati po tom zakonu.

105. Kod donošenja prednjeg zaključka ovo Vijeće je imalo u vidu da je Evropski sud za ljudska prava u predmetu Maktouf/ Damjanović zauzeo stav da se primjena blažeg zakona mora ocjenjivati u svakom konkretnom slučaju, te je u odnosu na aplikante Maktoufa i Damjanovića, zaključio da je povrijeđen član 7. EKLJP, „...s obzirom da postoji realna mogućnost da je retroaktivna primjena Zakona iz 2003. godine bila na štetu aplikanta...“. Kod takvog zaključka, ESLJP je pošao od minimuma zapriječene kazne za predmetno krivično djelo, našavši da su kazne koje su izrečene aplikantima takve da strijeme ka zakonskom minimumu, odnosno Maktoufu je čak ublažena ispod minimuma, pa iako je po ranijem zakonu-preuzetom KZ SFRJ, kao posebni maksimum za djela za koja su aplikanti oglašeni krivim bila zapriječena smrtna kazna, tu je kaznu očigledno bilo moguće izreći samo za najteže

oblike ratnih zločina, kakvi zločini zasigurno nisu oni za čije počinjenje su aplikanti Maktouf i Damjanović oglašeni krivima, to je kod procjene koji je zakon u konkretnom slučaju za njih blaži, trebalo ustanoviti koji je blaži zakon u pogledu minimalne kazne.

106. Takav stav, po ocjeni ovog Vijeća, u potpunosti se može primjeniti i na konkretan predmet. Kod ovakvog stava Vijeće je prvenstveno imalo u vidu da se, jednako kao ni apelanti Maktouf i Damjanović, ni optuženi Alešević optužnicom ne tereti za zločine koji spadaju u kategoriju najtežih zločina za čije izvršenje bi uopšte bilo i moguće izreći smrtnu kaznu i da se sudi u vrijeme kada je tu kaznu bilo i moguće izreći.

107. Stoga je u odnosu na optuženog pitanje primjene blažeg zakona nužno razmatrati polazeći od minimuma zapriječene kazne, a što je, po ocjeni ovog Vijeća, nesumnjivo preuzeti KZ SFRJ, koji kao minimalnu kaznu za predmetna krivična djela propisuje kaznu zatvora od 5 godina, a koju je primjenom odredaba tog zakona o ublažavanju kazne moguće ublažiti na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jednu) godinu.

108. Iz svega naprijed navedenog, Sud zaključuje da je u konkretnom slučaju potrebno i opravdano primjeniti Krivični zakon SFRJ.

109. Nakon što je ispitalo i utvrdilo koji se materijalni zakon ima primjeniti Vijeće je izvršilo analizu provedenih dokaza i u kontekstu pravne ocjene djela i pravne kvalifikacije date u optužnici.

110. Izmjenjenom optužnicom od dana 20.07.2021.godine Tužilaštvo je radnje za koje tereti optuženog Mehmeda Aleševića pravno kvalifikovala kao Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. KZ BiH (radnje opisane u tačkama 2,6, 1, 4, 5, 7 i 10) i kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. KZ BiH (radnje opisane u tačkama 3,8 i 9).

111. Imajući u vidu da je Vijeće već iznijelo razloge kojim se rukovalo prilikom primjene materijalnog zakona, odnosno KZ SFRJ, koji je propisivao i jedno i drugo krivično djelo, Vijeće će iznijeti svoje zaključke po pitanju bitnih opštih elemenata oba krivična djela, te razloge kojim se rukovalo kada je radnje za koje je utvrđeno da je počinio optuženi Mehmed Alešević kvalifikovalo kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ.

112. U članu 144. KZ SFRJ, navodi se: *"Ko kršeći pravila međunarodnog prava, prema ratnim zarobljenicima naredi da se prema ratnim zarobljenicima vrše mučenja, nečovječna postupanja, biološki, medicinski ili drugi naučni eksperimenti, uzimanje tkiva ili organa radi transplatacije, nanošenje velikih patnji ili povreda*

ijeleznog integriteta ili zdravja, prisijavanje na vršenje službe u oružanim snagama neprjateja, ili lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje, ili ko izvrši neko od navedenih djela kaznit će se kaznom zatvora od najmanje pet godina ili smrtnom kaznom."

113. Dakle, da bi se, uopšte, moglo govoriti o krivičnom djelu koje propisuje odredba člana 144. KZ SFRJ, prije svega, potrebno je dokazati da radnje izvršenja krivičnog djela predstavljaju kršenje pravila međunarodnog prava. Tačnije, potrebno je utvrditi da su radnje optuženog preduzete protivno temeljnim principima čije poštivanje nalažu odredbe međunarodnog prava.

114. Član 3., koji je zajednički za sve Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine i koji se naziva "zajednički član 3.", određuje da:

„U slučaju oružanog sukoba kcji nema karakter međunarodnog sukoba i kcji izbje na teritoriji jedne od Visokih strana ugovornica, svaka od Strana u sukobu bit će dužna da primjenjuje bar sjedeće odredbe:

1) Prema licima kcja ne učestvuju neposredno u neprjatejstvima, podrazumjevajući tu i pripadnike oružanih snaga kcji su položili oružje i lica onesposobjena za borbu usjed bolesti, rane, lišenja slobode, ili iz bilo kcjeg drugog uzroka, postupaće se, u svakcj prilici, čovječno, bez ikakve nepovojne diskriminacije zasnovane na rasi, bcji kože, vjeri ili ubjeđenju, polu, rođenju ili imovnom starju, ili bilo kome drugom sličnom rjerilu.

U tom cijju, zabranjeni su i u buduće se zabranjuju, u svako doba i na svakom rjestu, prema gore navedenim licima, između ostalih i sljedeći postupci:

*(a) **povrede koje se nanose životu i ijlesnom integritetu**, naročito sve vrste ubistva, osakaćenja, svireposti i mućenja;*

(b) uzimanje talaca;

*(c) **povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci;***

(d) izricanje i izvršavanje kazni bez prethodnog suđenja od strane redovno ustanovljenog suda i praćenog svim sudskim garancijama kcje civilizovani narodi priznaju za prjeko potrebne.

(2) Ranjenici i bolesnici bit će prihvaćeni i rjegovani

Svaka nepristrasna humanitarna organizacija, kao što je Međunarodni komitet Crvenog križa, može da ponudi svcje usluge stranama u sukobu.

Strane u sukobu će se truditi, s druge strane da stave na snagu putem posebnih sporazuma jedan dio ili sve ostale odredbe ove Konvencije.

Primjena prethodnih odredaba neće imati uticaja na pravni položaj stranaka u sukobu.”

115. Zajednički član 3. sadrži “*fundamentalna humanitarna načela kcja su u osnovi cjelokupnog međunarodnog humanitarnog prava.*”¹³ Zajednički član 3. opšte je prihvaćen i kao osnova međunarodnog običajnog humanitarnog prava.¹⁴ Ova fundamentalna pravila predstavljaju minimum koji se primjenjuje u svim sukobima, bez obzira da li su oni međunarodni ili nemeđunarodni¹⁵, dok je članom 4.¹⁶ propisano ko se smatra ratnim zarobljenikom, u smislu pomenute konvencije.

116. U pogledu primjene preostalih članova Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima, zajednički član 3. kao što je već rečeno, sadrži fundamentalna humanitarna načela koja su u osnovi cjelokupnog međunarodnog humanitarnog prava. Postavlja se pitanje primjenjivosti ovih konkretnih odredbi na unutrašnji oružani sukob.

¹³ *Tužilac protiv Delalića*, IT-96-21-A, Presuda od 20.02.2001. (Delalić Žalbena presuda), stav. 143.

¹⁴ *Nikaragva protiv Sjedinjenih Američkih Država*, Međunarodni sud pravde, Predmet koji se odnosi na aktivnosti vojnih i paravojnih snaga u Nikaragvi i protiv ove države. Presuda od 27.06.1986, Izvještaji MSP, stav. 218; *Tužilac protiv Tadića*, IT-94-1, Odluka Žalbenog vijeća o Podnesku odbrane kojim se traži podnošenje interlokutorne žalbe na nadležnost, (Tadić, Odluka o nadležnosti), stavovi 98 i 129; *Tužilac protiv Akayesu*, MKSR -96-4-T, Presuda od 2.09.1998. (Presuda Akayesu), stavovi 603-605; vidi US Odluku u predmetu Kadić protiv Karadžića, 70 F 3d 232 (2.Cir.1995)

¹⁵ *Tužilac protiv Delalića*, IT-96-21-A, Žalbena presuda, stav 143.

¹⁶ Ratni zarobljenici u smislu ove konvencije jesu lica koja pripadaju jednoj od sljedećih kategorija, a koja su pala pod vlast neprijatelja: (1) Pripadnici oružanih snaga jedne strane u sukobu, kao i pripadnici milicija i dobrovoljačkih jedinica koji ulaze u sastav tih oružanih snaga; (2) Pripadnici ostalih milicija i pripadnici ostalih dobrovoljačkih jedinica, podrazumijevajući tu i pripadnicke organiziranih pokreta otpora, koji pripadaju jednoj strani u sukobu i koji djeluju izvan ili u okviru svoje vlastite teritorije, čak i da je ta teritorija okupirana, pod uvjetom da te milicije ili dobrovoljačke jedinice, podrazumijevajući tu i ove organizirane pokrete otpora, ispunjavaju sljedeće uvjete: a) da na čelu imaju lice odgovorno za svoje potčinjene; b) da imaju određeni znak za razlikovanje i koji se može uočiti na odstojanju; c) da otvoreno nose oružje; d) da se, pri svojim djelovanjima, pridržavaju ratnih zakona i običaja; (3) Pripadnici redovnih oružanih snaga koji izjavljuju da pripadaju jednoj vladi ili vlasti koju nije priznala sila pod čijom se vlašću nalaze; (4) Lica koja prate oružane snage iako neposredno ne ulaze u njihov sastav, kao što su civilni članovi posada vojnih zrakoplova, ratni dopisnici, snabdjevači, članovi radnih jedinica ili službi čija je dužnost da se staraju o udobnosti oružanih snaga, pod uvjetom da su za to dobila dozvolu od oružanih snaga u čijoj se pratnji nalaze, dok su ove dužne da im u tu svrhu izdaju ličnu kartu sličnu priloženom obrazcu; (5) Članovi posada, podrazumijevajući tu komandante, pilote i učenike trgovačke mornarice i posade civilnog zrakoplovstva, strana u sukobu koji ne uživaju povoljniji postupak na osnovu drugih odredaba međunarodnog prava; i (6) Stanovništvo neokupirane teritorije koje se, uslijed približavanja neprijatelju, dobrovoljno duže na oružje da bi pružilo otpor neprijateljskoj najezdi, a koje nije imalo vremena da se organizira kao redovna oružana sila, ako ono otvoreno nosi oružje i ako poštuje ratne zakone i običaje.

117. Pored kvalifikacije Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika Tužilaštvo je pojedine radnje optuženog krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke c) i e) KZ BiH.

118. Član 173. stav 1. tačka c) i e) KZ BiH propisuje da:(1) *Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi ili učini kcje od ovih djela:c) ubijanja, namjerno nanošenje osobi snažnog vjelesnog ili duševnog bola ili patnje (mučenje), nečovječno postupanje, biološke, medicinske ili druge znanstvene eksperimente, uzimanje tkiva ili organa radi transplantacije, nanošenje velikih patnji ili povreda vjelesnog integriteta ili zdravlja. e) prisiljavanje druge osobe upotrebom sile ili prijetnje direktnim napadom na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njez bliske osobe, na seksualni odnos ili s njim izjednačenu seksualnu radnju (silovanje), prisiljavanje na prostituciju, primjenjivanje mjera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, protupravno odvođenje u koncentracione logore i druga protuzakonita zatvaranja, oduzimanje prava na pravično i nepristrano suđenje, prisiljavanje na službu u neprijateljskim oružanim snagama ili u neprijateljskoj obavještajnoj službi ili upravi; kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.*

119. Tužilac navodi da je optuženi počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. zato što je postupao, suprotno članu 3. Ženevske konvencije o zaštiti civila za vrijeme rata od 12.08.1949. godine.

120. Slično članu 144. KZ SFRJ i povrede člana 142. KZ SFRJ se zasnivaju na zajedničkom članu 3. koji propisuje da žrtve navodne povrede pravila međunarodnog prava ne smiju neposredno učestvovati u neprijateljstvima, uključujući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga. Pored toga, počinilac krivičnog djela, u smislu zajedničkog člana 3. je znao ili trebao znati da žrtva nije neposredno učestvovala u neprijateljstvima u vrijeme počinjenja djela.

121. Nadalje, da bi se zaključilo da je došlo do kršenja člana 3. stav 1. Ženevske konvencije neophodno je dokazati da su zaštićene osobe bile podvrgnute jednoj od zabranjenih radnji, „*povrede kcje se nanose životu i vjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubistava, sakaćenja, svireposti i mučenja*“. U konkretnom slučaju, optužnica sadrži navode o nečovječnom postupanju.

122. Vijeće je detaljnom analizom iskaza svjedoka, prije svega oštećenih, utvrdilo da je riječ o civilima, odnosno licima koji su usljed lišenja slobode onesposobljena za

borbu u odnosu na kojih je primjenjiv zajednički član 3. Ženevskih konvencija. Nesporno je da su određena lica bili pripadnici jedne od strana u oružanom sukobu, ali u vrijeme kada je optuženi poduzimao radnje prema njima oni su usljed lišenja slobode izbačeni iz stroja, te kao takvi uživali zaštitu u smislu člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine, te je optuženog u skladu sa tim oglasilo krivim za izvršenje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZSFRJ.

123. Slijedom navedenog Vijeće će iznijeti svoja utvrđenja po pitanju općih elemenata krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ za koje je optuženog Mehmeda Aleševića oglasilo krivim.

124. Slijedeći praksu Suda BiH , i ovo Vijeće je zauzelo stav da svi ratni zločini moraju ispunjavati sljedeće kriterije;

- 1. Djelo mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije**
- 2. Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije**
- 3. Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom**
- 4. Optuženi mora narediti ili počiniti djelo.**

125. Slijedom navedenog, Vijeće odluku mora bazirati na posebnim pravilima međunarodnog prava, koja su primjenjivana u periodu definisanom u optužnici. Kako je već navedeno član 142. KZ SFRJ propisuju povrede ovih pravila od strane svakoga ko naredi ili počinu ova djela.

126. Zbog toga povreda ovih pravila ne mora sama po sebi biti propisana međunarodnim pravom u periodu definisanom u optužnici. Propisano ponašanje mora biti primjenjivo u domaćem odnosno međunarodnom pravu u vrijeme počinjenja krivičnog djela.

127. Pozivajući se na optužnicu Vijeće zaključuje da su takve povrede pravila međunarodnog humanitarnog prava sadržane u zajedničkom članu 3. Ženevskih konvencija, te da su stoga ove odredbe međunarodnog humanitarnog prava primjenjive na ovaj predmet u mjeri u kojoj zadovoljavaju uvjete iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ i pravila međunarodnog prava.

128. Prema Odluci Žalbenog vijeća MKSJ-a: *"...oružani sukob postoji svuda gdje se pribjeglo oružancj sili između država ili produženom oružanom nasilju između*

vlasti i organizovanih naoružanih grupa ili pak između takvih grupa. Međunarodno humanitarno pravo primjenjuje se od početka takvih oružanih sukoba sve do posljednjeg prestanka neprijateljstva”¹⁷. Vijeće zaključuje, a što će u daljem tekstu biti i obrazloženo, da je oružani sukob postojao na području Cazina, Velike Kladuše i Bužima, u periodu obuhvaćenom optužnicom.

129. Pravila međunarodnog humanitarnog prava, tj. zajednički član 3. Ženevske konvencije, nesumnjivo su bila primjenjiva na teritoriji Bosne i Hercegovine u periodu od decembra 1994. do aprila 1995. godine, jer je država Bosna i Hercegovina, kao nasljednica Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, ratificirala Ženevske konvencije i njihove Dopunske protokole.

130. Optuženi se tereti za nečovječno postupanje prema ratnim zarobljenicima i civilima.

131. Navedena ponašanja su zabranjena prema međunarodnom humanitarnom pravu jer su sadržana u relevantnim Ženevskim konvencijama i Dopunskim protokolima. Također, su opće priznata kao dio običajnog međunarodnog prava i primjenjuju se na sukobe unutrašnjeg i međunarodnog karaktera. Ova pravila običajnog međunarodnog prava su bila primjenjiva u vrijeme počinjenja ovih krivičnih djela na teritoriji Bosne i Hercegovine, te su prema tome optuženi bili obavezni da ih poštuju.

132. U odnosu na psihičko stanje optuženog, Vijeće smatra, da nije potrebno da osoba posjeduje posebno znanje o postojanju ovih međunarodnih normi, dovoljno je da je osoba povrijedila norme. Dakle, nije neophodno da osoba ima sposobnost da definiše pravne kvalifikacije krivičnog djela koje je počinila nego samo da je svjesna da su njene radnje i namjere kriminalne. Na Vijeću je da utvrdi koji je zločin tada bio počinjen. Međutim, kod osobe mora postojati specifični *mens rea* koji je primjenjiv na krivično djelo za koje se tereti kako bi bila proglašena krivom, bilo da se proglasi krivom kao počinitelj ili kao naredbodavac.

133. Kako bi se utvrdilo da su u konkretnom predmetu povrijeđena pravila međunarodnog prava neophodno je utvrditi da je radnja bila usmjerena protiv zaštićene kategorije osoba koje su zaštićene svim navedenim članovima Ženevske

¹⁷ Tadić, Odluka o interlokutornoj žalbi odbrane na nadležnost suda, IT-94-1-AR72, od 02.10.1995. godine, tačka 70,

konvencije. Ovaj uvjet zahtijeva posebnu analizu kako je detaljno obrazloženo u daljem tekstu.

1. Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije

134. Vijeće nalazi da: *“Oružani sukob postoji svuda gdje se prikupilo oružanje sili između država ili produženom oružanom nasilju između vlasti i organizovanih naoružanih grupa, ili pak između takvih grupa unutar jedne države.”*¹⁸

135. Vijeće je saslušalo iskaze o tome da je u Bosni i Hercegovini, u periodu od decembra 1994. do aprila 1995. godine, na području Okruga Bihać postojao oružani sukob između pripadnika 5. korpusa Armije BiH i pripadnika Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna.

136. U ovom predmetu ovaj element nije sporan jer su i optužba i odbrana saglasne da je postojao oružani sukob.

137. Svjedoci su opisali da je najprije došlo do formiranja prve Autonomije, koja je pala i posle nekog vremena formirala se druga Autonomija.

138. Također su govorili o postojanju stalnih sukoba između Armije BiH, prije svega 505. Bužimske brigade, 5. Korpusa i pripadnika NO APZB. Ovu činjenicu nije osporio nijedan svjedok saslušan pred Sudom u ovom predmetu bez obzira na njegovu pripadnost Narodnoj odbrani ili 5. korpusu Armije BiH.

139. U tom kontekstu Vijeće je cijenilo da su se o tome izjašnjavali svjedoci Tužilaštva Mustafa Miljković, Fikret Mehurović, Šeja Krupić, svjedok "A", Fikret Kendić, svjedok "C", svjedok "B", Husein Rizvić, Omer Čuturić, Osman Grahović, Suad Mašinović, Sulejman Mustafić, Hasib Sijamhodžić, Osman Kudelić, Redžo Koštić, a i brojni drugi.

140. I svjedoci odbrane Sakib Sijamhodžić, Sejad Aldžić i Zlatan Pajzetović su govorili o postojanju oružanih sukoba između ove dvije zaraćene strane, u periodu značajnom za optužnicu.

141. Vijeće je izvršilo uvid i u materijalne dokaze prije svega T-20, T-21, T-22, T-24.

¹⁸ Tadić, Odluka o nadležnosti, tačka 70. Vidi također Tužilac protiv Kordića i Čerkeza, IT-95-14/2-A, Presuda od 17.12.2004, tačka 341;

142. Iz dokaza T- 21 proizilazi da je dana 03.10.1993.godine počeo je oružani sukob između jedinice 5. Korpusa i pripadnika NO. Iz dokumenta Proglas demokratske inicijative građana Zapadne Bosne od 10. oktobra 1993. godine (u daljem tekstu: Proglas) vidljivi su razlozi za izbijanje sukoba na ovoj teritoriji. Navedeni sukob je počeo 27.09.1993.godine, odmah nakon formiranja prve APZB od strane Fikreta Abdića. Navedeni materijalni dokaz u saglasnosti je sa kazivanjem kako svjedoka optužbe tako i odbrane na ove okolnosti.

143. Da su sukobi trajali cijelo vrijeme značajno za optužnicu značajno je svjedočenje svjedoka Huseina Rizvića i Omera Čuturića, koji su u periodu svog zatočenja u više navrata vođeni na prinudne radove u zonama borbi i linijama razgraničenja između 5. korpusa Armije BiH i Narodne Odbrane APZB.

144. Vijeće je zaključilo da element postojanja oružanog sukoba između Armije BiH i Narodne odbrane APZB dokazan isključujući svaku razumnu sumnju.

2. Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom

145. Treći uvjet iz člana 142. KZ SFRJ, je da mora postojati veza između djela optuženog i oružanog sukoba, s tim da se ne traži "uzročno-posljedična veza između oružanog sukoba i počinjenja zločina, ali se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da počinji zločin, njegovu odluku da ga počinji, način počinjenja zločina ili cilj s kojim je počinjen."

146. Sudeće vijeće MKSJ-a u predmetu, Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca i drugih navodi: "...Humanitarno pravo priprema se i daje na čitavoj teritoriji pod kontrolom jedne od strana, nezavisno od toga da li se konkretne borbe vode na mjestu na kojem su se odigrali dotični događaji. Stoga je dovoljno to što su zločini bili u tjesnoj vezi s neprijateljstvima koja su trajala na drugim dijelovima teritorije pod kontrolom strana u sukobu. Uslov da dato djelo bude u tjesnoj vezi sa oružanim sukobom zadovoljen je ukoliko su, kao u ovom slučaju, zločini počinjeni kao posljedica borbi, a prije prekida oružanih aktivnosti na određenom području, te ako su počinjeni radi postizanja nekog cilja ili iskorištavanja situacije nastale usljed borbi..."

147. Da bi utvrdilo da li je određeno djelo u dovoljnoj mjeri povezano s oružanim sukobom, mogu se, između ostalog, cijeliti i sljedeći faktori: položaj optuženog,

činjenica da je počinitelj zločina borac, priroda žrtve, da žrtva nije borac, da žrtva pripada suprostavljenoj strani, da se može smatrati da je to djelo u funkciji ostvarenja krajnjeg cilja vojnog pohoda, te da počinjenje zločina proizilazi iz službenih dužnosti počinitelja ili spada u njihov okvir.

148. Kao što je već navedeno postojanje oružanog sukoba je utvrđeno, a Vijeće će na ovom mjestu pojasniti na koji način je djelo optuženog u vezi sa oružanim sukobom.

(a) **Svojstvo optuženog Mehmeda Aleševića**

149. Optuženi Mehmed Alešević oglašen krivim da je u vremenskom periodu od decembra 1994. godine do aprila 1995. godine djelujući u svojstvu referenta u vodu vojne policije 505. Bužimske brigade, u okviru improvizovanog zatvora u sjedištu komande 505. Bužimske brigade, smještene u hotelu Radoč, u Bužimu, počinio radnje činjenično opisane u tačkama od 1 do 9 izreke presude, a u kojima su se, kako je to ovo Vijeće zaključilo, ostvarila obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog SFRJ.

150. Naime, tokom postupka je nesporno utvrđeno postojanje improzatvora u sjedištu komande 505. bužimske brigade, dakle jedne od strana u sukobu, smještene u hotelu Radoč u Bužimu. Na navedenu okolnost saslušani su svjedoci Tužilaštva Sulejman Mustafić, Hasib Sijamhodžić, Husein Krupić, a što su potvrdili i svjedoci odbrane Sakib Sijamhodžić, Sejad Aldžić i Zlatan Pajzetović.

151. Nesporno je utvrđeno i da je zatvor u sjedištu komande obezbjeđivao vod vojne policije 505. bužimske brigade, a što su detaljno u svom iskazu opisali svjedoci Sulejman Mustafić, Hasib Sijamhodžić i Husein Krupić.

152. Optuženi je pripadao vodu vojne policije, a što je utvrđeno iz materijalnih dokaza dobijenih iz vojnih evidencija organa nadležnog za vođenje, odnosno jediničnih i matičnih kartona optuženog uvedenih u sudski spisi pod brojem T-25 i T-26.

153. Da je optuženi u kritičnom periodu bio mobilisan, te da je za inkriminisani period bio raspoređen u četvrt vojne policije 505. bužimske brigade nije osporavano ni dokazima odbrane ovog optuženog. Naprotiv, upravo iz dokaza odbrane prije svega iskaza supruge optuženog, svjedokinje Sanele Alešević proizilazi da je optuženi

obnašao dužnost referenta ili radio kao "čato" kako to odbrana u završnim riječima potencira.

154. Svjedoci optužbe Sulejman Mustafić, Hasib Sijamhodžić i Husein Krupić su svjedočili i o ulozi optuženog Mehmeda Aleševića unutar zatvora, odnosno da je bio referent zadužen za evidenciju zatvorenika, te da je on imao ključeve od prostorija u kojem se nalaze zatvorenici.

155. U toj ulozi su ga viđali i svjedoci odbrane Sakib Sijamhodžić, Sejad Aldžić i Zlatan Pajzetović .

156. Tužilaštvo je svojstvo optuženog za inkriminirani period, dokazivalo i nizom iskaza svjedoka oštećenih, koji su u tom periodu bili zatočeni u improvizovanom zatvoru u Bužimu, a koji su ga identifikovali kao vojnog policajca koji je imao ključeve zatvora, vodio evidencije, zbog čega su ga određeni zatočnici smatrali i upravnikom zatvora.

157. Vijeće neće posebno obrazlagati navode svjedoka o funkciji upravnika zatvora, koju mahom pripisuju optuženom, budući da ga optužba i ne tereti u tom svojstvu. Međutim, radi ocjene iskaza svjedoka Vijeće mora napomenuti da je iz perspektive zatočenih lica optuženi, kao lice koje vodi evidencije o zatočenim, ima ključeve prostorija, otključava i zaključava prostorije kada neko treba u njih da uđe ili se izvede, sasvim logična percepcija optuženog kao nekog sa važnijom ulogom ili funkcijom upravnika. Po ocjeni Vijeća to ne umanjuje pouzdanost njihovog kazivanja.

158. Dakle samo svojstvo optuženog Aleševića kao referenta i pripadnika voda vojne policije na temelju svega izloženog Vijeće je utvrdilo van svake razumne sumnje da je optuženi imao ulogu i svojstvo koje se u optužnici i navodi.

159. Samim tim Vijeće je zaključilo da su radnje optuženog, odnosno krivična djela iz optužnice usko povezana sa oružanim sukobom.

3. Počinilac mora narediti ili počiniti djelo

160. Sljedeći opšti element postojanja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva jeste taj da je počinilac izvršio nezakonito djelo ili je naredio izvršenje nezakonitog djela. U tom pogledu Vijeće je, nakon ocjene relevantnih dokaza, zaključilo da je ispunjen i ovaj element predmetnog krivičnog djela, obzirom da je optuženi Mehmed Alešević djelujući u svojstvu izvršioca i saizvršioca, protupravno

postupao prema zatočenicima, te da je postupajući sa direktnim umišljajem ostvario sva bitna obilježja djela za koja je u osuđujućem dijelu izreke oglašen krivim.

161. Kada je u pitanju saizvršilaštvo Vijeće je imalo u vidu član 22. KZ SFRJ propisuje: „*Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršerja ili na drugi način, zajednički učine krivično djelo, svako od njih kaznit će se kaznom propisanom za to djelo. Saizvršilac je lice koje je preduzelo onu radnju (ili njen dio) koja je obilježje određenog krivičnog djela. Saizvršiocu su oni učesnici koji zajednički izvršili radnju izvršerja u namjeri da zajednički ostavre krivično djelo*“¹⁹.

162. U konačnici postojanje navedenog elementa Vijeće će elaborirati u nastavku u okviru obrazloženja pojedinačnih tačaka osuđujućeg dijela izreke presude, kroz identifikovanje i obrazlaganje relevantnih dokaza, navođenje njihovog sadržaja, dovođenja u pojedinačnu i međusobnu vezu, te konačno, njihovom slobodnom ocjenom.

4. Status žrtava

163. Sljedeći zadatak Vijeća je bio da utvrdi status žrtava prema kojima optuženi poduzima zabranjenu radnju, a što je u konačnici od presudnog značaja i za pravnu ocjenu djela, budući da su ranije izloženi opšti elementi zajednički za Ratne zločine protiv civilnog stanovništva i Ratne zločine protiv ratnih zarobljenika.

164. Naime, u sferu zaštite zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, kako to proizilazi iz sadržaja navedene odredbe, ulaze **lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima**, a to mogu biti **pripadnici oružanih snaga koji su položili oružje** i **lica onesposobljena za borbu** usljed bolesti, rana, **lišenja slobode** ili iz bilo kojeg drugog razloga.

165. Vijeće je ocjenom izvedenih dokaza prije svega iskaza samih svjedoka oštećenih „A“, Šefike Suljanović, Omera Čturića, Huseina Rizvića, Suada Mašinovića, Vahida Džaferovića Jasmina Abdića, Mustafe Miljkovića i Osmana Grahovca utvrdilo da oštećeni poimenično navedeni u tačkama od 1 do 9 izreke osuđujućeg dijela presude potpadaju pod kategoriju zaštićenih osoba, civila (Latić Suljo, Vahid Džaferović i Jasmin Abdić) i pripadnika oružanih snaga koji su položili

¹⁹ Grupa autora; Komentar krivičnog zakona SFRJ iz 1986.godine;

oružje i koji su onesposobljeni za borbu usljed lišenja slobode („A“, Omer Čuturić, Husein Rizvić, Suad Mašinović i Osmana Grahovca).

166. Naime, svi navedeni oštećeni, sa izuzetkom oštećenih Vahida Džaferovića i Jasmina Abdića u svojim iskazima su istakli da su prije zarobljavanja bili mobilisani, odnosno da su u vrijeme zarobljavanja bili pripadnici NO APZB, koja je bila u sukobu sa A R BiH čiji pripadnici su izvršili zarobljavanje navedenih lica. Također nesporno je da su oštećeni zarobljeni na području ratnih dejstava, sa izuzetkom oštećenog Sulje Latića koji je zarobljen kod svoje kuće.

167. Nadalje, utvrđeno je da radnje koje je preduzimaio optuženi zajedno sa drugim vojnim policajcima, kako je to utvrđeno, preduzimate su prema navedenim oštećenim, u vrijeme kada su oni boravili u improvizovanom zatvoru u sjedištu komande 505. bužimске brigade, u hotelu Radoč. Dakle, izvjestan period nakon njihovog zarobljavanja, te se imajući u vidu sve navedene okolnosti, po ocjeni ovog Vijeća, može izvesti nesumnjiv zaključak da je ispunjen prvi uvjet iz zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, jer su radnje preduzete prema licima koja u vrijeme preduzimanja tih radnji nisu učestvovala neposredno u neprijateljstvima, odnosno da je riječ pripadnicima oružanih snaga koji su položili oružje i/ili su usljed lišenja slobode onesposobljeni za borbu.

168. Prema standardima ustanovljenim od strane MKSJ-a, u slučaju kada postoji sumnja o tome da li se radi o određenoj zaštićenoj grupi mora se uzeti u obzir i percepcija optuženog, odnosno da li se u okviru svih okolnosti konkretnog slučaja od optuženog lica može očekivati da grupu percipira u određenom statusu. Polazeći od navedenog, Vijeće je našlo da su oštećeni kada se prema njima poduzimaju radnje bili u civilnoj odjeći, nenaoružani, neki od njih kao što je Latić Suljo starosne dobi koja ne potpada pod vojne obveznike, dok je oštećeni Vahid Džaferović bio maloljetna osoba.

169. Vijeće zaključuje da čak i iako su neki od oštećenih bili pripadnici oružanih snaga u momentu izvršenja krivičnog djela to nisu bile osobe koje su neposredno učestvovala u neprijateljstvima, što im daje civilni status, u kojem slučaju uživaju zaštitu po zajedničkom članu 3. uz Ženevske konvencije.

170. Prema oštećenim licima poduzete su zabranjene radnje, ugrožena je zaštita koju uživa svaki čovjek prema stavu 1. zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija iz 1949. godine. Navedenim članom, pored ostalih kategorija, zaštitu prevashodno uživa civilno stanovništvo, a u skladu sa članom 50. Protokola I uz Ženevske

konvencije koji propisuje: „U slučaju sumnje da li je neka osoba civil, ta osoba smatrati će se za civila”.

171. Slijedom navedenog Vijeće je ocjenom svih okolnosti konkretnog slučaja utvrdilo da bi se oštećeni navedeni u izreci presude (od tačke 1 do tačke 9) trebali smatrati civilima, što je Vijeće i opredijelilo da radnje opisane u pojedinačnim tačkama optužnice pravno kvalifikuje kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ.

5. Inkriminacija u okviru Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva - Nečovječno postupanje

172. Ženevske konvencije, a ni preuzeti KZ SFRJ ne daju definiciju nečovječnog postupanja, ali se ta definicija može izvesti iz međunarodne pravne prakse.

173. Tako je pretresno vijeće MKSJ-a u predmetu Delalić i drugi dalo definiciju nečovječnog postupanja, ističući da nečovječno postupanje jeste:

“namjerna radnja ili propust, tj. radnja koja je, objektivno gledana, smišljena, a ne slučajna, koja nanosi tešku duševnu ili tjelesnu patnju ili povredu ili predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo.”

174. Dalje se u istoj odluci ističe da pojam nečovječnog postupanja, kao takav “sačinjava kišobran pod koji potpadaju preostala teška kršenja sadržana u Konvencijama”. Tačnije pod okrilje nečovječnog postupanja ulaze sva ona djela za koja se utvrdi da predstavljaju mučenje ili hotimično nanošenje teške patnje ili ozbiljne povrede tijelu i zdravlju, ali ova kategorija krivičnih djela nije ograničena na ona djela koja su uključena u dvije navedene kategorije, nego se “proširuje i na djela koja krše osnovni princip humanog postupanja, naročito poštovanje ljudskog dostojanstva”

175. U svjetlu navedene definicije nečovječnog postupanja, međunarodna pravna praksa je izdiferencirala i niz konkretnih radnji, koje se mogu podvesti pod pojam nečovječnog postupanja i to: sakaćenje ili nanošenje teških tjelesnih povreda; premlaćivanje i druge nasilne radnje; nanošenje teških ili ozbiljnih povreda; teške povrede tjelesnog ili duševnog integriteta; ozbiljan napad na ljudsko dostojanstvo; prisilni rad koji je izazvao tešku duševnu ili tjelesnu patnju ili povredu, ili je radnja

predstavljala ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo; deportacija i prisilno premještanje grupa civila ; prisiljavanje na prostituciju i nestajanje ljudi pod prisilom.

176. Pored MKSJ, pitanjem nečovječnog postupanja, bavila su se i druga pravosudna tijela, te je tako, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), polazeći od zabrane nečovječnog postupanja koji proizilazi i iz člana 3. EKLJP zauzeo stanovište da bi zlostavljanje potpadalo pod ovaj član "ono mora dosegnuti minimalan nivo težine... Ocjena ovog minimuma je po prirodi stvari relativna i zavisi od svih okolnosti predmeta, kao što su trajanje takvog postupanja, njegove fizičke i duševne posljedice i, u nekim slučajevima, pol, godine starosti i zdravstveno stanje žrtve" .

177. Kako bi se procijenila težina nekog djela, nužno je razmotriti sve činjenične okolnosti. Neke od tih okolnosti mogu na primjer biti: karakter radnje ili propusta, kontekst u kojem su se oni dogodili, lične prilike žrtve uključujući starost, pol i zdravstveno stanje, kao i fizičke, psihičke i moralne posljedice tog čina za žrtvu.

178. Činjenica da djelo ima dugoročne posljedice može da bude od važnosti prilikom utvrđivanja težine djela. Ipak, za postojanje nečovječnog postupanja, patnje koje dotična radnja nanosi žrtvi, ne moraju biti trajne, dovoljno je da su one stvarne i ozbiljne.

179. Evropski sud i Evropska komisija za ljudska prava razvili su opsežnu sudsku praksu koja se tiče raznih oblika zlostavljanja, kao što su mučenje, nečovječno i ponižavajuće postupanje, zabranjenih članom 3. EKLJP. Na primjer, u predmetu Tomasi protiv Francuske, Evropski sud je utvrdio da se radi o očigledno nečovječnom postupanju kojim se krši član 3. u slučaju kada je podnosilac žalbe bio podvrgnut šamaranju, udaran nogama i rukama, udaran po podlaktici, prisiljavan da stoji duži vremenski period bez potpore, sa rukama vezanim liscama na leđima, kada su pljuvali na njega i prisiljavali ga da gol stoji ispred otvorenog prozora, kada je lišen hrane i kada mu je prijećeno vatrenim oružjem. Evropski sud je smatrao da veliki broj udaraca koje je zadobio g. Tomasi i njihov intenzitet predstavljaju dva elementa koja su dovoljno ozbiljna da se takvo postupanje smatra nečovječnim i ponižavajućim. Sud je također smatrao da je postupanje „nečovječno“ ako je unaprijed planirano, ako se primjenjuje satima bez prekida i ako prouzrokuje stvarne tjelesne povrede ili intenzivnu fizičku i duševnu patnju.

180. Jasno je da su razna međunarodna sudska tijela koja su razmatrala primjenu krivičnog djela nečovječnog postupanja isto definisala na relativan način uzimajući u

obzir sve činjenične okolnosti, uključujući prirodu radnje ili propust, kontekst u kojem je djelo počinjeno, njegovo trajanje odnosno ponavljanje, fizičke, duševne i moralne posljedice djela na žrtvu i lične okolnosti žrtve, uključujući godine, pol i zdravlje.

181. U skladu s ovim, Vijeće je razmatralo sve okolnosti izvršenja radnji koje su stavljene na teret optuženom. Na temelju iskaza svjedoka oštećenih, vijeće zaključuje da su radnje koje je preduzeo optuženi sa drugim vojnim policajcima, imale karakter nečovječnog postupanja u svjetlu prethodno analiziranih definicija.

182. Naime, svjedoci oštećeni trpili su udarce i prema njima je postupano uz odsustvo poštovanja prema zaštićenim licima, suprotno osnovnim načelima međunarodnog prava, svjesno upravljeno na degradiranje njihovog dostojanstva.

183. Konkretno radnje optuženog, bit će analizirane kroz svaku tačku izreke osuđujućeg dijela presude.

184. Na ovom mjestu, Vijeće će se osvrnuti još i na potrebni stepen svijesti, *mens rea*, za nečovječno postupanje, a koji element, je zadovoljen kada je počinitelj u trenutku činenja ili nečinjenja imao namjeru da nanese tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili da izvrši težak napad na ljudsko dostojanstvo žrtve, ili ako je znao da će to njegovo činenje ili nečinjenje vjerovatno prouzrokovati tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili teški napad na ljudsko dostojanstvo i ponio se sa bezobzirnom nepažnjom prema tome, a koji element je takođe utvrđen na strani optuženog Aleševića.

185. Kod procjene ovog elementa, Vijeće je imalo u vidu i kriterije iz presude MKSJ-a u predmetu Kunarac, a gdje se navodi:

“za krivično djelo povrede ličnog dostojanstva nužno je da je optuženi znao da njegovo djelo ili propust može imati za posljedicu teško poniženje, degradaciju ili na drugi način povrijediti ljudsko dostojanstvo. Za krivično djelo povrede ličnog dostojanstva nužna je samo svijest o mogućim posljedicama terećenog djela ili propusta.”

186. Svi navedeni elementi su, u konkretnom slučaju, utvrđeni od strane ovog Vijeća, te će isti biti analizirani kroz obrazloženje svake tačke izreke presude.

B. ZAKLJUČAK VIJEĆA ZA POJEDINAČNE TAČKE OSUĐUJUĆEG DIJELA IZREKE PRESUDE

(a) Zaključak o krivici optuženog Mehmeda Aleševića za tačke 1. i 2. osuđujućeg dijela izreke presude - nečovječno postupanje prema zatočeniku "A"

187. Tačkom 1. izmjenjene optužnice optuženom Mehmedu Aleševiću stavljeno je na teret da je: *"Neutvrđenog dana u periodu od 25.12.1994. godine do 05.01.1995. godine, teško fizički zlostavljali ratnog zarobljenika „A“, pripadnika NO APZB, na način da ga je dok je stajao u dvorištu brigade Salkić Senad snažno iz zaleta udario nogom u precjelu grudi od kog udarca je zarobljenik udario leđima od vanjski zid improvizovanog zatvora, a zatim pao na tlo, pa kako je na zidu pored koga je pao bio nacrtan korj, Salkić Senad ga je prisilio na samopovijeđivanje, tako što mu je naredio da "uzjaše korja nacrtanog na zidu", što je zarobljenik „A“ morao i učiniti, pa se tako dva puta snažno zatrčao i udario svojim tijelom od zid i pao na tlo, nakon čega mu je prišao Alešević Mehmed i snažno ga udario nogom u stomak, a zatim mu naredio da se vrati u improvizovani zatvor, nanoseći mu na taj način snažan ijelesni i duševni bol i patnju".*

188. Vijeće je optuženog Mehmeda Aleševića oglasilo krivim za počinjenje krivičnog djela nečovječnog postupanja prema oštećenom svjedoku „A“, opisanom u tački 1. osuđujućeg dijela izreke presude, a na osnovu iskaza oštećenog.

189. Naime, na okolnosti ovog događaja, kao i inkriminacije iz tačke 2. osuđujućeg dijela izreke presude, po prijedlogu Tužilaštva, u svojstvu svjedoka saslušan je oštećeni svjedok „A“, koji je pred sudskim Vijećem na vrlo uvjerljiv način svjedočio šta je sve preživio u periodu zatočenja u zatvoru 505. bužimske brigade.

190. Svjedok oštećeni „A“ opisao je kako ga je rat zatekao u Velikoj Kladaši, da je zarobljen 25.12.1994.godine od strane pripadnika 5. korpusa, koji ih odvede najprije na Hajrat, a potom u Bužim u hotel Radoč, gdje ih predaju vojnoj policiji 505. bužimske brigade, 5. korpusa. Smješten je sa ostalim zarobljenim licima u neku prostoriju, kako svjedok opisuje *magacin ili tako nešto*. Svjedok navodi da su vojni policijaci, među kojima je prepoznao V.B. i Mehmeda Aleševića, svakodnevno izvodili i premlaćivali zatočenike.

191. Svjedok navodi da je i on u više navrata premlaćivan, da su tuče bile prvih mjesec dana boravka u zatvoru, ali da su ove prvih deset dana bile najteže.

192. Opisujući tuče koje su se dešavale u prvih deset dana svjedok „A“ navodi da je jedne prilike dok je stajao u dvorištu došao jedan vojni policajac i iz zaleta ga

snažno udario nogom u predjelu grudi, od kojeg udarca je svjedok pao na zid na kojem je bio nacrtan konj i natpis „5. korpus“. Dalje navodi da ga je vojni policajac natjerao na samopovređivanje tako što mu je naredio „*da uzjaše konja nacrtanog na zidu*“ što je morao i učiniti pa se tako dva puta zatrčao i udario svojim tijelom o zid i padao na tlo. Svjedok navodi da nakon što je u dva navrata udario u zid pada na tlo nakon čega mu prilazi optuženi Mehmed Alešević i udara ga u stomak snažno i naređuje mu da se vrati u prostorije u kojima je boravio zajedno sa drugim zatočenicima.

193. Vijeće u ovom dijelu smatra važnim naglasiti da je svjedok u svom iskazu na glavnom pretresu naveo da ga je optužni Alešević tjerao na samopovređivanje udaranjem u zid kako bi „uzjahao nacrtanog konja“, za što Vijeće nije oglasilo krivim optuženog budući da se izmjenjenom optužnicom Alešević ne tereti za te radnje, nego drugi vojni policajac čije ime je Vijeće izostavilo iz činjeničnog opisa jer je riječ o licu protiv kojeg se postupak vodi u drugom predmetu, u okviru kojeg će se utvrđivati ove činjenice. Vijeće je navode o tjeranju oštećenog na samopovređivanje zadržalo u činjeničnom opisu kao okolnosti koje su prethodile radnji za koju je optuženi oglašen krivim, budući da je od značaja opisati stanje u kojem se oštećeni nalazi u trenutku kada optuženi prema njemu poduzima zabranjenu radnju, a da pri tom se ne prekoračuje optužnica i ne mijenja na štetu optuženog Aleševića.

194. Kada su u pitanju intervencije u činjeničnom opisu tačke 1. izreke presude u odnosu na optužnicu one su minimalne i odnose se samo na izostavljanje imena vojnog policajca koji oštećenog tjera na samopovređivanje, te je izvršeno terminološko usklađivanje po pitanju statusa oštećenog „A“, s obzirom na način kako je Vijeće pravno kvalifikovalo radnje optuženog Aleševića. Slijedeći pravnu kvalifikaciju djela Vijeće je u tački 1. izreke presude izraz ratni zarobljenik zamjenilo izrazom zatočenik.

195. Kada su u pitanju inkriminacije iz tačke 2. osuđujućeg dijela izreke presude optuženi Alešević se tereti da je: „*Neutvrđenog dana u periodu od 25.12.1994. godine do 05.01.1995. godine, teško fizički zlostavljao ratnog zarobljenika „A“, pripadnika NO APZB, na način da ga je u dvorištu brigade prisilio da podigne majicu i legne potrbuške na sto, nakon čega ga je snažno udario više puta palicom po golim leđima, od kojih povreda se nije mogao ispraviti duži vremenski period, nanoseći mu na taj način snažan i telesni i duševni bol i patnju*“.

196. I na okolnosti ove inkriminacije za Vijeće je bilo odlučno svjedočenje oštećenog koji je opisao da je nakon događaja kada je tučen i tjeran na samopovređivanje imao još jedan susret sa optuženim kada ga je izveo ispred zatvora i natjerao da podigne majicu, kada ga je udario više puta palicom po leđima, usljed kojih povreda se oštećeni određeni vremenski period nije mogao ispraviti.

197. Slijedeći iskaz oštećenog Vijeće je i u okviru ove tačke načinilo određene korekcije u činjeničnom opisu, uskladiuvši isti sa iskazom ključnog svjedoka, oštećenog „A“, kojem Vijeće u cjelosti poklanja vjeru. Naime, Vijeće je iz činjeničnog opisa izostavilo riječl „golim“ budući da iz iskaza svjedoka proizilazi da je natjeran da podigne majicu i da ga optuženi udara po leđima, svjedok nije izričito potvrdio da su leđa bila gola, odnosno da ispod majice nije imao ništa . Također, Vijeće je izraz duži vremenski period zamjenilo sa terminom određeni vremenski period, budući da sam oštećeni rekao da je bolove u predjelu leđa trpio neko vrijeme, slijedom čega Vijeće nije moglo zaključiti da je riječ o dužem vremenskom periodu. I u tački 2. izreke presude Vijeće je, slijedeći pravnu kvalifikaciju djela, izraz ratni zarobljenik „A“ zamjenilo izrazom zatočenik „A“ .

198. Kada je u pitanju identitet optuženog, Vijeće je utvrdilo da je oštećeni jasno identifikovao optuženog Aleševića kao osobu koja u dva navrata poduzima radnje njegovog fizičkog zlostavljanja i maltretiranja. Svjedok je opisao da je riječ o vojnom policajcu koji je kod sebe imao ključeve, koji je imao nadimak Medica. Da je optuženi imao ključe prostorija u kojim su bili smješteni zatočnici potvrdili su brojni svjedoci, a navedenu činjenicu nije ni odbrana sporila, kao ni tvrdnje svjedoka optužbe da je optuženi Aleševića poznat pod nadimkom Medica.

199. Svjedok je, po stavu ovog Vijeća, okolnosti njegovog lišenja slobode, te boravka i nečovječnih postupaka koje je trpio opisao uvjerljivo i iskreno, u skladu sa najboljim sjećanjem, a imajući u vidu i protek vremena od inkriminacija do njegovog svjedočenja na glavnom pretresu. Na strani ovog svjedoka Vijeće nije našlo razlog ili motiv da optuženog lažno tereti za nešto što nije učinio, te je cijeneći njegov iskaz vjerodostojnim Vijeće je donijelo odluku kao u izreci.

200. S obzirom da je Vijeće odluku u odlučujućem dijelu zasnovalo isključivo na iskazu oštećenog, Vijeće podsjeća na praksu u predmetu *Miodrag Marković*, u kome postupajuće apelaciono vijeće zaključuje da je pretresno vijeće „*moglo osuditi optuženog na osnovu izjave oštećene*“, citirajući mišljenje apelacionog vijeća Suda BiH u predmetu *Mejakić i dr.* da „*dokaz kcji je zakonit, autentičan i vjerodostojan*

*može biti dovoljan da se optuženi osudi, čak i ako je riječ o iskazu samo jednog svjedoka.*²⁰

201. U prilog ovakvom zaključku ide i stav Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) gdje je pretresno vijeće primjenjujući pravilo 96. Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a i MKSR-a zaključilo „*da vijeće može temeljiti svjedočke zaključke samo na jednom iskazu ukoliko je taj iskaz relevantan i vjerodostojan.*”²¹

202. Po ocjeni Vijeća iskaz oštećenog, svjedoka “A”, nije osporen ni prilikom unakrsnog ispitivanja budući da je svjedok davao razložna objašnjenja na sva pitanja branioca, te ostao dosljedan u kazivanju po pitanju odlučnih činjenica. Također, Vijeće cijeni da kazivanje ključnog svjedoka na okolnosti inkriminacija tačaka 1. i 2. izreke presude nije osporeno ni dokazima odbrane, cijeneći da saslušani svjedoci odbrane nisu imali neposrednih saznanja o postupanju optuženog prema oštećenom “A”.

203. Kada je u pitanju iskaz svjedokinje Sanele Alešević, koja je tvrdila da je optuženi dio vremena iz ove inkriminacije proveo sa njom, što Vijeće nije prihvatilo budući da su brojni svjedoci posvjedočili da su ga viđali u okviru zatvora i u prvim danima januara 1995.godine. Sa druge strane Vijeće je cijeno i to da je svjedokinja motivisana da svojim iskazom poboljša položaj optuženog u postupku, budući da je riječ o supruzi optuženog, zbog čega Vijeće nije moglo njenom iskazu dati težinu koja bi dovela u pitanje svjedočenje oštećenog, ali i drugih svjedoka koji su ustvrdili da su viđali optuženog i u prvim danima mjeseca januara 1995.godine u prostorijama zatvora.

204. Kada su u pitanju posljedice koje su kod svjedoka nastupile, Vijeće je utvrdilo da je usljed radnji optuženog, ali i drugih vojnih policajaca koji su sa njim djelovali kao saizvršioc, optuženi zasigurno trpio fizičke i psihičke bolove zbog udaraca koje je dobio od optuženog, ali i natjeran da se samopovređuje tako što je prisiljen da skače na zid na kojem je nacrtan konj. U navedenim postupcima optuženog se po ocjeni Vijeća ogleda povreda fizičkog integriteta, ali i ponižavajućeg i degradirajućeg postupka.

²⁰ Tužilaštvo protiv Miodraga Markovića, *Drugostepena presuda od 27. IX 2011. god.*, Sud BiH, S 1 1 K 003426 10 Krž (veza X-KR-10/948), par. 72 (citirana drugostepena presuda Suda BiH u predmetu Mejakić i dr., par. 47).

205. Analizom iskaza oštećenog Vijeće se van svake razumne sumnje uvjerilo da je optuženi poduzeo radnje i to činjenično opisane u tački 1. izreke presude zajedno sa drugim vojnim policajcem, a u tački 2. sam kada je prisilio oštećenog da podigne majicu, legne na sto potrbuške kada ga palicom udara po leđima nanoseći mu psihičke i fizičke bolove.

206. Na opisani način po stavu Vijeća optuženi je nečovječnim postupanjem ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, a kada je u pitanju tačka 1. osuđujućeg dijela izreke presude u vezi sa članom 22. istog Zakona, zbog čega ga je i oglasilo krivim.

(b) Zaključak o krivici optuženog Mehmeda Aleševića za tačku 3. osuđujućeg dijela izreke presude - nečovječno postupanje prema zatočeniku Latić Sulji

207. Tačkom 3. optužnice Tužilaštva BiH optuženi se tereti da je: *“Počev od početka januara 1995. godine pa u narednih nekoliko dana odnosno od dana kada su pripadnici A R BiH lišili slobode civila simpatizera APZB Latić Su,ju dok se nalazio u svjcj porodičncj kući, sproveli u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvarje vcjncj polic,ji, zajedno sa drugim njima poznatim pripadnicima A R BiH, civila Latić Su,ju, svakodnevno fizički zlostav,jali na način da su ga izvodili iz improvizovanog zatvora u dvorište komande brigade gdje su ga za sada neidentifikovani vcjni policajci snažno udarali šakama, nogama, kundacima puške, od kcjih udaraca je padao na tlo,među kcjima i vcjni policajac Bajrektarević Vahid, dok je Alešević Mehmed jedne prilike odgurnuo civila Latić Su,ju, usjed čega je Latić Su,jo pao na tlo, a iz usta mu je potekla krv, što je sve ovo za pos,jedicu imalo da je civil Latić Su,jo bio u teškom fizičkom i psihičkom stanju da nije mogao ustajati, niti govoriti samo je jaukao, nanoseći mu na taj način snažan ijelesni i duševni bol i pat,rju, od kcjih pos,jedica premlačivar,ja je civil Latić Su,jo i preminuo u improvizovanom zatvoru“.*

²¹ Tužilaštvo protiv Akayesu, *Presuda Pretresnog vijeća od 02. IX 1998. god.*, MKSR, ICTR-96-4-T, par. 134. i 135.

208. Na okolnosti ove inkriminacije saslušani su svjedoci „C“, „A“, Husein Rizvić, Fikret Kendić, Šefika Suljanović, ali i drugi svjedoci su iznosili svoja saznanja vezani za patnje i premlaćivanja oštećenog Latić Sulje za vrijeme boravka.

209. Svjedok „A“ izjavio je da je poznao Sulju Latić, da je bio iz Todorovske Slatnice, stariji čovjek. Opisuje da su njega zarobili i doveli u prostorije gdje se i svjedok nalazio. Navodi da su ga stražari tukli do „besvjesti“, toliko da je nakon desetak dana podlegao. Svjedok navodi da je vidio optuženog Alešević Mehmeda da udara Latić Sulju i to onog dana kada je Latić Suljo i podlegao. Prema kazivanju svjedoka Suljo Latić je prije nego što je podlegao izveden i tučen. Da je tučen nije mogao vidjeti, ali tvrdi da su to mogli čuti iz ćelije, te kada je vraćen vidio je da je jedva stajao i tada je došao Medica i gurnuo ga rukom usljed čega je Latić pao na beton, krenula mu je krv na usta i više nije ustao, a ubrzo je i preminuo.

210. Saglasno svjedoku „A“ svjedočio je i svjedok Fikret Kendić. On je u svom iskazu naveo da je Latić Suljo bio u istoj ćeliji sa njim, da je tučen dok nije umro. Svjedok navodi da je Latić poživio nekih 10-15 dana od dovođenja. Opisuje da je Latić Suljo bio stariji čovjek, preko 60 godina, da je tučen kada i svi ostali, ali i da je posebno izvođen i premlaćivan, te da vjerovatno jer je stariji čovjek nije izdržao batine i podlegao je.

211. Pred sudskim vijećem svoj iskaz je dala i kćerka oštećenog Sulje Latića, svjedokinja Šefika Suljanović. Svjedokinja je objasnila kako su u decembru 1994.godine njenog oca lišili slobode dva lica u civilu, ali naoružana. Navodi da su ga ispitivali za pare, i odveli najprije na Hajrat, a posle i u Bužim u zatvor. Svjedokinja je od komšija, koji su ga vidjeli, saznala da je jako tučen i na Hajratu, a i kasnije u zatvoru. Dana 06.01.1995.godine njegovo tijelo kući je dovezao stariji čovjek u uniformi, na konju. Vidjela je posmrtno ostatke oca, bio je obučen u uniformu srpske vojske, sav crven, a zubi izbijeni i donesen u najlonskoj kesi iz koje je samo glava virila. Tijelo oca je preuzela u sahranila sutradan 07.01.1995.godine.

212. Da je Latić Suljo tučen u zatvoru u Bužimu od strane stražara, vojnih policajaca, posvjedočio je i svjedok Rizvić Husein, koji je opisao kako mu je dobro ostalo u sjećanju da je Latić tučen i jednu večer oko 21 sat je preminuo. Njegovo tijelo su ujutru iznijeli, ali ne zna gdje je odveženo.

213. I svjedok „C“ u svom iskazu potvrdio je da su Latić Sulju tukli vojni policajci dok nije podlegao.

214. Iz iskaza navedenih svjedoka, kojim Vijeće poklanja vjeru, jer su saglasni međusobno, Vijeće je na nesumnjiv način utvrdilo da je Latić Suljo lišen slobode kod svoje kuće dana 25.12.1994.godine od strane pripadnika 5. korpusa Armije BiH, te je najprije odveden u Hajrat, a potom u zatvor 505. Brigade u Bužimu.

215. Utvrđeno je da su pripadnici vojne policije 505. bužimske brigade izvodili iz improvizovanog zatvora u hotelu Radoč Latić Sulju u dvorište komande, gdje su ga svakodnevno snažno udarali šakama, nogama, kundacima puške, od kojih udaraca je padao na tlo.

216. Vijeće je u dijelu izreke izostavilo radnje koje se odnose na vojnog policajca sa inicijalima V.B., budući da je riječ o licu protiv kojeg se krivični postupak vodi u drugom predmetu pred Sudom BiH, te cijeneći da je navođenje njegovog imena irelevantno sa aspekta optužbi protiv Alešević Mehmeda. Naime, za Vijeće je od odlučnog značaja da je oštećeni svakodnevno premlaćivan od strane pripadnika vojne policije, što je na nesumnjiv način tokom postupka i utvrđeno, te radnje koje je preduzeo optuženi Alešević.

217. Dalje, nesporno je utvrđeno da je oštećeni usljed teškog premlaćivanja, koje je počelo nakon njegovog odvođenja od kuće, došao u jako teško fizičko stanje od kojeg nije mogao normalno da stoji na nogama, te je izgledao kao pijan čovjek, kako to u svom iskazu opisuje svjedok „A“.

218. Optuženi Alešević potpuno svjestan da je oštećeni u jako teškom fizičkom stanju, gdje usljed zadobijenih povreda jedva stoji na nogama, prilazi oštećenom i gura ga, usljed čega oštećeni pada na tlo, na koji način je nesumnjivo nanio oštećenom teške fizičke bolove i patnju, a na šta ukazuje to što više nije mogao niti ustati, niti govoriti.

219. Vijeće zaključuje da se u ovakvom postupku optuženog Aleševića stiču elementi nečovječnog postupanja, budući da je, bez imalo suosjećanja i ljudskosti, gurnuo čovjeka koji zbog kontinuiranog premlaćivanja jedva stoji na nogama, te ni kada je isti pao na tlo, optuženi iako vidi, kao i ostali prisutni, da oštećeni Latić ne može ustati, da mu teče krv iz usta, ne pomaže oštećenom, nego odlazi, što je sve za posljedicu imalo da je oštećeni trpio fizičke i psihičke bolove.

220. Oštećeni Latić Suljo je, nakon što ga je gurnuo optuženi, prema iskazima svjedoka „A“ , Fikreta Kendića ostao ležati na podu dok nije i umro u toku večeri.

221. Međutim, imajući u vidu da optužba nije van razumne sumnje dokazala da je smrtna posljedica u uzročno posljedičnoj vezi da direktnom radnjom optuženog,

Vijeće je optuženog za radnje nesumnjivo poduzete prema Latić Sulji oglasilo krivim za nečovječno postupanje.

222. Činjenične navode optužbe da je usljed premlaćivanja oštećeni i podlegao Vijeće je izostavilo iz izreke presude, budući da i sama optužba nije jasno definisala da li se to stavlja na teret Aleševiću, niti je provodila dokaze na temelju kojih bi Vijeće moglo utvrditi koliki je doprinos optuženog ovako teškoj posljedici, te je odlučeno kao u izreci.

223. Pouzdanost i vjerodostojnost iskaza ključnih svjedoka po stavu ovog Vijeća nisu dovedeni u pitanje unakrsnim pitanjima branioca niti dokazima odbrane.

224. Vijeće, kako bi izbjeglo nepotrebna ponavljanja, daće na kraju osvrt na iskaze svjedoka odbrane, što je djelimično i učinilo prilikom obrazlaganja tačke 1. i 2. osuđujućeg dijela izreke presude, gdje je cijeno iskaz svjedokinje Sanele Alešević, koja je svjedočila da je optuženi boravio isključivo sa njom u vrijeme značajno i za ovu inkriminaciju. Po stavu ovog Vijeća iskaz ove svjedokinje ne dovodi u pitanje iskaze svjedoka optužbe na okolnosti ove inkriminacije, budući da su iskazi saglasni po pitanju radnje optuženog, kao i vremena kada se to dešava, a i činjenice da oštećeni istu noć, kada ga je gurnuo optuženi Alešević umire.

225. Svjedokinja Šefika Suljanović, kćerka oštećenog Latića, sa sigurnošću je ustvrdila da je tijelo njenog oca dovezeno 06.01.1995.godine.

226. Svjedoci „C“, „A“, Husein Rizvić, Fikret Kendić, prisutni kada se kritični događaj dogodio saglasno su opisali da su vidjeli upravnika Medicu kako gura oštećenog i to večeri kada je preminuo.

227. Vijeće je na iskazu svjedoka kojima vjeruje utvrdilo da se inkriminirani događaj desio početkom januara 1995.godine. Vijeće nije našlo razlog ili motiv na strani svjedoka da lažno terete optuženog. Sa druge strane kao što je već navedeno svjedokinja Sanela Alešević, supruga optuženog, neusumnjivo ima motiv da svojim svjedočenjem pokuša olakšati položaj optuženom u sudskom postupku.

228. Imajući u vidu naprijed navedeno, Vijeće se van svake razumne sumnje uvjerilo da je optuženi Mehmed Alešević, postupajući kao saizvršilac, sa direktnim umišljajem, radnjama nečovječnog postupanja, opisanim u ovoj tački izreke presude, ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, zbog čega ga je i oglasilo krivim.

(c) Zaključak o krivici optuženog Mehmeda Aleševića za tačku 4. osuđujućeg dijela izreke presude – nečovječno postupanje prema Huseinu Rizviću i Čuturić Omeru

229. Tačkom 5. izmjenjene optužnice optuženom je na teret stavljeno da je: „*Neutvrđenog dana u februaru 1995. godine, nakon što su ratni zarobljenici Čuturić Omer i Rizvić Husein, pripadnici NO APZB, vraćeni sa prinudnog izvođenja radova na prvcj borbencj liniji, odakle su neki od zarobljenika potjegli na stranu pod kontrolom NO APZB, u dvorištu komande brigade teško fizički zlostavljali zarobljenike Čuturić Omera i Rizvić Huseina, na način da je Bajrektarević Vahid zarobljenika Rizvić Huseina snažno udarao šakama, nogama i palicom po svim djelovima tjela, prislonio ga uz zid i drvenim sandukom ga snažno udarao u precjelu leđa dok se sanduk nije slomio, nakon čega su Alešević Mehmed i Kudelić Esad prisilili zarobljenike Rizvić Huseina i Čuturić Omera da legnu potrbuške na sto, a zatim ih snažno udarali palicama po leđima, nanoseći im na taj način snažan ijelesni i duševni bol i patnju.*“.

230. Na okolnosti ovih inkriminacija salsušani su svjedoci oštećeni Husein Rizvić i Omer Čuturić.

231. Svjedok Rizvić Husein svjedočio je na glavnom pretresu kako je tokom ratnih sukoba bio pripadnik Narodne odbrane, do pada prve Autonomije. Nakon pada Autonomije svjedok navodi da je zarobljen u Mašinovićima dana 16.11.1994.godine, sa još 16 lica. Zarobio ga je 5. korpus Armije BiH. Sa njim su zarobljeni Kordić Mustafa, Mušić Muzahid, Gačanin Osman, ne može se sjetiti imena više lica zarobljenih tom prilikom. Nakon zarobljavanja su najprije odvedeni u Radićev most u neku kuću, potom u hotel Vrnograč, a nakon toga autobusima prebačeni za Bužim. Dovedeni su u hotel i zatvoreni u prostorije koje su služile kao pritvor, prvu noć su bijeni, dokumenti su im oduzeti. Navodi da iz tog podruma nisu mogli slobodno izlaziti, da ih je tu čuvao Alešević, koji je bio glavni tu i imao ključeve od prostorije. Dešavale su se tuče zatvorenika, koje su uglavnom bile ispred zatvora. Navodi da se Alešević *slabo* ponašao prema zatvorenicima, ali i drugi vojni policajci koji su bili tu.

232. Svjedok Rizvić opisuje događaj u kojem je kako navodioptuženi Alešević, a i drugi vojni policajci, naročito loše prema njemu postupao. Sjeća se kad ga je u februaru 1995.godine vratio sa Brezova polja u zatvor, zajedno sa Čuturić Omerom. Navodi da su ga tada doveli u dvorište sjedišta brigade i počeli tući vojni policajci sa

inicijalima V.B. i E.K., njega i Čuturić Omera. Ispred zgrade zatvora nalazio se sto na kojem su ih tukli. Pustili bi ih da predahnu, pa opet tuku. Navodi da je bila letva 5x8 cm sva polomljena od njegova leđa. Dok je bio pri svijesti vidio je da Čuturiću guraju cijev pištolja u usta, Alešević lično je to radio i govorio mu je da će ga ubiti. U zatvoru je ostao sve do ljeta 95.godine.

233. Svjedok Husein Rizvić navodi da je Aleševića viđao i nakon rata, 1997.godine njega i vojnog policajca V.B. U zatvoru ga je često viđao, bio je glavni tu, imao je ključeve od zatvora i bio zadužen za otključavanje i zaključavanje zatvora. Navodi da bi se Alešević pojavljivao na vratima kada bi nekoga prozvao da izađe ili pak uvodio nove ljude u zatvor.

234. Kada se analizira iskaz oštećenog Rizvića za Vijeće nema dileme da je na vrlo uvjerljiv način opisao događaj u kojem je optuženi sa drugim vojnim policajcima poduzimao radnje fizičkog zlostavljanja oštećenog Rizvića, ali i oštećenog Omera Čuturića.

235. Za Vijeće nema sumnje ni da je oštećeni Rizvić mogao sa sigurnošću prepoznati optuženog Aleševića imajući u vidu da ga opisuje kao osobu koja je bila zadužena za zaključavanje i otključavanje prostorija, kako to opisuju brojni saslušani svjedoci i optužbe, ali i odbrane optuženog. Vijeće je iskaz svjedoka Huseina Rizvića dovelo u vezu sa iskazom svjedoka Omera Čuturića, te ocijenilo da se iskazi ova dva svjedoka po pitanju odlučnih činjenica podudaraju.

236. Kao i svjedok Rizvić i svjedok Omer Čuturić posvjedočio je da je bio pripadnik Narodne odbrane sve do pada prve Autonomije. Tad je zarobljen i odveden u Bužim, u hotel. Zarobili su ga pripadnici 505. brigade, 5. korpusa Armije BiH. Za vrijeme boravka u zatvoru u Bužimu svjedok opisuje uslove i ponašanje čuvara pa navodi da je na početku stanje bilo dobro, a poslije su ih izvodili na linije i vraćali i tada je bilo tuča.

237. Svjedok navodi da je jedne prilike vođen na liniju na Rajnovcu, pa je zajedno sa Rizvić Huseinom vraćen u mjesto Kapića Stanica, potom su pred veče odvedeni u Bužim, u zatvor. Tada se dogodilo da je određen broj lica, koji su vođeni na linije, pobjegao na teritoriju pod kontrolom Armije BiH, zbog čega su njih koji su vraćeni u zatvor pretukli. Navodi da je njega Mehmed Alešević natjerao da legne preko stola potrbuške i počeo da ga udara. Navodi da je tu osim Aleševića bilo još čuvara, svjedok je morao leći preko stola da ga svi tuku. Tukao ga je Alešević, ali i još jedan

stražar čijeg se imena ne sjeća, tukli su ga toliko da je pao u nesvjest. Nakon gubitka svijesti svjedok izjavljuje da ne može da se sjeti ničega.

238. Dakle, svjedoci Rizvić Husein i Omer Čuturić saglasno opisuju svoje odvođenje na radove, te teško fizičko zlostavljanje po povratku sa istih od strane optuženog i još određenog broja vojnih policajaca, na način kako je to opisano u tački 4. izreke presude.

239. Kada je u pitanju identitet optuženog Aleševića Vijeće je na nesumnjiv način utvrdilo da su oštećeni sa sigurnošću prepoznali da radnje njihovog fizičkog zlostavljanja kritičnog dana u mjesecu februaru 1995.godine preduzima upravo optuženi Alešević. Optuženi Čuturić poznaje Aleševića kao stražara kojeg je najviše viđao u zatvoru, navodi da je imao kancelariju pored ćelije u kojoj je svjedok bio. Imajući u vidu period koji je svjedok proveo u zatvoru nema sumnje da je bio u prilici upoznati optuženog i prepoznati ga kritične prilike. Posebno ako se ima u vidu da je cijelom događaju prisustvovao i svjedok Rizvić Husein koji je vidio kada optuženi udara Čuturić Omera.

240. Iskaze ovih svjedoka, Vijeće je ocijenilo kao iskrene, objektivne, međusobno saglasne u pogledu odlučnih činjenica i dostatne za zaključak da je optuženi Alešević u mjesecu februaru 1995.godine, a nakon što su vraćeni sa prinudnih radova, sa kojih su određena lica pobjegla na teritoriju pod kontrolom Narodne odbrane, oštećene Rizvić Huseina i Čuturić Omera, a nakon što je jedan od vojnih policajaca Rizvić Huseina snažno udario šakama, nogama i palicom po svim dijelovima tijela, prisionio ga uz zid i udario drvenim sandukom snažno u predjelu leđa, dok se sanduk nije slomio, nakon čega su Alešević Mehmed i još jedan vojni policajac prisilili zatočenike Rizvić Huseina i Čuturić Omera da legnu potrbuške na sto, a zatim ih snažno udarali palicama po leđima, nanoseći im snažan tjelesni i duševni bol i patnju.

241. Radnje optuženog Aleševića, činjenično opisane u ovoj tački izreke presude, po ocjeni ovog Vijeća, ispunjavaju standard nečovječnog postupanja. Takvo ponašanje optuženog i drugih vojnih policajaca, koji su zajedno sa njim djelovali, je nesumnjivo predstavljalo ozbiljan atak na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo, a što predstavlja vid nečovječnog postupanja. Po nalaženju ovog Vijeća, radnje preduzete u odnosu na oštećene, koji su bili civili i kao takvi uživali zaštitu zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, a koja im nije osigurana, takvim radnjama, izlažući ih fizičkim udarcima, neovisno o jačini tih udaraca ili eventualnim posljedicama, posebno u

okolnostima u kojima se sve to dešavalo, bile su usmjerene na dodatno poniženje i degradiranje osobe, dakle predstavljale grubi nasrtaj na ljudsko dostojanstvo oštećenih, a što kao takvo ima karakter nečovječnog postupanja kao Ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, te je donijelo odluku kao u izreci.

242. Optuženi je nesumnjivo bio svjestan posljedica svojih radnji, što je i htio, te Vijeće cijeni da je postupao, kao saizvršitelj, sa direktnim umišljajem.

243. I u ovoj tački izreke presude Vijeće je vršilo intervencije u činjeničnom opisu u odnosu na optužnicu i to terminološkim usklađivanjem statusa oštećenih sa pravnom kvalifikacijom djela i izostavljanjem imena vojnih policajaca koji djeluju kao saizvršioци, protiv kojih se vodi odvojen sudski postupak. Vijeće je u okviru obrazloženja ostavilo inicijale vojnih policajaca, cijeneći da se na taj način omogućava provjera i ispitivanje pravilnosti zaključaka prvostepenog Vijeća, a sve u cilju poštovanja prava odbrane.

(d) Zaključak o krivici optuženog Mehmeda Aleševića za tačke 5. i 6. osuđujućeg dijela izreke presude – nečovječno postupanje prema zatočeniku Suadu Mašinoviću

244. Tačkom 6. izmjenjene optužnice (tačka 5. izreke presude) optuženom Mehmedu Aleševiću na teret je stavljeno da je : „*Neutvrđenog dana tokom zime 1994./1995. godine, u dvorištu komande brigade ratnog zarobljenika Mašinović Suada, pripadnika NO APZB teško fizički zlostavljali, na način da ga je Bajrektarević Vahid snažno udarao nogama i šakama i tim udarcima mu izbio dva zuba iz vilice, zatim ga prisionio uz betonski stub i nastavio snažno udarati, nakon čega mu je prišao Alešević Mehmed i snažno ga udario nogom u lijevu potkojenicu, na taj način nanoseći zarobljeniku Mašinović Suadu snažan ijelesni i duševni bol i patnju.*“

245. Pored toga tačkom 7. izmjenjene optužnice (tačka 6. izreke presude) optuženom Mehmedu Aleševiću na teret je stavljeno da je: „ *Neutvrđenog dana tokom zime 1994./1995. godine, u dvorištu komande brigade ratnog zarobljenika Mašinović Suada, pripadnika NO APZB teško fizički zlostavljali, na način da ga je Bajrektarević Vahid snažno udarao nogama i šakama i tim udarcima mu izbio dva zuba iz vilice, zatim ga prisionio uz betonski stub i nastavio snažno udarati, nakon čega mu je prišao Alešević Mehmed i snažno ga udario nogom u lijevu potkojenicu,*

na taj način nanoseći zarobljeniku Mašinović Suadu snažan tjelesni i duševni bol i patnju”.

246. Imajući u vidu da se inkriminacije odnose na nečovječno postupanje prema istom oštećenom licu, te da su i jedna i druga zasnovane prije svega na iskazu oštećenog svjedoka Suada Mašinovića Vijeće će iznijeti objedinjeno obrazloženje za ove dvije tačke izreke presude.

247. Kao što je već rečeno na okolnosti ovih inkriminacija iskaz je dao oštećeni Mašinović Suad, te svjedok Mirsad Mašinović.

248. Oštećeni Suad Mašinović je opisao da je bio angažovan u vojsci NO APZB do pada druge autonomije. Navodi da je zarobljen dana 16.11.1994.godine sa još četvoricom ljudi Mehmedom Čatićem, izvjesnim Muratovićem, Galibašićem. Zarobili su ga nepoznata lica iz 5. korpusa i odveli autobusom u Bužim. U Bužimu je bio hotel u kojem u podrumskim prostorijama smješteni zatočenici. Svjedok je zajedno sa drugim dovedenim licima smješten u te prostorije. Navodi da su ih počeli tući odmah po dolasku, da jedna lica uzimaju lične podatke, a druga su ih tukla.

249. Svjedok Suad Mušinović navodi da je Medica bio šef zatvora, te da je on imao ključeve od prostorije gdje su bili smješteni. Posle su tokom boravka u zatvoru više puta premlaćivani od strane Aleševića i drugih stražara od kojih se sjeća V.B., lice koje se preziva Isaković, i vojnog policajca sa nadimkom Ćoro. Svjedok opisuje da prvu večer kada je doveden su ga tukli stražari, među kojima i Medica, palicama po rukama i leđima, pa im naredili da se izuju, da skinu čarape i sjednu na sto pa su ih palicama tukli po nogama i golim tabanima, dakle na način opisan u tački 5. izreke presude. Na izričit upit tužiteljice ko ih je tada tukao navodi Medica i vojni policajac V.B.

250. Svjedok Suad Mašinović nadalje opisuje kako se otprilike dvije sedmice po dolasku u zatvor dogodila tuča u kojoj su mu izbili dva zuba. Navodi da je tu kritičnu noć kada mu je jedan od vojnih policajaca izbio zube, izveden ispred zatvora, prislonjen uz stub i gdje ga je vojni policajac tukao nogama, šakama, čim je stigao, a potom je Medica došao sa strane i udarao ga nogom u potkoljenu, kako bi svjedok pao, a kada bi neko pao onda bi ga udarali i šutirali po glavi nogama. Dakle, svjedok Mušinović je u svom iskazu potvrdio i navode tačke 6. osuđujućeg dijela izreke presude.

251. Njegov iskaz je Vijeće cijenilo kao objektivan, iskren i vjerodostojan. Po ocjeni Vijeća svjedok je na vrlo uvjerljiv i iskren način opisao šta je sve prošao za

vrijeme boravka u zatvoru. Pri tom Vijeće je imalo u vidu da svjedok nije samo jednom fizički zlostavljan, nego kako to proizilazi iz njegovog iskaza više puta od strane različitih lica. Brojnost događaja u kojima je svjedok fizički zlostavljan je zasigurno uticao i na način njegovog svjedočenja. Međutim, po ocjeni Vijeća to ne utiče na objektivnost njegovog kazivanja po pitanju konkretnih inkriminacija koje se optuženom Aleševiću stavljaju na teret, a koje je u cjelosti potvrdio. Za Vijeće je sasvim logično da svjedok koji je duži vremenski period proveo u zatočenju, bio izložen višestrukom fizičkom zlostavljanju, a 20 godina nakon događaja ima određena odstupanja u opisu detalja samog događaja. Međutim, odstupanja nisu po pitanju odlučnih činjenica, a po čemu je iskaz svjedoka Suada Mašinovića konzistentan i logičan. Svjedok je po ocjeni Vijeća i jedan i drugi događaj svog fizičkog maltretiranja, koji su predmet inkriminacija optuženog Aleševića, opisao jasno zbog čega mu Vijeće poklanja vjeru.

252. Pored toga iskaz oštećenog Suada Mašinovića potkrijepljen je svjedočenjem svjedoka Mirsada Mašinovića koji je također zarobljen dana 16.11.1994.godine na Trešnjevog Glavici i boravio je u zatvoru u Bužimu zajedno sa oštećenim. I ovaj svjedok je potvrdio da su odmah po zarobljavanju najprije popisani, potom pretučeni. Svjedok je potvrdio da je sve to sa njim prošao i njegov brat, oštećeni Suad Mašinović.

253. I ovaj svjedok je kao lica koja su se izdvajala po tome što tuku zatočenike naveo nekoliko vojnih policajaca među kojima i Medicu, kojeg svjedok pamti kao lice koje je bilo zaduženo za „dopunu“, odnosno da dodatno udari zatočenika za kojeg smatra da nije dovoljno tučen. Za njegovog brata Suada naveo je da je također tučen više puta, da su mu polomili nos, ali da svjedok usljed svega što se njemu dešavalo nije mogao toliko gledati šta se drugima dešava, već kako navodi svako je morao gledati „svoje jade“.

254. Kada se navedeni iskazi dovedu u vezu Vijeće nalazi da se međusobno poklapaju i dopunju po pitanju odlučnih činjenica, te u njima nalazi potvrdu inkriminacija iz tačke 5. i 6.izreke presude.

255. Nema sumnje da je optuženi opisanim postupanjem, svjestan da njime nanosi fizičke i psihičke bolove oštećenom, što je i htio, dakle postupao sa direktnim umišljajem.

256. Optužnica optuženog Aleševića je za ovu tačku teretirala kao direktnog izvršioca, samostalno, ali je pretresno Vijeće na osnovu provedenih dokaza utvrdilo

da je optuženi postupao kao saizvršilac, budući da je radnje iz ove tačke poduzimao zajedno sa drugim vojnim policajcima. Član 22. KZ SFRJ propisuje: „*Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično djelo, svako od njih kaznit će se kaznom propisanom za to djelo. Saizvršilac je lice koje je preduzelo onu radnju (ili njen dio) koja je obilježje određenog krivičnog djela. Saizvršioc su oni učesnici koji zajednički izvršili radnju izvršenja u namjeri da zajednički ostavre krivično djelo*“²².

257. Slijedom izloženog činjeničnog stanja Vijeće je našlo dokazanim da je radnjama koje su naprijed opisane optuženi Mehmed Alešević, kao saizvršilac počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva tako što je kao saizvršilac učestvovao u nečovječnom postupanju prema oštećenom Suadu Mašinoviću, pa ga je oglasilo krivim za počinjenje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, a u vezi sa članom 22. istog Zakona.

(e) Zaključak o krivici optuženog Mehmeda Aleševića za tačke 7. i 8. osuđujućeg dijela izreke presude – nečovječno postupanje prema zatočenim Vahidu Džaferoviću i Jasminu Abdiću

258. Kada su u pitanju tačke 7. i 8. izreke presude Vijeće napominje da se i jedna i druga inkriminisana radnja odnose na činjenično povezane događaje lišenja slobode, zatočenja i fizičkog zlostavljanja civila, sa razlikom da se tačka 7. odnosi na nečovječno postupanje prema malodobnom Vahidu Džaferović, a tačka 8. prema osamnaestogodišnjem Jasminu Abdiću.

259. Naime, tačkom 8. izmjenjene optužnice (što je tačka 7. izreke presude) na teret stavljeno: „*Noću 02./03. mart 1995.godine, nakon što su prethodno pripadnici A RBiH isti dan lišili slobode civila sedamnaestogodišnjeg **Džaferović Vahida**, simpatizera APZB, u pokušaju da sa bratom Džaferović Safetom i komšijama Abdić Seadom, Abdić Jasminom, Abdić Mehom i Porjević Dervišom pređe na teritoriju pod kontrolom NO APZB, sproveli sve osim Abdić Seada u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvanje vojnoj policiji, gdje su teško fizički*

²² Grupa autora; Komentar krivičnog zakona SFRJ iz 1986.godine;

zlostavljali civila mldb. Džaferović Vahida u dvorištu komande brigade tako što ga je Alešević Mehmed osam puta snažno udario otvorenim dlanovima po oba uha govoreći mu da su to najteži udarci, nakon čega ga je vojni policajac Bajrektarević Vahid nastavio fizički zlostavljati, nanoseći mu na taj način snažan ijelesni i duševni bol i patnju“.

260. Tačkom 9. izmjenjene optužnice (što je tačka 8. izreke presude) na teret je stavljeno: „Noću 02./03. mart 1995.godine, nakon što su prethodno pripadnici A RBiH isti dan lišili slobode civila osamnaestogodišnjeg Abdić Jasmina, simpatizera APZB, u pokušaju da sa komšijama Abdić Seadom, Abdić Mehom, Porjević Dervišom, mldb. Džaferović Vahidom i Džaferović Safetom pređe na teritoriju pod kontrolom NO APZB, sproveli sve osim Abdić Seada u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvarje vojnoj policiji, zajedno sa nekoliko drugih za sada neidentifikovanih vojnika teško fizički zlostavljali civila Abdić Jasmina tako što su ga okružili i snažno udarali više puta nogama, rukama, drškom metle i palicom u precjelu glave i leđa, Alešević Mehmed snažno udarao istovremeno udarao sa obje ruke u precjelu glave, od kojih je udaraca trpio snažne bolove, zatim su ga vojni policajci Isaković Husein i Bajrektarević nastavili fizički zlostavljati, nanoseći mu na taj način snažan ijelesni i duševni bol i patnju“.

261. Dakle, kada se analiziraju predmetne inkriminacije jasno je da je riječ o istom činjeničnom događaju, ali prema različitim oštećenim licima. I jedna i druga inkriminacija se zasnivaju na iskazima istih svjedoka zbog čega će Vijeće obrazložiti zajednički ove dvije tačke.

262. Na okolnosti inkriminacija iz tačke 7. i 8. saslušani su oštećeni Vahid Džaferović i Jasmin Abdić, te svjedoci Meho Abdić i Safet Dervišević.

263. Svjedok Vahid Džaferović naveo je da je prije rata živio u Velikoj Kladuši, sa porodicom, ali da je početkom marta 1995.godine morao napustiti Veliku Kladušu i tada prelaze na teritoriju pod kontrolom Autonomne pokrajine. Svjedok navodi da je tada bio maloljetan, te da je sa njim u trenutku kada pokušava napustiti Veliku Kladušu i preći na stranu pod kontrolom NO APZB bio i brat Safet Džaferović. Kada su prelazili na teritoriju pod kontrolom NO došli su do brda Latića Glavica kada su ih uhvatili pripadnici 5. korpusa Armije BiH. Svi koji su te prilike, kako svjedok navodi, uhvaćeni prebaćeni su do Bužima, osim jednog lica Seada Abdića, za kojeg su kasnije saznali da je ubijen. Dolaskom u Bužim vode ih do hotela Radoč, te ih sprovode niz stepenice koje vode do zatvora gdje ih čeka kako navodi uniformisano

lice, za koje on kasnije saznaje da je upravnik zatvora, Alešević Mehmed i tada počinje tuča. Navodi da ga je prvo udario Mehmed Alešević otvorenim rukama 6 do 8 puta po ušima. Poslije ga je tukao vojni policajac VB palicom od glave do pete, te ga je neki put u šutnuo. Nakon toga su došli S.I. i čovjek sa nadimkom Živica, koji su više tukli svjedokovog brata, toliko da nije mogao na nogama više da stoji. Ta tuča je trajala oko sat vremena. Tu su bili osim svjedoka i njegovog brata i Meho, Jasmin Abdić i Derviš Ponjević.

264. Svjedok Jasmin Abdić je naveo da je do marta 95. godine živio u Todorovskoj Slatnici sa bratom, majkom i sestrom. Navodi da je tada bila loša situacija u selu, koje je bilo pod kontrolom 5. korpusa. Početkom marta krenuo je da pređe granicu zajedno sa Abdić Seadom, Ponjević Dervišem, Safetom Džaferovićem, Vahidom Džaferovićem i Mehom Abdićem. To je bilo sa 1. na 2. mart 95. godine, krenuli su prema Latićevoj Glavici, koja je tad bila pod kontrolom Autonomne Pokrajine. Prije same linije su zarobljeni od strane jedinice „Gumeni“ koja je pripadala 505. ili 506. jedinici, nisu bili naoružani prilikom zarobljavanja. Sead Abdić je bio pripadnik 506. ali nije bio naoružan, bio je kuvar. Svjedok dalje navodi da kad su zarobili Seada Abdića odmah su počeli tući, odvedeni su u kuću Aziza Latića, gdje su ih ispitivali. Prema iskazu svjedoka tad su Derviša Ponjevića počeli tući. Nakon sat su ih odveli prema Kapića Stanici prema Hajratu, tu ih je druga vojska preuzela, posle smjene vojske odvedeni su za Bužim, u hotel Radoč. Svjedok izjavljuje da su ispred hotela udarani, da ih je tu dočekaio Medica, posle su došli ostali vojni policajci. Obukli su uniforme i onda su ih počeli tući, tukli su ih palicama, drškom brezove metle, Derviša su udarali i betonskim blokom, sandukom od municije. Jedan vojni policajac ga je tukao, prvo palicama pa onda sandukom, a drugi ga je tukao palicama. Svjedoka su tri vojna policajca tukli palicama, a Medica ga je udario dlanovima u sljepočnicu više od tri puta, bol je bila jaka, nemoguće opisati. Tuča je trajala 3-4 sata. Posle toga u lošem stanju su bili. Jedan vojni policajac svjedoka je tjerao da tuče Derviša Ponjevića, brezovom metlom pa posle palicom. Udario ga je 2 puta ne jako posle je njega taj vojni policajac udario 4 puta da mu pokaže kako se udara. Safet Džaferović je bio u lošem stanju, dugo vremena, on ga je hranio i za hranu koju je tražio dobio je batine. Ponjević Derviš je ležao, oni su ga odnijeli u ćeliju gdje su bili smješteni, oko sat vremena je poživio, niko mu nije pružio medicinsku pomoć, imao je slomljenu ruku, svjedok ga je umotao u crnu foliju posle smrti. Tukli su ga svi navedeni.

265. Vijeće je u iskazima oštećenih svjedoka Vahida Džaferovića i Jasmina Abdića našlo potvrdu činjeničnih navoda optužnice i to po pitanju samih okolnosti njihovog zarobljavanja, odvođenja u Bužim te fizičkog zlostavljanja po samom dolasku u zatvor, na način kako je to i opisano u izreci presude.

266. Iskaz oštećenih po pitanju okolnosti njihovog zarobljavanja potvrđen je i iskazom svjedoka Mehe Abdića i Safeta Džaferovića.

267. Naime, svjedok Meho Abdić izjavio je da je u proteklom ratu bio vojno angažovan dva do tri mjeseca, kad je otišao u vojsku bio je punoljetan, a kad je bio u zatvoru je bio maloljetan. U martu 1995.godine je pokušao da predje u Veliku Kladušu, na slobodnu teritoriju koju je kontrolisala vojska APZB, ali je u selu Latića Glavica bio zarobljen još sa Abdić Jasminom, Vahidom Džaferovićem, njegovim bratom Safetom Džafirovićem i Ponjević Dervišom. Zarobila ih je 505. bužimska brigada, ali u trenutku zarobljevanja bila je smjena 505. i 506. brigade i onda su ih svi tukli, obje brigade. Seada Abdića, koji je također sa njima zarobljen, su odvojili i odmah odveli, nakon čega je ubijen. Potom su prebačeni u Bužim, gdje im je čovjek iz komande uzeo podatke. Naglašava da su on, Vahid i Jasmin bili maloljetni. Kada su im uzeli podatke i prema kazivanju ovog svjedoka počelo je masovno, kako navodi, *lom, jer je* gdje su ih ljudi dočekali sa palicama, to je bio pravi masakr. Svjedok navodi da je posljedicom tih batina Ponjević Derviš ubrzo podlegao. Svjedok naglašava da su tuče bile svakodnevnne, da mu je svaka ostala u sjećanju, naveče su izvodjeni jedan ili dva puta.

268. Saglasno je svjedočio i svjedok Safet Džaferović koji je izjavio da nije bio vojno angažovan, rat ga je zatekao u porodičnoj kući u Podravskoj Slatnici, kuća mu je bila na teritoriji pod kontrolom pripadnika ABiH, ali navodi da su ih pripadnici ABiH preseljavali. Krenuli su da pređu na stranu pod kontrolom NO, zajedno svjedok i njegov brat Vahid Džaferović, Abdić Jasmin, Abdić Meho, Abdić Sead i Ponjević Derviš. Zarobili su ih pripadnici ABiH prilikom pokušaja prelaska, 2. marta 1995. godine, nisu bili naoružani prilikom zarobljavanja. Uputili su ih prema Hajratu, gdje je bila komanda, tu su ispitivani i pretučeni. Tu su se zadržali do ponoći, istog dana, onda su njih 5 potrpali u autobus i uputili za Bužim, u hotel Radoč. Sead Abdić je odvojen od njih, za njega ne zna šta se desilo. Dovedeni su pred podrumske prostorije hotela. Tu su postrojani njih 5, počelo je ispitivanje i tuča. Izašlo je oko 8 do 10 uniformisanih vojnika, tukli su ih šakama, palicama, nogama i drškom od metle. Zapamtio je vojnog policajca sa inicijalima V.B. i jednog sa nadimkom

„Živica“, i jednog Isakovića. Na početku ih je ispitivao Alešević Mehmed zvani Medica, on je bio prisutan dok su ih tukli, bio je jako pretučen, više od 10 dana nije mogao ustati i sam izaći iz zatvora, njegov brat je bolje prošao. Ponjević Derviš je isto teško pretučen kao i on, u toku prebijanja pao u nesvjest, unijeli su ga u zatvor. Kad je došao sebi čuo je da je Ponjević Derviš preminuo od posledica batina, njega je najviše tukao V.B, tukao ga je nogama i palicama, drškom od metle. Oko sedam mjeseci je bio zatvoren. Prilikom izlaska iz ćelija viđao je Alešević Mehmeda. Čuo je da je bio upravnik, on je otključavao i zaključavao vrata.

269. Dakle i svjedoci Meho Abdić i Safet Džaferović potvrdili su da su zajedno sa njima zarobljeni oštećeni Vahid Džaferović i Jasmin Abdić, da su odmah po dolasku u zatvor, nakon davanja podataka, doživjeli fizičko zlostavljenje od vojnih policajaca među kojima i optuženi Mehmed Alešević.

270. Branilac optuženog je u svojim završnim riječima istakao da sve i da jeste optuženi otvorenim dlanovima udario oštećenog, navedeno postupanje prema stavu odbrane ne doseže težinom prag ratnog zločina.

271. Međutim, Vijeće je radnje optuženog cijeno i utvrdilo da se u njima, s obzirom na sve okolnosti, stiču obilježja nečovječnog postupanja posebno ako se ima u vidu da je oštećeni Vahid Džaferović u to vrijeme bio maloljetna osoba, a Jasmin Abdić osamnaestogodišnjak. Vijeće je imalo u vidu da je optuženi morao biti svjestan da radnje koje poduzima, poduzima protiv lica izrazito mlade životne dobi, prethodno pretučene i zasigurno prestrašene svime što ih je zadesilo u tom trenutku. Kada se te sve okolnosti cijene, naročito kada se uzme u obzir da optuženi nije jedini koji udara zatočene civile, oštećene Vahida Džaferovića i Jasmina Abdića, Vijeće van svake razumne sumnje zaključuje da njegovo ponašanje prema njima doseže praksom utvrđeni standard nečovjenog postupanja prema zaštićenoj kategoriji stanovništva.

272. Imajući u vidu naprijed navedeno, Vijeće se van svake razumne sumnje uvjerilo da je optuženi Mehmed Alešević, postupajući kao saizvršilac sa direktnim umišljajem, radnjama opisanim u tačkama 7. i 8. izreke presude, ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, zbog čega ga je i oglasilo krivim.

273. Tačkom 8. izmjenjene optužnice optuženom je na teret stavljeno da je oštećenog Vahida Džaferovića „*osam puta snažno udario otvorenim dlanovima*“, što je Vijeće u izreci presude izmjenilo na način da je navelo „*najmar je šest puta*

snažno udario otvorenim dlanovima". Na navedeni način Vijeće je preciziralo činjenični opis, uskladilo sa iskazom oštećenog koji je naveo namjanje šest puta. Navedena intervencija po ocjeni Vijeća nije na štetu optuženog, budući da nije došlo do povećanja kriminalne količine, već naprotiv. Također, Vijeće je i u okviru ove tačke izostavljalo imena vojnih policajaca koji su predmet drugog krivičnog postupka.

(f) Zaključak o krivici optuženog Mehmeda Aleševića za radnje iz tačke 9. osuđujućeg dijela izreke presude – nečovječno postupanje prema zatočenom Osmanu Grahović

274. Tačkom 10. izmjenjene optužnice optuženom Mehmedu Aleševiću na teret stavljeno je da je: *„Dana 7. marta 1995. godine, nakon što su pripadnici A RBiH zarobili pripadnike NO APZB Grahović Osmana, Mišković Mustafu i Mišković Mirsada, sproveli u improvizovani zatvor u komandu 505. brigade i predali na čuvanje vojnim policajcima, Bajrektarević Vahid i Salkić Senad zajedno sa njima poznatim vojnim policajcima su ih odmah u dvorištu komande brigade teško fizički zlostavljali, a sledeći dan Bajrektarević Vahid, Salkić Senad i Isaković Samir su ponovo iz improvizovanog zatvora izveli zarobljenike Grahović Osmana, Mišković Mustafu i Mišković Mirsada i snažno ih udarali palicama, šakama, nogama i staklenim flašama, po svim dijelovima tijela, kojim udarcima su ih obarali na tlo, što je sve trajalo oko pola sata, dok je Alešević Mehmed nekoliko puta snažno udario zarobljenika **Grahović Osmana** nogom u glavu, na koji način su zarobljeniku Grahović Osmanu nanešene teške tjelesne povrede u vidu preloma nosnih kostiju sa dislokacijama fragmenata i prelomi trećeg i četvrtog vratnog pršljenja, nanoseći im na taj način snažan tjelesni i duševni bol i patnju*”.

275. Na navedenu okolnost pred sudskim vijećem su iskaze dali svjedoci Mustafa Miljković i Osman Grahović.

276. Svjedok Mustafa Miljković izjavio je da je zarobljen početkom marta 1995.godine zajedno sa bratom Mirsadom Miljkovićem i Osmanom Grahovićem na području Kumarice, općina Velika Kladuša. Zarobio ga je bataljon vojne policije iz Bihaća, odakle su ga sproveli u zatvor u Bužimu i predali na čuvanje vojnim policajcima. Svjedok Miljković navodi da su odmah po dolasku tučeni, kako on tako i brat njegov Mirsad, Osman Grahović i doktor kojem se sjeća samo prezimena

Hadžić. Ne sjeća se imena lica koja su ga tukla, ali zna da su bili vojni policajci. Tukli su ih raznim predmetima, palicama, flašama, nogama, šakama, daskama. Dalje svjedok Miljković navodi da su drugi dan po dolasku ponovo prozvali njih četvoricu, kako bi svjedok navodi „ponovili postupak“, odnosno udarali ih ponovo istim predmetima, svime što im se našlo pri ruci. Ta tuča je trajala pola sata do sat. Na upit tužiteljice svjedok navodi da su imali i fizičke, ali i duševne povrede. Imao je priliku vidjeti kako izgleda oštećeni Osman Grahović posle tuča, navodi da je on bio malo više od drugih pretučen, odnosno da je imao više ozlijeđa.

277. Saglasno iskazu svjedoka Miljkovića svjedočio i oštećeni svjedok Osman Grahović. Svjedok je opisao kako je na početku ratnih djestava bio u Kladuši, bio u vojsci AP do 07.03.95.godine kada je zarobljen od bataljona vojne policije iz Bihaća. Ti što su ih zarobili su se pretstavili kao vojni bataljon iz Bihaća, to je bio 5. korpus. Sa njim su bila zarobljena dva brata Miljković Mustafa i Mirsad. Nakon zarobljavanja su ih odveli i predali vojnoj policiji 505. bužimske brogade. Prebačeni u zatvor u Bužim, koji se nalazio u nekom kako svjedok navodi *motelu*. Kad su dovedeni pred motel braću Miljković su tukli, vojni policajci, čim stignu, letva, palica. Navodi da je pored braće Miljkovića sa njima bio i doktor Jasmin Hadžić, ali kratko, jer ga je njega stric izvukao iz zatvora. Dalje navodi da su ih tukli više od pola sata, zatvoreni u hangar, opet ih pred večer tukli, sutradan opet. Medica ga je udarao nogama u glavu. Imao povrede glave i kralježnice. Oko godinu i po dana išao je na pregled u Banja Luku i rekao mu da ima ... Skoro svaki dan ih tukli. Za to vrijeme skoro svaki dan je viđao Medicu, od drugih saznao da je on bio upravnik zatvorai da ima nadimak Medica. Kod Medice su stajali ključevi. Opisuje ga da je bio plav, mršaviji, prepoznaje ga u sudnici, posle rata ga nije viđao. Posle batina vratili bi ih u ćeliju niko im ništa nije pomagao. I dan danas trpi bolove i posledice tih događaja. Braća Miljković su posle tih tuča jedva hodali, prebijeni. Kad ih je Crveni krst registrovao prebačeni su u civilni zatvor.

278. Da su oštećeni tučeni u zatvoru i to odmah po dolasku, a I kasnije potvrdio je u svom iskazu i svjedok Jasmin Abdić. Svjedok je naveo da su Mustafa Miljković i njegov brat sprovedeni posle njih u zatvor, da su njih udarali baš jako. Sjeća se da kad su njih istukli, poslali su Mustafu Miljkovića u zatvor da izvede nova dva zarobljenika i Mustafa je izveo svjedoka. Svjedok je tad vidio Medicu i još jednog vojnog policajca. Navodi da je on vraćen u ćeliju, a Medica je Mustafi rekao *ti si nam cjecu izveo* i nastavili su zbog toga da ga tuku.

279. Također svjedok Vahid Džaferović posvjedočio je da su dan nakon dovođenja u zatvor Mustafa Miljković i ljudi koji su sa njim došli izvođeni, navodi da su prozvani da izađu novi, a kada bi se vratili bili su pretučeni, to se moglo vidjeti na njima kada su vraćeni u ćeliju.

280. Kada su u pitanju posljedice koje su kod oštećenog nastupile, Vijeće je utvrdilo da je optuženi Mehmed Alešević i drugi vojni policajci kod oštećenog Osmana Grahovića prouzrokovao zasigurno kako velike fizičke bolove koje je svjedok nesumnjivo trpio izložen premlaćivanju od strane više lica palicama, nogama, rukama, flašama, daskama i drugim predmetima, ali i zasigurno i psihičke patnje usljed takvog postupanja, a u čemu je učestvovao i doprinomio optuženi Alešević.

281. Vijeće je pažljivo analiziralo i to da li su svjedoci, prije svega oštećeni Grahović mogao prepoznati optuženog Aleševića, kao osobu koja učestvuje u premlaćivanju njega i drugih tek dovedenih zatočenika, budući da ga nije poznavao od ranije. Međutim, po ocjeni Vijeća svjedoci Grahović i Miljković su to na sasvim razuman i logičan način pojasnili u svojim izjavama. Naime, svjedoci su pojasnili da su jasno vidjeli lik optuženog, a da su tokom boravka saznali i ime i nadimak pod kojim je poznat optuženi Alešević. Da svjedoci Miljković i Grahović pravilno prepoznaju da optuženi učestvuje u njihovom premlaćivanju proizilazi i iz iskaza svjedoka Jasmina Abdića, koji imajući u vidu da je već neko vrijeme bio zatvoren zasigurno je upoznao optuženog, a identifikovao ga je kao prisutno lice kada tuku Miljkovića.

282. Slijedom navedenog, Vijeće je na osnovu navedenih dokaza, van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi Mehmed Alešević, postupajući kao saizvršilac, sa direktnim umišljajem, počinio krivično djelo nečovječnog postupanja nad oštećenim Osmanom Grahovićem. Naime, Vijeće je utvrdilo da je optuženi učestvovao u teškom fizičkom premlaćivanju oštećenog Osmana Grahovića, i to na način da je učestvovao u njegovom fizičkom premlaćivanju odmah po dolasku u zatvor dana 07.03.1995. godine, tako što su vojni policajci oštećenog Grahović Omsna, ali i Mustafu Miljkovića i Mirsada Miljkovića po dolasku u dvorište komande brigade odmah počeli udarati po svim dijelovima tijela, raznim predmetima i na taj način ih teško fizičko zlostavljali, što se ponovilo i sutradan na isti način, kada je optuženi Mehmed Alešević nekoliko puta oštećenog Grahović Osmana snažno udario nogom

u glavu, uslijed kojih radnji optuženog je oštećeni neusmjnjivo trpio jake fizičke i duševne bolove, zbog čega je i oglašen krivim.

283. Vijeće je i u ovom dijelu vršilo korekcije, odnosno izostavljalo imena lica koja se navode činjeničnom supstratu izmjenjene, a čija se odgovornost nije utvrđivala u ovom postupku, te protiv kojih se vodi krivični postupak pred ovim Sudom. Također, Vijeće je iz činjeničnog opisa izostavilo navode o tjelesnim povredama odnosno povredama ..., budući da oštećeni nije neposredno posle događaja pregledan od strane ljekara, nego značajan broj godina kasnije, zbog čega se ne može van svake razumne sumnje zaključiti da su takve povrede posljedica radnji optuženog. Bitno je napomenuti da navedeno ispuštanje opisa povreda ne predstavlja bitne elemente krivičnog djela koje se optuženom stavljaju na teret. Za Vijeće je na nesumnjiv način utvrđeno da su oštećenom radnjama optuženog naneseni ozbiljni fizički bolovi i psihičke patnje, što je bitno sa aspekta posljedice krivičnog djela za koji je oglašen krivim.

284. Slijedom navedenog odlučeno je kao u tački 9. osuđujućeg dijela izreke presude.

2. Osvrt na dokaze odbrane

285. Na prijedlog odbrane optuženog iskaz pred sudskim Vijećem na glavnom pretresu dali su svjedoci Sakib Sijamhodžić, Sanela Alešević, Sejad Aldžić i Zlatan Pajazetović.

286. Svjedok Sakib Sijamhodžić izjavio je da je obavljao dužnost načelnika sanitetske službe u okviru bužimske brigade. Naveo je da je komanda brigade i ambulanta udaljena jedna od druge otprilike kilometar. Kad je obilazio komandu brigade upoznao je optuženog, a od ranije mu je poznavao roditelje. Svjedok navodi da mu je optuženi izgledao kao zalutao tu i da ni po čemu nije pripadao okruženju u kojem se nalazio. Susretao ga je i prilikom obilaska zatvorenika, mislio je da je portir tu. Navodi da je Alešević dovodio bolesne zatvorenike u stacionar. Tvrdi da su im od lijekova davali smo ono što su mogli, što su imali na raspolaganju.

287. Svjedok je izjavio da je iz medija upoznat sa optužbama protiv Aleševića, što je po njegovoj ocjeni greška jer smatra da je optuženi potpuno drugačiji profil ličnosti od drugih vojnih policajaca. Kada je imao priliku vidjeti optuženog sa zatočenicima

prema njima se odnosio zaštitnički. Ostavljao je utisak povučenog i mirnog borca, nikad za njega nije čuo da je audio bilo kome od zatvorenika.

288. Svjedok odbrane Sejad Aldžić izjavio je da je bio pripadnik 505. brigade, te da poznaje optuženog Alešević Mehmeda, od djetinjstva, roditelji im se posjećivali. Od 94-95. ne zna gdje se optuženi nalazio. Svjedok je opisao da je 08.04.1993.godine doživio ličnu tragediju kada su mu poginuli žena i dijete, te kada je čuo da u komandi brigade ima zatvorenika svjedok je otišao tamo, gdje ga je dočekao optuženi Alešević. Navodi da mu je optuženi rekao da *ako je došao da dira zatvorenike da to ne čini*. Svjedok navodi da mu nije bila namjera da ih dira nego da je došao da vidi ko je zarobljen, sve su to bili komšije svjedoka.

289. Svjedok odbrane Zlatko Pajzetović izjavio je da poznaje optuženog Aleševića. Svjedok je krajem januara i početkom februara 1995.godine bio u sabirnom centru, zarobljen kao pripadnik NO APZB. Prvi kontakt sa Aleševićem bio je pri dolasku jer je svjedok po zarobljavanju bio ranjen, pa je zato najprije bio u Domu zdravlja Cazin, potom prebačen u Bužim. Alešević ga smjestio u prostoriju u kojoj su bili bolji uslovi, u kojoj nije bilo zlostavljanja. U drugoj ćeliji se moglo čuti zlostavljanje, ali nije mogao vidjeti više detalja. Što se tiče Aleševića svjedok nije vidio niti je čuo da je nekoga zlostavljao, a što se tiče drugih vojnih policajaca moglo se čuti da se zlostavljanje dešava. U onim momentima kada je dolazio u pritvor Alešević se ophodio prijateljski.

290. Kada se analiziraju iskazi pomenutih svjedoka Vijeće nalazi da niti jedan od njih ne utiču na pouzdanost i tačnost kazivanja svjedoka optužbe na okolnosti konkretnih inkriminacija koje se optuženom stavljaju na teret. Tokom postupka Vijeće je imalo priliku čuti i od svjedoka optužbe za korektne postupke optuženog prema njima, ali to ne isključuje odgovornost optuženog za radnje koje je počinio, a koje su opisane u tačkama osuđujućeg dijela izreke presude. Tako je i sa svjedocima odbrane, koji nisu čuli ili vidjeli da optuženi nekorektno postupao prema nekome od zatočenika, ne znači da se to postupanje nije i desilo. Vijeće je dalo razloge i ocjenu iskaza svjedoka kojima je poklonilo vjeru, a po stavu Vijeća niti jednim iskazom pomenutih svjedoka odbrane nije dovedeno u sumnju kazivanje ključnih svjedoka optužbe. Niti jedan od svjedoka odbrane nije sudu ukazao da bi eventualno neki od oštećenih imao razlog ili motiv da lažno optužuje optuženog za radnje koje nije počinio.

291. Kada je u pitanju iskaz svjedokinje Sanele Alešević, koja je supruga optuženog, i koja je svjedočila na okolnosti alibija optuženog za period od Nove godine 1995. do 10.01.1995.godine, za koji ona tvrdi da nije odlazio u komandu brigade što Vijeće nije moglo prihvatiti, budući da je od velikog broja svjedoka tokom pretresa potvrđeno da je u kritično vrijeme Alešević boravio u zatvoru. Za razliku od svjedoka kojima je Vijeće poklonilo vjeru, jer nije našlo razlog ili motiv da optuženog lažno terete za nešto što nije učinio, na strani svjedokinje Sanele Alešević, kao supruge optuženog, postoji motiv da svojim iskazom utiče na što povoljniji ishod krivičnog postupka po njenog supruga.

292. Kada su u pitanju ostali navodi svjedokinje o odnosu optuženog prema zatočenicima, koje je ona imala priliku vidjeti, te uvjetima u samom zatvoru Vijeće ih cijeni irelevantnim budući da to nije optuženom ni stavljeno na teret.

293. Navodi svjedokinje Alešević o psihičkim problemima njenog supruga cijenjeni su u skladu sa nalazom i mišljenjem tima vještaka, a o čemu je Vijeće dalo svoj stav u paragrafima od 12 do 27 ove presude. Dakle, provedeno je medicinsko vještačenje po timu vještaka doc. Dr sc. Med. Amra Serdarević i Mr. Sci. Elvedina Derović na okolnosti procesne sposobnosti optuženog i utvrđeno je da optuženi zaista boluje od ..., ali da to ne utiče na njegovu sposobnost da učestvuje u sudskom postupku.

3. ZAKLJUČAK

294. Na temelju svih provedenih dokaza, Vijeće se nesumnjivo uvjerilo da je optuženi Mehmed Alešević, radnjama detaljno opisanim u osuđujućem dijelu izreke presude, ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ na način da je za vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, između pripadnika 5. korpusa Armije RBiH s jedne strane i pripadnika Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (NO APZB) s druge strane, na teritoriji opština Cazin, Velika Kladuša i Bužim, u improvizovanom zatvoru formiranom u komandi 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH, koja je bila smještena u bivšem hotelu "Radoč" u Bužimu, u periodu od početka decembra 1994. godine do kraja aprila 1995. godine, u svojstvu referenta u vodu vojne policije 505. bužimske brigade, zajedno sa drugim pripadnicima 505. bužimske brigade, 5. korpusa Armije RBiH, postupao protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, tako što su vršili fizičko i psihičko zlostavljanje i

druga nečovječna djela učinjena u namjeri nanošenja velike patnje i ozbiljnih fizičkih i psihičkih povreda zatočenim civilima.

295. Izmijenjenom optužnicom, odnosno drugom preciziranom optužnicom optuženom Aleševiću stavljalo se na teret počinjenje krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH i krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH,

296. Međutim, analizirajući status zaštićene kategorije Vijeće nije prihvatilo pravnu kvalifikaciju Ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika (a o čemu je dalo razloge u dijelu obrazloženja koji se odnosi na status žrtava) nalazeći da nisu ispunjeni svi opšti elementi predikatnog krivičnog djela.

297. Obzirom na pravnu kvalifikaciju krivičnog djela koju je Vijeće utvrdilo i za koju je u konačnici optuženi oglašen krivim, Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, Vijeće je tokom postupka ispitivalo postojanje opštih elemenata navedenog djela, te je našlo da je dokazano van svake razumne sumnje da je optuženi svojim radnjama, pojedinačno (tačka 2 izreke presude) ili u svojstvu saizvršioca (tačke 1,3,4,5,6,7, 8 i 9 osuđujućeg dijela izreke presude), ostvario bitna obilježja predmetnog krivičnog djela.

298. Također, Vijeće je prije upuštanja u analizu navedenih elemenata ovog djela razmotrilo primjenu materijalnog prava, obzirom da se optuženom stavljalo na teret počinjenje inkriminiranih radnji u periodu od početka decembra 1994.godine pa do kraja aprila 1995. godine, dakle u periodu u kojem je bio na snazi KZ SFRJ, slijedom čega je Vijeće, a na osnovu člana 4. KZ BiH, predmetno krivično djelo kvalifikovalo u skladu sa KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela i kao zakon koji je, imajući u vidu konkretne okolnosti slučaja, blaži prema optuženim.

299. Vijeće je nakon provedenih dokaza nesporno utvrdilo da je optuženi Mehmed Alešević, radnjama opisanim u tačkama 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, osuđujućeg dijela izreke presude, počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ.

300. Optuženi je svojim radnjama nečovječnog postupanja i nanošenja velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja počinio ratni zločin protiv civila zatočenih u improvizovanom zatvoru smještenom u komandi 505. bužimske brigade.

301. U konkretnom slučaju, optuženi je bilo da je zabranjene radnje poduzimao sam ili zajedno sa drugim vojnim policajcima, kako je to opisano u činjeničnom sadržaju osuđujućeg dijela izreke presude, prilikom preduzimanja tih radnji postupao sa direktnim umišljajem, odnosno bio je svjestan da će svojim postupcima oštećenima, odnosno zatočenim civilima nanijeti velike tjelesne i duševne patnje, strah za sopstveni život, ali je navedene radnje optuženi htio i iste izvršio. Vijeće je nesumnjivo utvrdilo da je, u okolnostima ratnih događanja i uslova koji su vladali, optuženi ali i drugi vojni policajci mogli preduzeti i preduzeli su zabranjene radnje koje su imale za posljedicu povrede fizičkog i psihičkog digniteta oštećenih, ali izazvali i tjelesne povrede.

302. Krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ za koje je optuženi oglašen krivim podrazumijeva kršenje pravila međunarodnog prava, a u konkretnom slučaju Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine. Naime, KZ SFRJ ne sadrži definiciju niti pobliže određenje pojma nečovječnog postupanja, ali ga je sudska praksa definisala.

303. Član 3. EKLJP utvrđuje da „Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju“. U predmetu Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva da bi zlostavljanje potpadalo pod ovaj član “ono mora dosegnuti minimalan nivo težine. Ocjena ovog minimuma je po prirodi stvari relativna i zavisi od svih okolnosti predmeta, kao što su trajanje takvog postupanja, njegove fizičke i duševne posljedice i, u nekim slučajevima, pol, godine starosti i zdravstveno stanje žrtve”.

304. Evropski sud i Evropska komisija za ljudska prava razvili su opsežnu sudsku praksu koja se tiče raznih oblika zlostavljanja, kao što su mučenje, nečovječno i ponižavajuće postupanje, zabranjenih članom 3. EKLJP. Na primjer, u predmetu Tomasi protiv Francuske, Evropski sud je utvrdio da se radi o očigledno nečovječnom postupanju kojim se krši član 3. u slučaju kada je podnosilac žalbe bio podvrgnut šamaranju, udaran nogama i rukama, udaran po podlaktici, prisiljavan da stoji duži vremenski period bez potpore, sa rukama vezanim liscama na leđima, kada su pljuvali na njega i prisiljavali ga da gol stoji ispred otvorenog prozora, kada je lišen hrane i kada mu je priječeno vatrenim oružjem. Evropski sud je smatrao da veliki broj udaraca koje je zadobio g. Tomasi i njihov intenzitet predstavljaju dva elementa koja su dovoljno ozbiljna da se takvo postupanje smatra nečovječnim i

ponižavajućim. Sud je također smatrao da je postupanje „nečovječno“ ako je unaprijed planirano, ako se primjenjuje satima bez prekida i ako prouzrokuje stvarne tjelesne povrede ili intenzivnu fizičku i duševnu patnju.

305. Jasno je da su razna međunarodna sudska tijela koja su razmatrala primjenu krivičnog djela nečovječnog postupanja isto definisala na relativan način uzimajući u obzir sve činjenične okolnosti, uključujući prirodu radnje ili propust, kontekst u kojem je djelo počinjeno, njegovo trajanje odnosno ponavljanje, fizičke, duševne i moralne posljedice djela na žrtvu i lične okolnosti žrtve, uključujući godine, pol i zdravlje.

306. Kada je riječ o pojedinačnim inkriminacijama za koje je optuženi oglašen krivim, Vijeće je detaljno analiziralo iskaze svjedoka, i to u većini slučajeva svjedoka oštećenih prema kojima su direktno preduzimate ove radnje. Dakle, imajući u vidu sve provedene dokaze, Vijeće je nesporno utvrdilo, da je optuženi koristeći svoj položaj u zatvoru u Bužimu, i uslove koji su tu vladali, dodatno svojim postupcima doprinio položaju zatočenika, pa je samostalno ili zajedno sa drugim pripadnicima vojne policije 505. bužimske brigade, nečovječno postupao prema zatočenim civilima, i to oštećenim svjedoku „A“, Latić Sulji, Čuturić Omeru i Rizvić Huseinu, Suadu Mašinoviću, Vahidu Džaferoviću, Jasminu Abdiću i Osmanu Grahoviću.

307. Upravo takvim radnjama optuženi je doprinijeo u najmanju ruku, održavanju uslova lišenih svakog oblika ljudskosti i humanosti u kojima su zatočnici boravili. U pogledu posljedica koje su takva postupanja optuženih imala u odnosu na fizički i/ili psihički integritet oštećenih, Vijeće je nesumnjivo utvrdilo da dosežu potrebni standard nečovječnog postupanja.

4. ODLUKA O KAZNI

308. Odlučujući o kazni, Vijeće je cijenilo sve okolnosti koje utiču na visinu kazne, a posebno stepen odgovornosti optuženog, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra, kao i okolnosti pod kojim je djelo učinjeno. Pored toga, cijenilo je i raniji život optuženog, njegove osobne prilike, te držanje u toku krivičnog postupka. Dakle, Vijeće je imalo u vidu kako olakšavajuće, tako i otežavajuće okolnosti na strani optuženog Alešević Mehmeda.

309. Cilj razmatranja ovih elemenata je da pomognu sudu da utvrdi kaznu koja je neophodna i srazmjerna u smislu svrhe kažnjavanja i elemenata koji su već uzeti u

obzir u vezi sa samim djelom i njegovim posljedicama po zajednicu, ali da ta kazna odgovara preventivnim i odgojnim zahtjevima za konkretnog počinioca.

310. U odnosu na stepen krivice, Vijeće je utvrdilo da je optuženi postupao sa direktnim umišljajem, odnosno da je bio svjestan da svojim postupanjem čini krivično djelo i htio je njegovo izvršenje.

311. Vijeće je slijedeći pravila za odmjeravanje kazne predviđena članom 41. KZ SFRJ, pri tome imajući u vidu i zakonski okvir kazne propisane za ovo krivično djelo, cijenilo i sve relevantne okolnosti konkretnog slučaja.

312. Od olakšavajućih okolnosti Vijeće je cijenilo da je optuženi porodična osoba, da ranije nije osuđivan, a posebno je cijenilo da je u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio osoba mlađe životne dobi u posebnom stadiju psihofizičkog razvoja, a koja se činjenica mora cijeliti kao olakšavajuća okolnost. Vijeće je imalo u vidu, a kako to proizilazi iz nalaza i mišljenja vještaka da je kod optuženog došlo do narušavanja zdravlja, kao posljedica ratnih dešavanja, koje je prošao kao mlada osoba, u ranim dvadesetim godinama.

313. S druge strane, od otežavajućih okolnosti, Vijeće je imalo u vidu da je optuženi, pri izvršenju pojedinačnih krivičnih djela ratnih zločina, pokazao okrutnost i da je zarobljenim civilima ionako težak život, u uslovima koji su bili nehumani, učinio boravak još težim, čime je ponašanje optuženog bilo ne samo nezakonito, nego i potpuno ljudski neprihvatljivo. Drugim riječima, Vijeće je imalo u vidu da je optuženi zajedno sa drugim vojnim policajcima, koristio i demonstrirao, na nehuman i nečovječan način svoj status nadmoći nad zatvorenim civilima, koje su svakodnevno fizički i psihički maltretirani. Traumatično iskustvo koje su žrtve preživjele ostavilo je trajne i dalekosežne posljedice na njihovo psihičko i fizičko zdravlje, kako života samih žrtava, tako i njihovih porodica.

314. Shodno tome, Vijeće je optuženog Mehmeda Aleševića, za krivično djelo za koje ga je oglasilo krivim, osudilo na kaznu zatvora u trajanju od pet (5) godina cijeneći da će se na taj način uticati na optuženog da ne čini krivična djela, te da je takva kazna adekvatan odraz osude krivičnog djela od strane šire društvene zajednice, te da će kao takva poslati jasnu poruku svim budućim potencijalnim izvršiocima da i u slučaju ratnih okolnosti, neće proći nekažnjeno i da nisu izvan zakona i pravde obzirom da je poštivanje zakona i općeprihvaćenih pravila ponašanja obaveza svakog pojedinca, ne samo u mirnodopskim uslovima, već i za vrijeme neprijateljstava.

315. S obzirom na sve naprijed navedeno, Vijeće nalazi da je izrečena kazna srazmjerna težini počinjenog krivičnog djela i nastupjelim posljedicama, te da će se navedenom kaznom zatvora postići svrha kažnjavanja, propisana članom 33. KZ SFRJ.

III. OSLOBAĐAJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

316. Na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH Vijeće je donijelo presudu kojom se optuženi Mehmed Alešević oslobađa od optužbe da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. KZ BiH za radnje opisane u tački 4. izmjenjene optužnice od 20.07.2021.godine, te u narednom dijelu iznosi detaljnu argumentaciju i razloge kojima se rukovalo u tom pravcu.

317. Prije iznošenja obrazloženja za inkriminaciju za koju je donijelo oslobađajuću presudu Vijeće je u konkretnom predmetu zaključilo da izvedeni dokazi od strane optužbe po svom sadržaju i kvalitetu nemaju potrebnu snagu uvjerljivosti da bi Vijeće moglo van razumne sumnje zaključiti da je optuženi počinio krivično djelo za koje se tereti.

318. Kod ovakvog stanja stvari sve činjenice koje idu na štetu (in peius) optužene osobe moraju se sa sigurnošću dokazati, a ako se to ne postigne, uzima se kao da one i ne postoje. S druge strane, sve činjenice koje idu u korist (in favorem) optužene osobe, uzimaju se da postoje i onda i kad su utvrđene sa vjerovatnošću.

319. Član 3. stav 2. ZKP BiH utvrđuje princip *in dubio pro reo* prema kome kada postoji "sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog".

320. Odredba člana 284. tačka c) ZKP BiH propisuje da "*ako n.je dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje, sud će donijeti presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe*".

321. Tačkom 4. izmjenjene optužnice optuženi Mehmed Alešević se tereti da je: "*Neutvrđenog dana u mjesecu januaru 1995. godine, iz ćelije improvizovanog zatvora, pozvali da se javi dobrovoljac-zatvorenik koji će polno opštiti sa ratnom zarobljenicom A.M., pa kada se niko n.je javio, izveli su ratnog zarobljenika O.Đ. i obcje ih seksualno zlostavljali, tako što su ih prisilili da skinu oajeću sa sebe i da*

imaju seksualni odnos, što je sve trajalo oko pet minuta, u prisustvu drugih vojnih policajaca, kao i nekih od zatvorenika, nakon čega su pitali O.Đ. je li završio i nakon što je rekao da jeste, naredili mu da se vrati u ćeliju improvizovanog zatvora, što je on i učinio, nanoseći im na taj način oboma snažan duševni bol i patnju“.

322. Na okolnosti ovih inkriminacija iskaz u toku glavnog pretresa dali su svjedoci „C“, „S5“, „A“, Mirsad Mašinović, Husein Rizvić, Samir Ordagić.

323. Svjedok „C“ opisao je da je sa njima bila zarobljena ženska osoba. Sjeća se događaja pred kraj januara mjeseca kada su se otvorila vrata ćelije u kojoj je boravio i rekli su im da izađu vani. Kada su izašli svjedok je vidio da se nešto dešava i da je bilo okupljenih. Vojni policajci su tražili da se javi dobrovoljno lice koje hoće da ima sa tom ženskom osobom spolne odnose. Javio se jedan zatočenik²³ dobrovoljno i imao je seksualne odnose sa tom ženskom osobom. Svjedok navodi da se to dogodilo ispred zatvora u dijelu gdje je kotlovnica, na krevetu koji su tu donijeli i stavili vojni policajci. Svjedok na direktno pitanje tužioca ko je izveo zatočenike kada se to dogodilo i ko je tražio dobrovoljca da spolno opšti sa ženskom zatočenicom je izjavio da mu to nije poznato, da kada su prozvani da izađu nije vidio ko je prozvaao. Međutim, svjedok je naveo da je ispred zatvora, gdje se dešava inkriminisani događaj vidio pristuno 4-5 vojnih policajaca, među kojima identifikuje Vahida i Salkića. Svjedok dakle ne navodi kao prisutno lice optuženog Aleševića, iako ga poznaje, što se jasno može zaključiti na osnovu detaljnog opisa koji je dao i prilikom direktnog i unakrsnog ispitivanja.

324. Svjedok „S5“ također je u svom svjedočenju potvrdio je da je bilo žena zatvorenih u zatvoru u okviru hotela „Radoč“. I ovaj svjedok je potvrdio da su vojni policajci tjeroali druge zatočenike da spolno opšte sa ovom ženskom osobom. Međutimni svjedok „S5“ nije imao saznanja da li je konkretno optuženi Mehmed Alešvić učestvovao u seksualnom zlostavljanju A.M. i O.Đ. Analizirajući sadržaj iskaza ovog svjedoka Vijeće zaključuje da svjedok nije ni bio očevidac samog tog događaja imajući u vidu da je opisao da se inkriminisana radnja dešavala u zasebnim prostorijama zatvora, a što je u suprotnosti sa iskazima svjedoka koji tu to imali priliku vidjeti.

²³ Svjedok je u svom svjedočenju naveo ime i muške i ženske osobe što Vijeće u obrazloženju presude neće navoditi imajući u vidu da su u optužnici navedeni samo inicijali;

325. Svjedok Mirsad Mašinović posvjedočio je da je u zatvoru bila i jedna ženska osoba, te da su tjerali druge zatvorenike da sa njom seksualno opšte, ali kako proizilazi iz iskaza svjedoka on to nije vidio, tako da nije mogao ni posvjedočiti ko je u tome učestvovao od vojnih policajaca.

326. Slično svjedoku Mašinoviću posvjedočio je i svjedok Husein Rizvić koji je također izjavio da je bilo zatočenih žena, da su tjerali druge zatvorenike da sa njom spolno opšte ali da on to nije vidio. Svjedok je izjavio da je jedne prilike optuženi izveo dva lica, te da naknadno saznaje da su ta lica tjerana da spolno opšte sa A.M.

327. Svjedoku Samiru Ordagiću lično je O.Đ. pričao da su ga vojni policajci natjerali da seksualno opšti sa zatvorenicom A.M. Međutim, na pitanja predsjednika sudskog vijeća svjedok je izjavio da mu O.Đ. nije rekao ko je od vojnih policajaca to naredio svjedoku, niti je svjedok Ordagić lično imao priliku vidjeti ko je izveo O.Đ. iz ćelije kritične prilike.

328. Svjedok „A“ je posvjedočio da je optuženi ušao u ćeliju i tražio dobrovoljca da seksualno opšti sa A.M. Međutim, Vijeće na osnovu njegovog iskaza nije moglo zaključiti da li je to bilo zaista onog dana kada se događaj i desio, budući da svjedok „A“ za razliku od svjedoka „C“ koji tvrdi da se ispred zatvora desilo to da vojni policajci među zatočenicima traže dobrovoljca, dok svjedok „A“ navodi da je optuženi u ćeliji prozivao i tražio lice koje će učestvovati u inkriminisanom događaju.

329. Međutim, kada se analiziraju iskazi pomenutih svjedoka, Vijeće cijeni da je svjedok „C“ imao najrelevantnija saznanja o svim okolnostima događaja budući da je bio prisutan istom. Naime, osim svjedoka „C“ niti jedan od svjedoka nije bio prisutan samom inkriminisanom događaju, nego su o njemu čuli. Za Vijeće ostaje nedovoljno razjašnjeno da li svjedok „A“ govori o istom događaju, budući da se u značajnoj mjeri, a po pitanju odlučnih činjenica, njegov iskaz razlikuje od iskaza svjedoka „C“, koji je sam događaj i gledao.

330. Dakle, iskazi svjedoka na ovu okolnost ne pružaju osnov za zaključak van razumne sumnje da je optuženi učestvovao u izvođenju i daljem seksualnom zlostavljanju ratnih zarobljenika A.M. i O.Đ.

331. Za Vijeće je nesporno da je do seksualnog zlostavljanja ovih lica zaista i došlo, ali prezentirani dokazi, imajući u vidu iskazanu nesigurnost svjedoka, ne pružaju jasan osnov za zaključak van razumne sumnje da je optuženi imao ulogu u tome, na način opisan u optužnici. Pri tom Vijeće napominje da tokom postupka nisu saslušana lica A.M. i O.Đ, koji zasigurno imaju najbolja saznanja o samom događaju.

332. Kako izloženi dokazi, po ocjeni ovog Vijeća, ne pružaju osnov za zaključak van razumne sumnje da je optuženi upravo taj koji poduzima inkriminirane radnje prema oštećenim, a u nedostatku drugih, konkretnih i pouzdanih dokaza na ove okolnosti, Vijeće je primjenom principa in dubio pro reo oslobodilo optuženog za inkriminacije iz tačke.

IV. ODBIJAJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

333. Vijeće je u skladu sa članom 283. tačka b) ZKP BiH donijelo odluku prema kojoj se prema optuženom Mehmedu Aleševiću odbija optužba da je radnjama opisanim u tačkama 1,2 i 3 odbijajućeg dijela izreke presude počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

334. Naime, odredbom člana 283. tačka b) ZKP BiH je propisano da će Sud izreći presudu kojom se optužba odbija u situacijama kada tužilac od započinjanja pa do završetka glavnog pretresa odustane od optužnice. Odredba člana 38. ZKP BiH propisuje da tužilac može odustati od gonjenja do završetka glavnog pretresa.

335. Imajući u vidu da je Tužilaštvo na glavnom pretresu u dva navrata mijenjalo optužnicu, te da je dana 20.07.2021.godine Sudu podnijelo izmijenjenu optužnicu broj T 20 0 KTRZ 0003523 07 kojom je odustalo od krivičnog gonjenja optuženog Aleševića za radnje opisane u tačkama 1, 11. i 13. optužnice od 31.10.2016.godine, to je Vijeće postupilo u skladu sa citiranom odredbom člana 283. tačka b) ZKP BiH, te je donijelo odluku kojom se optužba.

V. ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA

336. Vijeće je našlo opravdanim osloboditi optuženog obaveze naknade troškova postupka, u dijelu u kojem su oglašeni krivim, obzirom da je prema ličnim podacima u spisu optuženi Mehmed Alešević lošeg imovnog stanja, pa ako se ima na umu da su i troškovi odbrane optuženih plaćani iz budžetskih sredstava suda, to Vijeće cijeni

da bi dosuđivanjem obaveze naknade troškova bila dovedena u pitanje egzistencija optuženog i članova njegove porodice.

337. U odnosu na oslobađajući i odbijajući dio presude Vijeće je primjenom odredbe člana 189. stav 1. ZKP BiH ovog optuženog oslobodilo obaveze naknade troškova postupka.

VI. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA

338. Primjenom odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH, Vijeće je radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva oštećene "A", Šefiku Suljanović, Omera Čuturića, Huseina Rizvića, Suada Mašinovića, Vahida Džaferovića, Jasmina Abdića uputilo na parnicu, obzirom da podaci prikupljeni u toku ovog postupka nisu Vijeću pružili pouzdan osnov za potpuno ili djelimično dosuđenje, pa bi utvrđivanje visine imovinskopravnih zahtjeva predstavljalo nepotrebno odugovlačenje predmetnog postupka.

339. U odnosu na oslobađajuće i odbijajuće dijelove izreke presude, Vijeće je po ovom pitanju postupilo u skladu sa odredbom člana 198. stav 3. ZKP BiH, te oštećenog Redžu Koštića uputilo na parnični postupak.

ZAPISNIČAR:

Pravna savjetnica

Jovana Vidić

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Darko Samardžić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude stranke i branioci mogu izjaviti žalbu vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog otpravka presude.

U skladu sa odredbom člana 293. stav 4. ZKP BiH oštećeni presudu mogu pobijati žalbom, samo u dijelu koji se odnosi na odluku Suda o troškovima krivičnog postupka i odluku o imovinsko pravnom zahtjevu.

*Žalba se podnosi Sudu u dovoljnom broju primjeraka.

VII. ANEKS A

LISTA MATERIJALNIH DOKAZA TUŽILAŠTVA

Broj dokaza	Sadržaj dokaza
T-1	Foto album- 8 broj Tužilaštva T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2016. godine, prepoznavanje na ročištu 19.10.2016. godine, svjedok Mustafa Miljković
T-2	Foto album – 8 Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, prepoznavanje na ročištu 12.03.2018. godine vršio svjedok Jasmin Abdić označio na slici pod rednim brojem 2.
T-3	Zapisnik o saslušanju svjedoka Hamdije Mustafića, broj T20 0 KTRZ 0003523 07, od 01.09.2014. godine, Tužilaštvo BiH, i Izvod iz MKU za Mustafić Hamdiju, broj 2003-12-372/2017 od 11.08.2017. godine, sa pratećim aktom Službe za opću upravu i društvene djelatnosti Općine Bužim, broj 02/4-13-1170/17 od 11.08.2017. godine
T-4	Zapisnik o prepoznavanju osoba (putem fotografije) od strane svjedoka Redžo Koštić, broj 16_14/3-04-2-299-520/11 od 25.12.2014. godine, Državna agencija za istrage i zaštitu, sa prilogom Foto album-8 T20 0 KTRZ 0003523 07, svjedok Redžo Koštić prepoznao i potpisao na nastavku glavnog pretresa dana 12.11.2018. godine.
T-5	Ekshumacija i forenzičko antropološka analiza ekshumiranih posmrtnih ostataka Latić Sulje, JZU Zavod za sudsku medicinu RS od 17.07.2014. godine
T-6	Ekshumacija i forenzičko antropološka analiza ekshumiranih posmrtnih ostataka Dizdarević Jusufa, JZU Zavod za sudsku medicinu RS od 17.07.2014. godine
T-7	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Šeja Krupić, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-229/14 od 10.07.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-8	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Fikret Mehurović, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-14/3-04-2-299-462/11 od 08.12.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-9	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Husein Ćerimović, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-305/14 od 14.08.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-10	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Omer Čuturić, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-14/3-04-2-299-463/11 od 08.12.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici

T-11	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Husein Rizvić, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-14/3-04-2-299-487/11 od 16.12.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-12	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Mirsad Mašinović, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-279/14 od 29.07.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-13	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Suad Mašinović, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-282/14 od 30.07.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-14	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Jasmin Abdić, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-326/14 od 29.08.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-15	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Meho Abdić, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-289/14 od 02.08.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-16	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Vahid Džaferović, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-14/3-04-2-299-514/11 od 25.12.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-17	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Safet Džaferović, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-219/14 od 09.07.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-18	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Osman Grahović, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-14/3-04-2-299-510/11 od 23.12.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-19	Zapisnik o prepoznavanju lica na osnovu fotografija, svjedok Mustafa Miljković, Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-223/14 od 10.07.2014. godine; Fotoalbum broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 21.04.2014. godine, sa 6 fotografija i spiskom imena lica koja se na njima nalaze na posljednjoj stranici
T-20	Odluka o proglašenju ratnog stanja i Nredba o proglašenju opšte javne mobilizacije na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, Službeni list Republike Bosne i Hercegovine broj 7 od 20.06.1992. godine
T-21	Proglas Fikreta Abdića stanovništvu zapadne Bosne od 22.09.1993. godine

T-22	Odluka o ukidanju ratnog stanja, Službeni list Republike Bosne i Hercegovine broj 50 od 28.12.1995. godine
T-23	Dopis, Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata, Sektor za pitanja evidencija iz oblasti vojne obveze, Pov. broj: 07-03-270-2/14 od 23.05.2014. godine (fotokopija, original je u predmetu Nanić i drugi)
T-24	Dopis-dostava dokumentacije, Ministarstvo odbrane BiH, broj 13-04-1-15-7/14 od 25.04.2014. godine (fotokopija, original je u predmetu Nanić i drugi)
T-25	Pregled personalnih podataka, Vob-8, Alešević (Mehmed) Mehmed
T-26	Matični karton, obrazac Vob-2, na ime Mehmed Alešević
T-27	Naredba za ekshumaciju Suda BiH, broj S1 1 K 016629 14 Krn od 09.07.2019. godine i naredbe Suda BiH od 15.07.2014. godine i od 16.07.2014. godine, kojima se mijenja naredba Suda od 09.07.2014. godine
T-28	Zapisnik o uviđaju, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-KEU-29/14 od 17.07.2014. godine, sačinjen od strane Državne agencije za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka (fotokopija, original je u predmetu Nanić i drugi)
T-29	Zapisnik o uviđaju, broj 16-11/3-1-04-2-299/11-KEU-30/14 od 18.07.2014. godine, sačinjen od strane Državne agencije za istrage i zaštitu, Regionalna kancelarija Banjaluka (fotokopija, original je u predmetu Nanić i drugi)
T-30	Naredba za vještačenje Tužilaštva BiH broj T20 0 KTRZ 0003523 07 od 12.05.2014. godine; Rješenje o imenovanju stručnog tima za obavljanje vještačenja, Univerzitetska bolnica-Klinički centar Banjaluka, broj 01-5926-2/15 od 13.05.2015. godine; Nalaz i mišljenje, Univerzitetska bolnica-Klinički centar Banjaluka, Univerzitetska bolnica, od 25.05.2015. godine, za medicinsko vještačenje Grahović Osmana, sudski vještak mr sci. med. Nikola Bojić, za tim vještaka

VIII. ANEKS B

LISTA MATERIJALNIH DOKAZA ODBRANE

Odbrana optuženog Mehmeda Aleševića nije uložila niti jedan materijalni dokaz.

IX. SPISAK SVJEDOKA U PREDMETU S1 1 K 021274 16 KRI MEHMED ALEŠEVIĆ

<u>Ime svjedoka</u>	<u>Datum saslušanja</u>
SVJEDOCI TBiH	
1. Mustafa Miljković	14.11.2016.
2. Šeja Krupić	12.12.2016.
3. Fikret Mehurović	
4. „A“	19.12 .2016.

5. Fikret Kendić	
6. „C“ 7. „B“	16.01.2017.
8. Samir Ordagić	06.02.2017.
9. Omer Čuturić 10. Husein Rizvić	13.02.2017.
11. Safet Džaferović	06.03.2017.
12. Osman Grahović	11.09.2017
13. Suad Mašinović	25.09.2017.
14. Meho Abdić	02.10.2017.
15. S5 16. Mirsad Mašinović	11.12.2017.
17. Vahid Džaferović	15.01.2018.
18. Jasmin Abdić	12.03.2018.
19. Sulejman Mustafić	07.05.2018.
20. Osman Kudelić 21. Zijad Pajalić	21.05.2018.
22. Hasib Sijamhodžić	02.07.2018.
23. Husein Krupić	08.10.2018.
24. Redžo Koštić	12.11.2018.
25. Šefika Suljanović 26. Edina Alagić	03.12.2018.
SVJEDOCI ODBRANE	
1. Sakib Sijamhodžić	25.10.2021.
2. Sanela Alešević	
3. Zlatko Pajazetović	06.12.2021.
4. Sejad Aldžić	

SPISAK VJEŠTAKA U PREDMETU S1 1 K 030715 18 Kri Simo Stupar i drugi

<u>Ime vještaka</u>	<u>Datum saslušanja</u>
1. Dr. Željko Karan	25.03.2019.
2. Dr. Zoran Obradović	
3. Dr. Dmtar Travar (vještak)	09.09.2019.

4. Doc. dr. sc. med. Amra Memić Serdarević (vještak) 5. Mr. sci. Elvedina Dervović (vještak)	07.07.2021.
--	-------------